17 Mai 1985
17 Mayıs 1985
Nummer 57

15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 185562 tpa d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇIKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
INGILTERE: 70 Pence
DANIMARKA: 10.-KRN
ISVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
ISVIÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebstück Gebühr bezahlt A1319D

ANAP'lı ve MDP'li milletvekillerin oylarıyla mecliste kabul edilen "Pişmanlık Yasası" sonucu işkence olayları daha da artacak. İhbarcılığı teşvik eden bu yasa ilk kurbanını aldı bile. Fatsa Belediye Başkanı Fikri Sönmez işkence ile öldürüldü.

İşte Özal'ın af manevrası

✓ Mafya babaları ve kaçakçılar affedildi

✓ MHP'li faşistler için ise af yolda

✓ Politik tutuklular için İhbarcılık Yasası çıktı

Yapacakları itiraflar 12 Eylül öncesindeki terörün gerçek suçlularını ortaya çıkaracağından, MHP'li faşistler **"Pişmanlık Yasası"**nın dışında bırakıldılar. Özal hükümeti, MHP'li ve ülkücü katilleri sonbaharda çıkartılacak **"kader kurbanları affı"**ndan yararlandırmayı planlıyor.

● Yazısı Sayfa 3'de

Bunlar parababaları ve Mafya babalarıdır
Bunlar için Meclisten af çıktı

FİKRİ ERDÖŞ

DÜNDAR KILIÇ

MENGENECİOĞLU

EROL AKSOY

BEHÇET CANTÜRK

SARI AVNİ

Türkeş ve çetesi
için af sonbaharda

Demokratlar, ilericiler, yurtseverler, devrimciler
için af yolu "İhbarcılık ve Pişmanlık Yasası"

Sovyetler Birliği dünya halklarına çağrı yaptı

Sovyetler Birliği nükleer silahlara karşı 5 maddelik plan önerdi

Sovyetler Birliği 2. Dünya savaşının sona ermesinin 40. yılı dolayısıyla, tüm dünya halklarına ve hükümetlerine çağrıda bulundu.

Sovyet yönetimi bu çağrıda; eğer uzay silahlandırılırsa nükleer silahların sınırlandırılması ve azaltılması konusunda anlaşmaya varılmasının düşünülemeyeceğini **lümünde ise, Avrupa, Birleşik Amerika ve Kanada hükümetlerini, Avrupa kıtasını hem orta menzilli hem de taktik nükleer silahlardan tamamıyla arındırmak için etkin önlem almaya çağırarak, "Avrupa kimyasal silahlardan tamamen arındırılmalıdır." dendi. Balkanlarda, Avrupanın kuzeyinde ve öte-**

tılması konusunda anlaşmaya varılmasının düşünülemeyeceğini belirterek, dünya halklarını ve hükümetlerini, silahlanma yarışının uzaya yayılmasını önlemek ve nükleer silahların sınırlandırılması için ellerinden geleni yapmaya çağırdı.

Ayrıca, nükleer güç sahibi devletler arasında bağlayıcı kurallar belirlenmesinin, sağduyuya uygun olacağını vurgulayarak, bu kuralları şöyle sıraladı. 1. Nükleer savaşın önlenmesi, 2. nükleer savaş propagandası yapılmaması 3. nükleer silah kullanan ilk ülke olmama yükümlülüğünün üstlenilmesi 4. bu tür silahların yayılmasına izin verilmemesi 5. bu tür silahların tamamıyla ortadan kaldırılması için çaba harcanması.

Sovyetler Birliği, bu kuralların bağlayıcı hale getirilmesi için görüşmelere her an hazır olduğunu belirterek, nükleer silaha ilk başvuran devlet olmama yönünde, tek yanlı olarak üzerine aldığı yükümlülüğü faşizme karşı zaferin 40. yıldönümünde yeniden vurguladı.

Yine çağrı belgesinde, Sovyet tarafının Stockholm konferansına sunduğu, karşılıklı askersel güç kullanımından vazgeçilmesi ve barışçı ilişkilerin korunması anlaşması önerisine işaret edilerek, bunun konferansın ana amacına ulaşmada çözümleyici olabileceği belirtildi.

Açıklamanın Avrupa ile ilgili bö- arındırılmalıdır." dendi. Balkanlarda, Avrupanın kuzeyinde ve öteki kesimlerinde atomsuz bölgeler oluşturulmasının ve askersel harcamaların azaltılmasının dünyanın bu bölümünde barış ve güvenliğin güçlenmesine katkısı olacağı belirtildi.

Sovyet yönetiminin çağrısında, daha sonra, Sovyetler Birliğinin, Yakındoğu, Orta Amerika ve öteki bölgelerde sorunlara barışçıl çözümden, devletler arası gerginlik ve tartışmanın, sorunların bu ülkelerin içişlerine dışarıdan karışma olmadan giderilmesinden yana olduğu vurgulandı.

Sovyetler Birliği ayrıca, öteki devletlerle birlikte, uluslararası ekonomik ilişkiler sisteminin, adalet ilkesine,demokratik bir temele oturtulması, sömürünün her biçimine, ticari ve ekonomik ilişkilerin politik baskı aracı olarak kullanılmasına son verilmesi için çaba harcayacağını duyurdu. Sovyetler Birliğinin bundan böyle de sosyal ve ulusal baskıya, ırk ayırımı ve soykırımına karşı, gerçek demokrasi ve eşitlik için, ırk, cins, dil ve din ayırımı yapmadan tüm insanların reel hakları ve özgürlükleri için savaşanlara ardıcıl destek vermeye devam edeceği açıklandı.

Sonuç olarak bu ilkeler doğrultusunda, Birleşmiş Milletler Örgütünün, barışın korunması davasındaki rolünün hızla artırılması çağrısında bulunuldu.

EROL AKSOY | BEHÇET CANTÜRK | SARI AVNİ

A. ÇAVUŞOĞLU | ŞÜKRÜ BALCI | METE HAS

Ankara yönetiminin projeye katılma kararı ülkemizin geleceği açısından büyük tehlike taşıyor

Yıldızlar Savaşına Türkiye de sokuluyor

ABD yönetiminden daha fazla askeri yardım alabilmek ve Amerikan sermayesi ile Türkiye'de silah sanayii kurarak hızla silahlanmayı ve silah ticaretine girmeyi düşünen Özal hükümeti, Reagan yönetiminin bütün isteklerine itirazsız boyun eğmeye başladı.

Birçok NATO ülkesi ABD yönetiminin "Yıldızlar Savaşı" projesine yanaşmazken, Özal yönetimi bütün dünya barışını tehlikeye sokan bu çılgın projeyi desteklediğini ve katılmak istediğini ilan eden üçüncü NATO hükümeti oldu. Bu karar, Türkiye'nin başta Sovyetler Birliği olmak üzere bütün komşularıyla ilişkilerini daha da bozacak, dünyada daha da yalnızlaştıracak ve ülkemizin güvenliğini daha da büyük bir tehlikenin içine sürükleyecek. Özal hükümeti, Yunanistan'ın sökülmesini isteyeceği ABD üslerinin Türkiye'ye yerleştirilmesi konusunda da ABD'ye "evet" dedi. Reagan yönetimi Türkiye'deki ABD üslerini, Ortadoğu'da çıkacak bir çatışmada kullanma izni de istiyor.

Yazısı Sayfa 4'de

Reagan, Avrupa'da sadece savaş çığırtkanlarından destek buldu

Yedi kapitalist ülkenin ekonomik doruk toplantısı için Federal Almanya'ya gelen daha sonra da Ispanya ve Portekiz'e giden ABD başkanı Reagan'ın bu gezisi tam bir savaş çığırtkanlığı olarak geçti. Federal Almanya'da SS askerlerinin yattığı mezarlığı da resmi gezi programına alarak faşizmin yenilgisinin 40. yılında nazilere dostluk eli uzatan Reagan, Avrupa Parlamentosundaki konuşmasında savaş çağrılarını yineledi. Reagan gezisi boyunca politik yelpazenin "bir avuç savaş kışkırtıcısı" dışında kalan hemen tüm kesimlerince protesto edildi. Bir başka deyişle silah tersine tepti ve Reagan ve savaşçı, saldırgan politikası Batı Avrupada yalıtlandı.

Bu olay Reagan politikasına yalnız milyonluk emekçi kitlelerin değil siyasi yelpazenin çok geniş bir kesiminin karşı çıkması açısından özellikle önem taşıyor.

Yazısı Sayfa 7'de

Hangi yol ?

Türkiye Postası'nın bu sayısı baskıya verilirken Doğru Yol Partisi'nin kongresi henüz başlamamıştı. Bu yüzden kongrenin gidişatı ve sonuçları hakkında bir şey söyleyemesek de DYP kongresi karşısında kayıtsız kalmadığımızı söyleyebiliriz.

Basın haftalardır DYP kongresini tartışıyor. Yer yer mesele genel başkanlığı kim kazanacak meselesiymiş gibi, bu da yalnızca kişiler veya hizipler arasında bir çekişmeymiş gibi gösterilmek isteniyor. Biz DYP kongresine böyle dar açıdan bakmayı doğru bulmuyoruz.

Büyük sermaye çevrelerinin çıkarlarını temsil eden fakat emekçi halkın da önemli bir bölümünü peşinden sürüklemeyi başarmış olan AP'nin mirasını devralan DYP bir yol ayrımına yaklaşıyor. Ya kuruluşundan beri Evren diktatörlüğüne karşı olduğunu hissettiren, cuntacıların baskılarına boyun eğmeyen bir parti olarak kazandığı kişiliğini koruyacak, ya da gittikçe yıpranan ANAP iktidarına göstermelik bir alternatif arayanların dümen suyuna girerek zorbalık rejiminin icazetli partileri arasına katılacak.

Ancak eğer birinci yol seçilirse partinin ismine uygun bir tutum takınılmış olur ve DYP Türkiye'nin bugün içine düşürüldüğü du-

Türkiye Postası

Devamı 2. Sayfada

BU SAYIDA

Afganistan halkı hem emperyalist güdümlü karşı devrimle hem de cehaletle savaşıyor

Sayfa 10'da

Konsolosluklar Türk Danış'ta görevli demokratlara karşı komplo peşinde

Sayfa 5'de

Denktaş anti demokratik Anayasa oylamasında beklediği desteği bulamadı

Sayfa 4'de

Yiğit bir halk, yeniden yaratılan bir ülke: Vietnam

Sayfa 9'da

Hangi yol ?

Baştarafı 1. Sayfada

rumdan kurtarılmasına bir katkıda bulunabilir. Yok eğer ikinci yola girilirse DYP kısa zamanda ANAP'ın geldiği noktaya gelir.

DYP'nin kaderini belirleyecek olan bu tarihsel kararın verilmesinde kuşkusuz başkanlık seçimi de bir rol oynayacak. Adaylardan Yazar'ın yüklendiği görevin DYP'yi bugünkü rejimle uzlaştırmak olduğunu Mısır'daki sağır sultan bile duydu. Bu gerçeği "biz holdinglerin partisi olmayacağız" diyerek Yazar'a karşı çıkan DYP'liler de dile getiriyorlar.

Önde gelen DYP'liler sık sık 6 Kasım 1983'te yapılmış olan seçimlerin demokratik olmadığını, milli iradeyi yansıtmadığını söylediler, söylüyorlar. **Bu değerlendirmeye tamamen katılıyoruz.** Bu değerlendirmenin mantıki sonuçlarını birlikte düşünelim:

6 Kasım seçimleri demokratik değilse, 1982 Kasımında yapılan anayasa referandumu hiç mi hiç demokratik değildi. Eğer demokrasi isteniyorsa ülkeye zorla dayatılan bu anayasanın değiştirilmesi zorunludur.

Bu anti-demokratik ortamda, milli iradeyi çiğneyerek hükümet eden iktidarlar döneminde yapılan yargılamaların, verilen cezaların adaletle, hukukla bir ilgisi yoktur. Demek ki en kısa zamanda bir genel af çıkarılmalıdır.

BBC'nin Türkçe yayını geçenlerde DYP kongresine kapatılmış bütün eski partilerin genel başkanlarının (bu arada Doğu Perinçek ve Türkeş'in yanısıra Bülent Ecevit ve Mehmet Ali Aybar'ın da) davet edildiklerini haber verdi. Sadece Mehmet Ali Aybar'ın, Ecevit'in değil, birçok DYP'linin de faşist teröristlerin başbuğu Türkeş'in yanında iç rahatlığıyla oturacaklarını sanmıyoruz. Yine de bu davette **yeni olanın** Türkeş'in çağrılmasının değil, Ecevit ile Aybar'ın çağrılması olduğunu da unutmamalı.

Anlaşılan DYP yönetimi diktatörlüğe karşı olan, daha doğrusu diktatörlüğün "hışmına uğramış olan" güçlerin hiç olmazsa bir bölümüyle birlikte hareketten yana olduğunu göstermek istiyor. Bu anlayışın üzerinde durmak gerekir. Üzerinde durmak gerekir, çünkü bugün gerçekten hiçbir parti tek başına diktatörlüğü aşıp Türkiye'de demokrasiyi kuramaz.

Evren'in 28 Nisan'da Antalya'da ve 30 Nisan'da Bodrum'da yaptığı konuşmalar demokrasi isteyenlerin önünde kimin, hangi güçlerin dikildiğini bir kere daha ortaya koydu. Milli iradenin egemen olacağı demokratik bir Türkiye'yi içlerine sindiremeyenleri küçümsememek gerek. Bunlar halka dayanmıyorlar, halka güvenmiyorlar. Süngüye, dipçiğe ve herşeyden önce de kölece bağlandıkları Amerikan emperyalizmine güveniyorlar.

DYP kongresi diktatörlüğe karşı olan güçlerin, demokratik Türkiye uğruna mücadeleyi en önemli mesele olarak gören yurttaşların birlikte hareketine katkıda bulunduğu ölçüde, diktatörlükle uzlaşma arayanların önünü kestiği ölçüde **doğru yolda** ilerlemiş olacaktır.

Türkiye Postası

OKUYUCU POSTASI

Özgürlük adına

Türkiye Postası'nın **53-54** sayılarında yayınladığınız, **Server Tanilli** hocamızın **"Farvel"** adlı bir şiiri bir takım tartışmalara yol açtı. Bu tartışmalar, daha çok Türkiye Postası okuyucuları ve ilerici demokrat çevrelerde oldu, halen de devam ediyor. Kimileri hocamızın çok cömertçe davrandığını söylerken bir kısmı da şiirin içeriğine katıldığını söylüyor. Olumlu tepki gösterenler işi daha da ileri götürerek **"İsveç'in dünyanın en demokratik ve özgür bir ülkesi"** olduğunu söylemekten kendilerini alamıyorlar.

...Gelelim **"özgürlük"** ülkesi İsveç'e. Savaştan sonra bu ülke zengin ve sanayisi gelişmiş bir ülke oluyor. Dünyanın birçok geri kalmış ülkesinde sanayi yatırımları yapıyor ve teknoloji ihraç ediyor. Bu ülkelerden bir tanesi de Güney Afrika'dır. Bugün Güney Afrika'nın ırkçı yönetimini destekleyen işverenlerin büyük bir bölümü İşveçli tekellerin devamıdır. Ne garip bir dünyada yaşıyoruz, bir yandan İsveç'in ırkçı işverenleri Güney Afrika'da yerlilerin katledilmesine katılır, o ülkenin zenginlik kaynaklarını kendi ülkelerine akıtırken bir kısım İsveçli, Güney Afrikalı zenci şaire **"sıcak kucaklarını"** açarak ona Nobel ödülünü verir. Bu politikayı anlamak oldukça zor

Bir başka sayfa açalım. İsveç'te bazı **"özgürlükler"** sınırsız olarak vardır. Bunları biliyoruz, nelerdir bunlar? İnsanın kendi kendine yabancılaşması, insandan uzaklaşması oldukça yaygındır, bunu önleyici hiçbir yasa ve önlem yoktur. Bu durum insanları daha çok hayvanlara yaklaştırıyor. Köpek, kedi vs. Gençlerin uyuşturucu madde kullanımını yasaklayan yasal engeller yok. Kadınların birbirleriyle ve erkeklerin de birbirleriyle **"cinsel ilişki"** kurmaları yaygın ve serbest. Kadınların ve erkeklerin hayvanlarla (köpek, kedi, domuz eşek, at ve sığırla) ilişkiye geçmesi özgürlük adına serbest. Yüzlerce cinsten değişik seks araç ve gereci rahatlıkla pazarda temin etmesi **"özgürlük adına"** serbest.

Mehmet Ali Canbek/Kopenhag

Bunun adı operasyon

Malatya'nın Hekimhan kasabasının merkez köylerinden Başak köyüne faşizmin kolluk kuvvetleri jandarmasıyla, polis ve askerleriyle operasyon adı altında kanlı bir baskın düzenlediler. Bu şubat ayının ondördünde, altı helikopterle gece aniden Başak köyümüzü kana ve baruta boyadılar. Köyümüz halkının suçu ne idi? Başak köyümüzün halkı dört dörtlük devrimci demokrattır. Erkeğinden tutun da, ta yaşlı kadınlarımıza kadar kurtuluşlarının sosyalizmle gerçekleşeceğini biliyorlar ve sosyalizmin inançlarını beş yıldır hiç kayıp etmeden taptaze, tutmuşlardır. Köylümüzün, yoksul olmalarına rağmen, kültür seviyeleri yüksektir. Okumuş, memur olmuş kişiler sayılamayacak kadar fazladır. 12 Eylül'den bugüne kadar, yüzlerce defa muhtarımız, ihtiyar meclisi azalarımız tutuklanıp, işkence yapılıp bırakıldılar. Faşist başçavuş **"Dağdaki onbeş komüniste yardım yapıp onları saklayıp besliyorsunuz, onları bize verin"** diyordu.

Baskında faşist kıdemli başçavuş gebertildi. Köyümüz dışından gelen onbeşlerden biri şehit düştü, yine biri ağır yaralandı. Kendi köylümüzden de iki kişi yaralandı. Bir iki köylümüzle öbür devrimciler kaçıp kurtulmuşlar. Bu arada faşist kolluk kuvvetleri köy halkının eli iş tutanlarını altı helikopterle bilinmeyen bir yere taşımışlar. Başta muhtarımız olmak üzere halkımızın tutuklanıp işkenceden geçirileceği de belli. Yaralanan üç devrimci de yakalandı.

Telefon ettiğim Malatya'daki akrabalardan cevap alamıyoruz. Çünkü Malatya'daki bütün telefonlar dinleniyor, herkes cevap veremiyor. Aslı varsa, köyümüzün suçu komünist saklamakmış. Ama asıl amaç, bu bahaneyle devrimci köy halkımızı eritmektir. Beş senedir eritemediler, devrimci inançları kıramadılar ki şimdi kırsınlar. Bunların sal-

Patronu yendik ya...

Stuttgart Möhringen **"Neoplan"** Fabrikası'nda 1982 yılında izin paralarımız verilmedi. Şefimiz tüm işçilerin hasta çıktıklarını bu paranın da ondan verilmediğini söyledi. Bu parayla da fabrikaya bir robot makina aldı. Bunun üzerine biz işçilerden imza topladık. Bunları DGB'ye verdik. Dava açıldı. Davayı kazandık. Ama mahkeme patrona itiraz hakkı verdi. İkinci davayı da biz kazandık. Bunun üzerine paramızı vermek zorunda kaldılar. Bu kez de 1500'er Mark yerine 400'er mark verdiler. Yine sendika avukatına başvurduk ve 1500'er mark aldık. Aldık ama bu dava da birbuçuk yıl sürdü. Sürdü ama patronu yendik ya...

O fabrikada 600 işçiyiz. 600 kere 1500, 900.000 net, brüt ise 1,5 milyon mark eder. Patronlar işçinin sırtından ne vurgunlar vuruyorlar. Sendikamız DGB olmasaydı ve biz hakkımızı aramasaydık biz de kaybedecektik. Selamlar...

Balkan/Esslingen

Okudum demek için değil !

"... Türkiye Postası'nın gönüllü dağıtıcısıyım. Bölgemizde güzel ve acı eleştirilerle karşılaşıyorum... İlk çıkışınızda işçilere kuşun kanadında haber ileten emperyalizmin iç yüzünü, onun boyalı basınının iç yüzünü pazara çıkaracak bir gazete olacağınızı söylemiştiniz. Şimdi ise durum içler acısı...

Gazeteyi, burjuva gazetelerinden alıntıları ters yüz edip bize okutmak istiyorsunuz. Oysa okuyucunun ters yüze ihtiyacı yok. Biz sizden 'araştırıcı-yorumcu' **bir gazete istiyoruz. Okuyucu öğrenmek için okuyor, okudum demek için değil... Arkadaşlar, okuyuculara kulak verin. Gazeteyi onlar yaşatır. Arayış içinde olan bizleri boşluk içinde bırakmayın..."**

Yusuf Şahin/Belçika

Değerli okuyucumuz,

Yerimizin sınırlı olması nedeniyle mektubunuzun bir bölümünü yayınlayabildik. Eleştirileriniz için teşekkür ederiz. Okuyucularımızın bize ışık tutacak eleştirilerine her konudan her sorundan bizi anında haberdar eden yazı, mektup, resim, şiir, inceleme ve haberlerine ihtiyacımız var. Bu arada Belçika'dan çok az sayıda haber ve mektup aldığımızı da belirtmek istiyoruz. Bundan sonra daha sık haberleşmek umuduyla çalışmalarınızda başarılar.

Türkiye Postası

Umut, mutluluk, güven...

FİDEF'in ilk kez katıldığım 9. Kurultayı'ndan bazı izlenimlerimi aktarmak istiyorum. Genel Başkan'ın açış konuşmasından sonra tüm delegelerin oylarıyla seçilen beş kişilik divan kurulu masada yerlerini aldığında ilk dikkatimi çeken, bu insanların genç, işçi, aydın, öğrenci, köylü tiplerinden seçilmiş olmalarıydı. Hele konuşma tarzları bu görüntüyü daha da kuvvetlendiriyordu. Ancak Kurultay boyunca dikkatle izledim ki, bu insanlar göstermelik birer örnek değillerdi. Bunlar FİDEF örgütlenmesinin yansımalarıydılar. Bunlardan ikisi (bana öğrenci ve köylü izlemini veren) yeni yönetim kuruluna seçildiler. Ayrıca üyelerin 17-53 yaşları arasında oluşu, bayanların yüzde yirmilik bir orana sahip olmaları dikkat çekiciydi.

Kurultay'ın Sol Birlik konusundaki tavrı da gerçekten övgüye değerdi. Hele Sol Birlik'i oluşturan partilerden gelen kutlama mesajları okunurken salondakilerin ayakta ve uzun süreli alkışları, bu konuda FİDEF'in haklılığını, üyelerin Sol Birlik'e karşı samimi tavrını belgeliyordu. Konuşmacıların can alıcı konular üzerindeki konuşmaları, kültür programı, istek ve temenniler, kararlar bölümü FİDEF'in daha da büyüyeceğini, **"Dünyada barış, Federal Almanya'da eşit haklar, Türkiye'de demokrasi"** için daha çok çalışacağını, tüm izleyenlere inandırmıştı ki, Kurultay sona erdiğinde herkesin yüzünde göze çarpan umut, mutluluk ve güvendi.

Adının açıklamasını

İlk adım atıldı

Rüsselsheim Opel işletmesinde 34 bin işçi çalışıyor. Bu işyerinde çalışan işçiler, geçen yıl gerek kendi, gerekse Opel işyerinin yaşamında en uzun ve en çetin iş kavgasını verdiler. İş kavgasına Opel çalışanlarının ezici çoğunluğu katıldı, altı hafta boyunca hiçbir şey üretilmedi ve bütün bantlar durdu.

Opel işyerinde grev yapan işçiler, Federal Almanya'da greve gidenlerin yüzde 20'si ise, Hessen'de greve gidenlerin yüzde 80'i idiler.

Bütün metal işyerlerinde olduğu gibi Opel'de de işverenlerin 40 saatlik tabusu kırıldı, 1985'de 6, 86 yılında da 9 serbest vardiya işyeri anlaşması yapıldı. Önümüzdeki üç ay içinde işçi-

sözleşme ile kazanılan hakları işyeri anlaşmaları ile engelleyebileceklerini hesaplıyorlardı. Bu hesapları yanlış çıktı, işçi sınıfının gücüne boyun eğmek zorunda kaldılar. 38,5 saati uygulamak zorunda kaldılar. Opel firması gerek iş kavgâsında, gerekse haftalık iş zamanının kısaltılmasından doğan iş boşluğunu kapatması için geçen Kasım ayında 1200 işsiz işçiyi işe aldı ve bu satırları yazan ben de Opel'de iş buldum. Bundan sonra ben de arkadaşlarım ile birlikte dışarda işsiz olan arkadaşlarıma işyeri açılması için savaşacağım.

İlk adım 38,5 saat ile atılmıştır, ilk hedef olan 35 saate çok gecikmeden mutlaka varılacak-

Faşizme karşı utkunun 40. yıldönümü üzerine halkımıza çağrı -TKP MK•İkinci Dünya Savaşı ve tarihi çarpıtma çabaları -Sadık TOK•Güncel politik gelişmelerin bir kez daha kanıtladığı kimi gerçekler -Doğan DİNÇ •Komünistler ve günümüzün sorunları Güney Amerika'da diktatörlükler çöküyor -İlhan DERİN •Türkiye Kapitalizminde bunalım:On yıl önce-on yıl sonra -Salih TEMRE •Devletin ekonomik faaliyetleri üzerine -Cemil BEŞER •Sözlü ajitasyon silahından yeterince yararlanabiliyor muyuz? -S. ÖZGÖREN • Cezaevindeki davranışlarımızın örgütlenmesi -Kamil AYSAN•İki Rus devrimi ve Türkiye -Ahmet ALAN

•

İsteme Adresi
ERMIS VERLAG
Postfach 10 10 16
4300 Essen 1

•

Ödeme:
Sparkasse Essen
BLZ 360 501 05
Konto Nr: 712 703

•

TKP
MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu Yoldaşın MK 4. Plenumunda okuduğu Politik Büro Çalışma Raporu
-Nisan 1985-

•

Fiyatı: 4 Mark

•

Ermis Verlag Postfach 10 10 16 4300 Essen 1 **Ödeme:** Sparkasse Essen BLZ: 360 50 105 Konto -Nr: 712103

DUYURU

DANIŞMA KÖŞESI

Federal Almanya'daki okurlarımızın emeklilik ve iş mevzuatı ile ilgili sorularını cevaplandıracağız. Mektuplarınızı bekliyoruz.

Türkiye Postası

bu bahaneyle devrimci köy halkımızı eritmektir. Beş senedir eritemediler, devrimci inançları kıramadılar ki şimdi kırsınlar. Bunların saldırıları bizi yıldıramaz, tam tersine inancımızı keskinleştirdiler.

Direneceğiz göğsümüzü gere gere, ölenlerimizin acısını kalbimize gömüp yaralanan yoldaşlarımızın yaralarına ilaç. Yaşasın Başak köyünün onurlu direnişi.

Hüseyin/Forbach

"Türkiyeliler greve katılmaz diyorlardı"

Bu yıl Danimarka işçi sınıfıyla son yılların en büyük grevlerinde eleleydik. Biz Türkiyelilere bu grevde büyük görev düşüyordu. En önemlisi de bir kara lekeyi silmekti. Bu da, buraya göçmen işçi olarak gelmeye başladığımızda söylenen bir sözdü. Olacak grevlerde, grev kırıcı olacağımız ve dayanışma göstermiyeceğimiz yaygınlaştırılıyordu. Ama bu tarihi grevler sırasında böyle düşünenleri utandırdık. Danimarkalı sınıf kardeşlerimizle birlikte olduğumuzu onları desteklediğimizi ve savaşımımızın aynı olduğunu belirttik. Bu sözle de kalmadı. Hepimiz sendikalarımızla birlikte grevlere protesto gösterilerine katılıp, bildiriler dağıttık.

Her gösteriye fabrikalardan akın akın işçiler geliyordu. Bir seferinde bildiri dağıtmakla görevli Türkiyeli bir bayan arkadaş elleri boşalmış olarak sevinçle bana geldi. **"Bir Danimarkalı bayana bizim bildiriyi uzattım. Tabi yabancı bir işçiden geldiği için merakla aldı okudu. Bildiriyi bitirince de sevinçle 'bir de Türkiyeliler greve katılmaz diyorlardı, bunların hepsini bana ver arkadaşlarıma dağıtacağım' dedi. Elimden bildirileri kaptı"** diye heyecanla anlattı. Bu bildiri **FAT** (Türkiyeli İşçiler Birliği)nin bildirisiydi.

Evet bizler bulunduğumuz ülkelerde, o ülkenin işçi sınıfıyla birlikte olduğumuzda hem yeni deneyimler kazanıyor, hem kendi ülkemizdeki savaşım için bir adım ilerliyor, hem de bizi göçmen olduğumuz ülkeden kovmak isteyen yabancı düşmanlarını yakından tanıyoruz. Hangi ülkede olursak olalım, o ülkenin işçi sınıfı daima bizimkidir. Onların çıkarları bizim çıkarımızdır.

Ümit Nur/Kopenhag

Kim haklı, kim haksız ?

Askeri faşist diktatörlük Anadolu emekçilerini cezaevlerine doldurmakla, onları susturacağını sanmıştı. Ne ki, evdeki hesaplar çarşıya uymamış; ne işkenceler, ne de üzerlerine benzin döküp yakmalar... hiç birisi kâr etmedi. Tüm cezaevlerinde başlayan direnişler; **"zindanlar devrimin güneşini asla söndüremez"** mesajıyla bayraklaştı.

Bu durum üzerine askeri faşit diktatörlük yeni yeni arayışlara yeni yeni taktiklere yönelmek zorunda kalarak, bir yandan **"örgütünü ele verenlere, arkadaşlarını ihbar edenlere, pişmanlık duyanların cezalarını indireceğiz"** demeçleri; diğer yandan, 12 Eylül öncesi **"devrim modası"**na uyanları resimleriyle birlikte: **"İşte son pişmanlık duyan iki militan(!) ölümden döndüler."** veya **"bir liderin (!) korkunç itirafları"** gibi yazıları da basınlarından eksiltmez oldular.

Ama bilinmeli ki, bu yöntemler de sökmeyecek. Zira, Anadolu emekçileri kimin haklı, kimin haksız olduğunu çok iyi bilmektedir artık. **"Yavruma süt alacak param yoktu", "Yavrumu doyurmak için çaldım"** diyen analar kimin dost kimin düşman olduğunu çok iyi tanımaktadırlar artık.

F.Cebiroğlu/Danimarka

diya işyeri anlaşması yapıldı. Önümüzdeki üç ay içinde işçilerin üçte iki çoğunluğu üç gün birlikte izin yapacaklar. İşverenler, Leber uzlaşması ile toplu tır, ilk hedef olan 35 saate çok gecikmeden mutlaka varılacaktır.

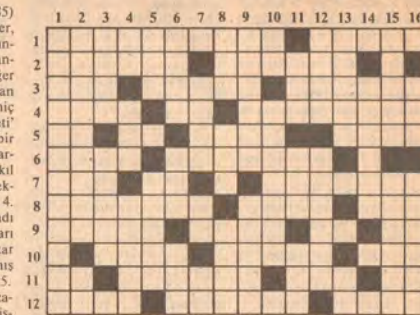
H.Sümmer/Flörsheim

verdi.

Adının açıklamasını istemeyen bir okurumuz Hannover

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1. (1802-1885) yılları arasında yaşamış, Sefiller, Deniz İşçileri vb.yapıtlarıyla tanınmış, dünyanın önde gelen romancılarından bir Fransız yazarı - Diğer bir adı da (Dünyanın damı) olan ve yükseltinin 3000 m'nin altına hiç düşmediği Çin Halk Cumhuriyeti'nin özerk bölgelerinden olan bir devlet, 2. Giresun'un bir ilçesi - Sarkaç, 3. Bir mikroskop camı - Akıl yoluyla ispatı yapılmayan, gerçeküstü şey - Antalya'nın bir ilçesi, 4. İri, kart - Bir işaret zamiri - Ön adı George olup, (1685-1753) yılları arasında yaşamış ve maddeyi inkar eden idealist felsefesiyle tanınmış İrlandalı filozof ve piskopos, 5. Kimyada nikelin simgesi - Bir zaman ölçüsü birimi - **(Tersi)** Hristiyanların yılbaşından önce kutladıkları yortuya verilen ad - El sıkışma, 6. Hz. Muhammed'in önderliğinde Medineli müslümanlar ile Mekkeli müşrikler arasında kurulup, varlığını sürdürmüş bir Kuzey Afrika şehri, 7. Demiryolu - Kimyada iridyumun simgesi - 1919 yılında Atlas Okyanusunda bir buzdağına çarparak batan ve 1750 yolcuya mezar olan geminin adı, 8. **(Tersi)** Payesi, derecesi aşağı olan, bayağı - **(Tersi)** Boyunun arka tarafı - Gelecek zaman, istikbal, 9. Dibe derinliği fazla olan - Ergenlik çağında alında ve yüzde çıkan sivilceler - İnce urgan - Vilayet, 10. **(Tersi)** Deniz ve su kenarlarında yapılmış konak, köşk - Aşırı derecede cimri olan kişilere denir - Osmanlılar döneminde kurulmuş olan esnaflık teşkilatı, 11. Dumandan bulaşan karalık - Tembellik - Yurdumuzdaki haberleşme kurumunu simgeleyen harfler - İskambilde birliye verilen ad, 12. **(Tersi)** Veba hastalığı **(Eski dil)** - **(Tersi)** Labadanın diğer bir adı - İtaat eden.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. (1901-1967) yılları arasında yaşamış ve bir süre Nazım Hikmet ile birlikte Sovyetler Birliğinde yaşamış bulunan yazar, şair. Eserleri: "Bu Dünyadan Nazım Geçti" vb., 2. Nihayetsiz, sonsuza dek anlamında kullanılan eski bir terim - Başlıca içeceğimiz, 3. Bir gün adı - İkaz, 4. Devletimizi simgeleyen harfler - Afrika'da bir ülke - **(Tersi)** istekli, 5. Bir çalgı - Suçlama, 6. **(Tersi)** Belirleyici olan iz, işaret - **(Tersi)** Güç, kuvvet, iktidar - Tibet öküzü denilen bir hayvan, 7. Gizli yer (Argo) - Eski dilde ayak - (Tersi) Tutma organımız, 8. İdrarda bulunan azotlu bir madde - **(Tersi)** Kum taşı - **(Tersi)** Topal, aksak, 9. Küçük boyda bir savaş gemisi - **(Tersi)** Memelilerde dölütü anayla bağlayan organ, 10. İlkel bir savaş silahı - **(Tersi)** Kerestesi makbul bir ağaç, 11. Eşek **(Eski dil)** - Masallarda, olağanüstü niteliklere sahip bulunan ve genelde kötü olarak ün yapan bir yaratık, yada bir içki adı - Eskrimde bir karşılaşma şekli, 12. Bir pudra türü - Din tanımayan kişilere denir, 13. Kutsal, namuslu anlamına da gelen bir erkek adı - Yerli malı eşyada bulunan belirleyici harfler, 14. **(Tersi)** Yıllarca Portekiz sömürgesi olarak kalmış ve bir süre önce bağımsızlığına kavuşmuş olan bir Afrika ülkesi, 15. Bir dönümün dörtte birine özdeş (225 metrekare) bir arazi ölçüsü - **(Tersi)** Büyük Okyanusda bulunan Cemiyet Takımadalarının (Fransız Polinezyası) en büyüğü, 16. **(Tersi)** İri bir hayvan - **(Tersi)** Fazla terlemekten ötürü vücutta oluşan sivilcemsi pembe kabartılar.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1. Nikaragua - Etilen, 2. Eleme - Üsküdar - Za, 3. Yeşim - Larnaka - İn, 4. Ayin - Esir - İne, 5. Etna - Latpa - İstem, 6. Na - Ni - Libak, 7. Taret - Sele, 8. Ema - Teorem - Na - Al, 9. İspinoz - Cila, 10. Faşoh - İme - Ahali, 11. Ika - Amlelızık - Zo, 12. Kanadan - Laram - Cet.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Neyzentevfik, 2. İlç - Taam - Aka, 3. Keşan - Rahşan, 4. Amiyane, 5. Remi - İttihad, 6. Nl - Es - Ma, 7. Gül - Kopil, 8. Usa - Ti - Rimel, 9. Akrep - Nenela, 10. Ünsal - Us - Zaza, 12 Takriben - Hım, 13, İra - Salacak, 14. İtek - İl, 15. Ezine - Alize, 16. Nanemolla - Ot.

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. 100 Berlin 44, Donaustr. 1 Tel: (030) 624 60 92 **Verantwortlicher Redakteur:** Ahmet Kardam **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 34 03 97 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Plambeck & Co. Druck und Verlag GmbH, 4040 Neuss, Xantenerstr. 7 **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postscheckkonto 461 432-100, **BLZ** 100 100 10 Postscheckamt Berlin-West **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Batı Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM. 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilcilikler: Fransa-Paris.** Tel: 0-258 26 90 **Isviçre-Basel.** Tel: 061-22 15 91 **Hollanda-Amsterdam.** Tel: 020-90 85 46 **Ingiltere-Londra.** Tel: 01-340 47 39 **Danimarka-Kopenhag.** Tel: 01-707 506 **Isveç-Stokholm.** Tel: 08-367 576 **Batı Berlin.** Tel: 030-624 60 92

ANAP'lı ve MDP'li milletvekillerinin oylarıyla kabul edilen "Pişmanlık Yasası" sonucu işkence olayları artacak.

İşte Özal'ın af manevrası

✓ Politik tutuklular için İhbarcılık Yasası çıktı ✓ Mafya babaları ve kaçakçılar affedildi ✓ MHP'li faşistler için ise af yolda

Fikri Sönmez işkence ile öldürüldü

Fatsa Dev-Yol davasında yargılanmakta olan ve hakkında idam cezası istenen, 12 Eylül öncesi Fatsa ilçesi Belediye Başkanı **Fikri Sönmez** öldü. Sıkıyönetim komutanlığı, Sönmez'in **"geçirdiği kalp krizi sonucu kaldırıldığı hastanede kurtarılamayarak öldüğünü"** iddia ederken, yakınları ve arkadaşları kendisinin cezaevinde işkenceyle öldürüldüğünü bildirdiler. Amasya'da görülmekte olan Fatsa Dev-Yol davasında, çıkartılacak **"Pişmanlık Yasası"**ndan yararlanmak umuduyla bir sanık bundan bir süre önce, **Fikri Sönmez** için uydurma iddialarla ihbarlarda bulunmuştu. Sönmez'in yakınlarının ve arkadaşlarının verdikleri bilgiye göre, kendisi bu ihbardan sonra tekrar sorguya çekildi ve gördüğü ağır işkence sonucu yaşamını yitirdi.

Gerek Türkiye'de gerekse yurt dışında gittikçe büyüyen **"genel af"** istemi karşısında Özal hükümetinin nasıl bir manevraya başvurmayı planladığı, 8 Mayıs günü meclisten geçen **"Pişmanlık Yasası"**yla ve Başbakan Özal'ın açıklamalarıyla iyice açıklık kazandı.

Pişmanlık Yasası'nı ANAP ve MDP oylarıyla kabul eden meclis, aynı gün bir başka yasa daha çıkartarak yargılanan ya da hüküm giymiş olan Mafya babalarıyla döviz kaçakçılığı yapan holding patronlarını da affetti.

Pişmanlık Yasası

Meclisten geçerek kesinleşen **"Pişmanlık Yasası"**, Barış Derneği, DİSK, TÖB-DER, TKP, TSİP, TİP, Dev-Yol davaları gibi davalardan yargılanan ya da hüküm giymiş olan demokrat ve ilericileri ve MSP'li dindar kesimleri **"ihbarcılığa"** zorluyor ve **"işe yarar"** ihbarlarda bulunanların cezalarının ya tümüyle kaldırılmasını ya da indirilmesini öngörüyor.

Yasa, Türk Ceza Kanunu'nun (TCK), **"devlet aleyhine işlenen suçlar"** bölümünde yeralan **125., 131., 141., 142.,** ve **163.** maddeleriyle, **"adi suçlar"** bölümünde yeralan 313. maddeyi kapsıyor. Yasa üç yıl süreyle yürürlükte kalacak. Bu maddelerin kapsamına giren "suçları" işleyenler, haklarında hiçbir yasal işlem yapılmadan kendiliklerinden **"ihbarda"** bulunurlarsa, işledikleri "suç" ne olursa olsun, hiçbir cezaya çarptırılmayacaklar. Haklarında açılmış olan davaları sürmekte olanların ya da haklarındaki mahkumiyet kararları kesinleşmiş olanların cezalarından ise indirimler yapılacak. Ölüm cezasına çarptırılanların cezaları 15 yıla, ömür boyu hapis cezası almış olanlarınki 10 yıla, diğer hapis cezaları ise dörtte bire indirilecek.

MHP'lilerin durumu

Türk Ceza Yasası'nın 149. maddesi **"Pişmanlık Yasası"** içinde yeralmadığından, bu **"ihbarcılık"** yasası 12 Eylül öncesindeki terörün gerçek yaratıcısı **Milliyetçi Hareket Partisi** (MHP) yöneticilerini ve bu partinin yan örgütlerinde çalışan faşistleri kapsamına almıyor. Böylece, Özal hükümeti MHP'li teröristlerin ihbarlarda bulunmalarını istemediğini göstermiş oluyor. Bilindiği gibi, **Alparslan Türkeş**'in baş sanığı olduğu **"MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası"** ile **"Kahramanmaraş"**, **"Tokat"**, **"Çorum"** ve **"Malatya"** katliamları davaları Türk Ceza Kanunu'nun 149. maddesine göre açılmıştı. Bu madde, **"devlet aleyhine suç işlemek üzere silahlı çete oluşturma"** eylemini cezalandırıyor ve idam cezasını da öngörüyor.

Bu konuda görüşlerine başvurduğumuz yurt dışında yaşamakta olan Türkiyeli hukukçular, 149. maddeden yargılanmakta olan MHP'li faşistlerin **"Pişmanlık Yasası"** ...

Kahramanmaraş katliamının suçlusu faşistler de af kapsamında

Özal ve Adalet Bakanı **Nejat Eldem,** yaptıkları açıklamalarda, **"Pişmanlık Yasası'nın ardından, önümüzdeki sonbaharda, kader kurbanları için de bir af yasası çıkartılacağını"** söylediler. Politik tutuklu ve hükümlüler **"Pişmanlık Yasası"** kapsamına alınırken MHP'lilerin bunun dışında bırakılması, sonbahara çıkartılması düşünülen af yasasından politik tutuklu ve mahkumların yararlandırılmayacağını, buna karşılık MHP'li faşistlerin **"kader kurbanları"** denilen adi suçlular arasına ... yararlandırılıp kimlerin yararlandırılmayacağını da açıkça belirtmişti.

İşkenceye prim

Çıkartılan **"Pişmanlık Yasası"**nın, hapisanelerdeki baskı ve işkence olaylarının daha da artmasına yolaçması bekleniyor. Nitekim, daha yasa kesinleşmeden, 13 Nisan günü, Mamak Askeri Cezaevindeki tutukluların yakınları HP Genel Başkanı **Calp**'i, DYP Genel Başkanı **Avcı**'yı, SODEP Genel Sekreter Yardımcısı **Tan-** ...

Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki Yasa" ile **"Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Yasa"**da yapılan değişikliklerle gerçekleştirilen bu **"af"**, bu kişilere yurt dışına serbestçe çıkabilme hakkını da beraberinde getirdi. Oysa bilindiği gibi, yurt dışında bulunan politik göçmenlerin yakınları ve çocuklarına **"sakıncalıdır"** gerekçesiyle, uluslararası hukuk ilkeleri çiğnenerek pasaport verilmeme uygulaması sürüyor.

"Devletin vergi alacağını zamanında ya da tam olarak alamaması, yurt ekonomisine ve güdülen ekonomik politikaya zarar vermez ve ekonomik düzendeki aksaklıklar hapis cezaları ile giderilemez" gerekçesiyle çıkartılan bu **"af"**tan yüzlerce Mafya'cının ve döviz kaçakçısı işadamının yararlanacağı bildiriliyor. Bunlar arasında şu kişiler de bulunuyor:

Mehmet Emin Karamehmet: Türkiye'de en büyük servete sahip 100 kişiden üçüncüsü. 200 milyar liradan çok servete sahip. Çukurova Holding Yönetim Kurulu Başkanı. **"Caterpillar yedek parça kaçakçılığı"** davasından yargılanıyor.

Fuat Bezmen: 10 milyar liradan çok servete sahip ve Türkiye'de en zengin 100 kişi arasında yer alıyor. Tekstilci ve yurt dışına servet kaçırmaktan yargılanıyor.

Ali Osman Sönmez: Sönmez Holding patronu. Türkiye'nin en zengin 13. kişisi ve serveti 200 milyar lirayı geçiyor. **"Floş İpliği Davası"** sanıklarından.

Uğur Mengenecioğlu: UM deniz taşımacılığı patronu. 12 Eylül'den sonra devlet desteği ile servet sahibi oldu. **"Özdağlar"** olayının ...

Pişmanlık Yasası neden çıkartıldı ?

Dilruba YENEN
(Avukat)

Türkiye kamuoyunda, çok geniş kesimlerde, af tartışmaları yapıldığı sırada bir yasa tasarısı mecliste kabul edildi. "Pişmanlık Yasası" **adı verilen bu yasayla,** "devlet aleyhine işlenen" **suçlarda, ihbarda bulunanların cezaları azaltılacak, ya da ceza verilmeyecek.**

Bunun dışında, ihbarda bulunanlar, devlet tarafından korunacak, kimlikleri, hatta estetik cerrahi yoluyla görünümleri değiştirilecek. Ayrıca yurt içinde ve dışında güvenli görevler de alabilecekler.

Muhbirliği üç yıl süreyle yasal olarak kurumlaştıran bu yasa neyi amaçlamaktadır? İlgililerin ileri sürdüğü gibi amaç gerçekten de, "devlet aleyhine işlenen suçların faillerini ortaya çıkarmak, cezalandırılmalarından yarar görülmeyen suçluları affetmek, pişmanlıkları teşvik etmek" **midir?**

Bu yasadan amaçlananın bu olmadığını, yasayı hazırlayanlar da biliyorlar. Adalet Bakanı'nın kendisi, bir açıklamasında, "Yüz dosyadan ...

"Günümüzün bir öğretim üyesi ile haftanın sohbeti"

İlahi Sezai

Ali SÖYLEMEZOĞLU

GEÇENLERDE (22 Nisan) Tercüman yarım sayfasını marksizme ayırmış. Başlık da şöyle: "Bir zamanlar marksist olan SBF öğretim üyesi Doç.Dr. Sezai Tezel marksizmin bu kadar popüler olabilmesinin sebebini Kolakovsky'nin bir cümlesi ile anlatıyor: "Marksizm muhteşem bir saçmalıktır!" Popüler kelimesinin Türkçe anlamı "halk tarafından benimsenen, tutulan" olduğuna göre, Tercüman bile marksizmin halk arasında gittikçe daha çok taraftar kazandığını kabul etmek zorunda kalmış. Doçent Sezai Tezel'e marksizmin neden böyle çok tutulduğunu soruyor. Berikinin cevabı pek güzel! Meğer marksizm saçmalıkmış ama, muhteşem, yani ihtişamlı (Öztürkçeyle görkemli, gösterişli) bir saçmalıkmış. Bu yüzden çok taraftar buluyormuş!

İLAHİ Sezai Tezel bey! Marksizmi savunanlara, yani komünistlere, sırf marksizmi savundukları için 17 yıl hapis cezası verildiğini duyunca meydanı boş sanıp ortaya atıldınız demek. Bugün Türkiye'de marksizmi savunanlar inandıkları davayı ölümlerden ölüm seçerek savunuyorlar. Böylesi bir ortamda marksizme atıp tutmak biraz ucuz bir kahramanlık oluyor. Neyse, orası sizin bileceğiniz iş.

HAKSIZLIK etmeyelim. Sayın doçentin marksizmi sahiden saçma bulduğuna da inanıyoruz. Yani bizce adam samimi konuşuyor. Amerikancı paşaların nabzına göre şerbet verip dolgun maaşlı bir memuriyet kapmayı marifet sayanlar için marksizm elbette "saçmalıktır". Memleketi soyup halkı inim inim inletenlere yaranmayı meslek edinmişler için marksizm elbette "saçmalıktır". Ahlaksızlığın, insafsızlığın her türlüsüne gözünü kapayıp "köşeyi dönmeyi" amaçlayanlar için marksizmden büyük saçmalık olur mu? Bunların gözüyle baktınız mı halkın dertlerine sahip çıkarak, marksizmi savunarak "başını belaya sokmak" elbette saçmalıktır.

ANCAK şu basit soru sayın doçentin aklına gelmiyor: Marksizmin sandığı gibi saçmalık olsa, bu akımla mücadele için bütün memleketi altüst ederler mi? Marksizm gerçekten saçmalık olsa, onu yasaklamaya ne gerek var? Belli ki sayın doçenti ve onun gibilerini öne sürenler, bugün Türkiye'yi avuçlarına almış olan büyük kapitalistler neyin ne olduğunu Sezai Tezel beyden çok daha iyi biliyorlar. Marksizmin kendi sömürü düzenleri için en büyük tehlike olduğunu çok iyi anlamışlar. İşçiler, emekçiler, gençler marksizm nedir, öğrenmesinler diye ellerinden ne gelirse yapıyorlar. Bütün bu baskı ve yasaklara rağmen, marksizmin gittikçe daha popüler olmasına gelince, bunun sebebi sır değil: Türkiye'de marksizm yayılıyor. Çünkü gittikçe daha çok işçi, emekçi, genç, aydın marksizmin sömürüden, zulümden kurtuluş yolunu gösteren en şaşmaz kılavuz olduğunu kavrıyor.

MHP'li faşistlerin **"Pişmanlık Yasası"** dışında bırakılmalarını şöyle yorumladılar: **"149. maddenin yasa kapsamına alınmaması önceden düşünülmüş bir plan gereğidir. MHP'li katillerin ihbarcılığa özendirilmesi bu yasayı çıkarttıranlar için çok tehlikeli olurdu. Çünkü o zaman, aldıkları cezalardan bir an önce kurtulmayı düşünebilecek bazı faşistlerin yapacakları itiraflar, 12 Eylül öncesindeki terörün nasıl ta generallere ve oradan da Amerikan Gizli İstihbarat Örgütü CIA'ye kadar uzandığı kamuoyunun gözleri önüne serilebilirdi."**

"Kader kurbanları"

"Pişmanlık Yasası"nın çıkmasının hemen öncesinde Başbakan

MHP'li faşistlerin **"kader kurbanları"** denilen adi suçlular arasına sokularak af edileceklerini, en azından Türkiye'de iktidarı elinde bulunduran generallerin ve Özal hükümetinin niyetinin bu olduğunu gösterdi. Öte yandan, hatırlanacağı gibi, Kenan Evren'in ve Özal'ın son günlerde 141. ve 142. maddelerin **"düşünce suçu"** ve **"politik suç"** sayılamayacağı yolundaki sözleri de, politik tutuklu ve hükümlüler için bir af yasası çıkartılmasının düşünülmediğini zaten göstermişti. Ayrıca Özal, bir Japon gazetesine verdiği demeçte, Türkiye'de, **Alparslan Türkeş** dışında **"politik suçlu"** olmadığını söyleyerek, çıkartılacak olan af yasasından kimlerin

Genel Sekreter Yardımcısı **Tanyolaç**'ı ve Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nı ziyaret ederek, **"Pişmanlık yasa tasarısının gündeme gelmesiyle birlikte tutukluları ihbara zorlayıcı baskıların ve işkencelerin yoğunlaştığını"** söylediler ve buna karşı harekete geçilmesini istediler.

Mafya babaları ve parababaları

"Pişmanlık Yasası"nın meclisten çıktığı gün, haklarında ağır hapis ve para cezaları istenen ya da bu cezaları kesinleşmiş olan Mafya babalarının ve döviz kaçakçılığı yapmış büyük holdinglerin patronları ve bazı bankaların genel müdürleri de af edildiler. "Türk

...gibi oldu. **"Özdağlar"** olayının kahramanı. Döviz kaçakçılığından yargılanıyor.

Erol Aksoy: Uluslararası Dış Ticaret Bankası eski genel müdürü. Döviz kaçakçılığından yargılanıyor.

İdris Özbir (Kürt İdris): Mafya babası, döviz kaçakçılığından mahkum.

Abuzer Uğurlu: Mafya babası, gümrük eşyası kaçakçılığından 15 yıla mahkum.

Mustafa Uğurlu, Hamit Tomba, Mustafa Eser, Cemal Bilecen, Ünal Çulha, Yılmaz Yılmaz: Mafya babaları. Bakır kaçakçılığından 11 yıl 3 ay hapse ve ünlü "Babalar Davası"ndan 2 milyar 527 milyon liralık para cezasına mahkumlar.

lamasında, "Yüz dosyadan ancak üç tanesinde pişmanlık gösteren olabileceğini" **söylemişti.**

Kaldı ki, bu yasayla amaçlanan, cezaların hafifletilmesi veya ortadan kaldırılması da olsa, yürürlükteki ceza yasasında bu konuda yeteri kadar cezaları hafifletici ve cezayı ortadan kaldırıcı sebep bulunmaktadır.

Öyleyse bu yasanın gözlerden saklanmak istenen başka amaçları var:

- **Avrupa kamuoyunu sahte af yasası ile oyalamak, düşünceyi ve örgütlemeyi yasaklayan maddelerde bile af çıkarıldığı izlenimini yaratmak.**
- **Her türlü insanlık dışı baskılara rağmen, boyun eğmeyen ilericilerin direncini kırmak.**
- **Halen cezaevlerinde, sayıları az da olsa, yaptıkları ihbarlardan dolayı ayrıcalıklı haklara sahip bulunan muhbir tutukluların durumlarını yasallaştırmak.**

Gerçek amaçları bu olan yasa, çok büyük hukuksal sakıncaları da içinde taşıyor:

Bu yasayla, ilerici ve demokrat kişiler, ajanlarca suç işlemeye teşvik edilecek, daha sonra da muhbir ajanlar kanalıyla yakalanarak cezalandırılacak.

İhbarcı tanıklarca yakalatılan kişiler hakkında, işkence altında imzalatılan ifadelerle, düzmece davalar açılacak.

Yalnız politik nedenlerle değil, kişisel sürtüşmelerden bile, insanlar en yakınlarını dahi ihbardan çekinmeyecek.

Sonuçta bu yasa "herşey satılıktır" **diyen Turgut Özal'ın ve demokrasi düşmanı rejimin, ahlaki değerleri hiçe sayarak, toplumu ahlaksal çöküntüye uğratma girişiminin bir parçasıdır.**

İnsanların, düşüncelerini, vücutlarını, inançlarını satılığa çıkarılmaya teşvik edilmesi insanlık onuruyla, toplum huzuruyla, ahlaki değerlerle bağdaşamaz.

Bu yasa, bir anlamda, devlet terörünün sistemli bir biçimde geliştirildiğinin de bir göstergesidir.

Bu politika ulusal çıkarlarımıza da, tarihimize de ihanettir

Ekrem AKSU

Dışişleri görevlilerinden büyükelçi Ekrem Güvendiren'e sormuşlar: "7 Mayıs'ta Kanada'da başlayan insan hakları konulu uluslararası toplantıda Türkiye'deki Kürtlerin durumu ortaya atılırsa ne olacak?" Büyükelçi Ekrem Güvendiren'in cevabı hazır: "Lozan Antlaşmasına göre Kürtler ulusal azınlık sayılmıyor." (Cumhuriyet, 30.4.85)

"Özürü kabahatinden büyük" diye bir söz vardır. Sanki bu büyükelçi için söylenmiş. Diplomat demek, söyleyeceği sözü iyice düşünüp tarttıktan sonra konuşan adam demek. Bu ölçüyü vurduk mu büyükelçiye kocaman bir sıfır vermek gerekir. Şu akla bakın! Türkiye Cumhuriyeti temsilcisine soracaklar: "Sizin memleketinizde Kürtlere baskı yapılıyormuş. Buna ne diyorsunuz?" Bu soruya alnı açık ve aklı başında bir insanın verebileceği iki cevap vardır. Ya da "Hayır yapmıyoruz!" yada "Evet, yapıyoruz!" denir. Türkiye Cumhuriyetinin temsilcileri uluslararası forumlarda göğüslerini gere gere "biz insan haklarına saygılıyız, ne Kürtlere, ne de başkalarına baskı yapmıyoruz!" diyebiliyorlar mı? Hayır. Diyemiyorlar. Bu yüzden de kaçamak cevap vererek, "Kürtlere baskı yapmamızı engelleyecek uluslararası anlaşma yok ki!" demeye getirip işin içinden sıyrılmaya bakıyorlar.

Gelgelelim, işin içinden böylece sıyrılabileceğini sanmak öyle bir miyopluktur ki, şaşmamak elde değil. Miyopluktan da öte, düpedüz politik körlüktür. Düşünün bir kere, büyükelçinin dedikleri şu anlama geliyor: Ermenilerin, Rumların, Musevilerin Türkiyedeki haklarını belirleyen uluslararası bir anlaşma var. Bunlar ulusal azınlık olarak tanınmışlar. Onlarla ilgili hesap veririz. Fakat Kürtlerle ilgili anlaşma filan yok. Kürtlere istediğimizi yaparız, kimse de karışamaz.

Yani şimdiki hükümet Türkiye Cumhuriyetinin vatandaşı olan milyonlarca Kürde "eğer bu topraklarda insanca yaşamak istiyorsanız, haklarınıza saygı gösterilmesini istiyorsanız, gidin kendinize uluslararası alanda destek bulun. Başka devletlerin size sahip çıkmasını sağlayın. Haklarınızı uluslararası bir anlaşmayla güvence altına aldırın. Yoksa biz size istediğimizi yaparız" diyor. Beğendiniz mi? Türkiye'nin ulusal çıkarları böyle mi savunulur? Hani "yazıklar olsun" diyeceğiz ama bu hükümete bu laf bile çok.

Yine "dış güçler kışkırtıyor" diye feryada başladılar mı kendilerine hatırlatmak gerek: Bu memleketin insanlarını dış güçlerden medet ummaya zorlayan işte sizin bu tutumunuzdur. Bu tutumunuz, Kürt halkına reva gördüğünüz baskılar ulusal çıkarlarımıza değil, Kürt ve Türk halklarını birbirine düşman edip bölgeye büsbütün yerleşmek için fırsat kollayan Amerikan emperyalizminin çıkarlarına hizmet ediyor.

Madem ki lafı Lozan'dan açtılar, o konuya da değinelim. Değinelim ki, hükümetin ulusal çıkarlarımızı çiğnerken tarihsel gerçekleri de tepetaklak ettiğini gösterelim.

Gerçekten Lozan Antlaşmasında Kürtler ulusal azınlık olarak gösterilmiyorlar. Bu kadarıyla büyükelçi doğru söylüyor. Ama neden? Lozan'da Türkiyede Kürtlerin olmadığına karar verildiği için değil. Türkiye'nin o zamanki temsilcileri **"bizim devletimiz hem Türklerin, hem de Kürtlerin ortak devletidir"** dedikleri için. Yani Kürtler azınlık değil, devleti kurup taşıyan iki halktan biri sayıldıkları için!

Örneğin Lozandaki baştemsilci İsmet Paşa (İnönü), İngilizlere Kürtlerin ve Türklerin yüzyıllardır uyum içinde yaşadıklarını, Kürtlerin kendi istekleriyle kaderlerini Türkiyenin kaderine bağladıklarını belirttikten sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinin (o sırada Cumhuriyet henüz ilan edilmemişti) Türklerin olduğu kadar Kürtlerin de hükümeti olduğunu söyledi. **(İsteyenler bu konuda tanınmış tarihçi M. Goloğlunun 1971'de Ankarada basılmış olan "Türkiye Cumhuriyeti 1923" isimli kitabının 71. sayfasına bakabilirler.)**

Aynı dönemde konu Ankarada, Büyük Millet Meclisi'nde tartışıldı. Bu tartışmalarda yeni Türkiye Devletinin en yetkili temsilcileri olan milletvekillerinin meclis kürsüsünden İsmet Paşanın Lozanda söylediklerini tekrarladılar. Örneğin, Hüseyin Avni Bey (Erzurum milletvekili) şöyle dedi: "Kürtlerin delegeleri... Lozanda karşılarındadır. Türklük ve Kürtlük hakkında söz söylemek bize ait bir meseledir. Lozandaki delegelerimiz iki kardeş olan Türkler ile Kürtlerin temsilcileridirler." Goloğlunun eseri, s. 77)

Muş milletvekili Hacı İlyas Sami Efendi ise şöyle dedi: "Kazım Karabekir Paşa komutasının Elviyei Selase'de (Kars, Ardahan ve Artvin'in eski adı) yazdığı zafer tarihlerinde bayrağını, mızrağını, atını oynatan, temiz Kürt soyu ve Kürt ulusu idi. Yunan gibi adi ve alçak düşmanı kaderi olan felaket çukuruna gömerken, dökülen kanlar yine Türk ile Kürdün kanı idi. Bundan ötürü, şu iki fedakarlığı yapan ve kendi çıkarını Türkün kurtuluşunda bulan Kürtler, mutluluğu da Türkle kürdün birliğinde bilirler."(Aynı eser, s. 75-76)

Bugün bu gerçekleri unutturmak istiyorlar. Unutturmakla da kalmayıp yurdumuzun en karanlık günlerinde Türk halkıyla omuz omuza çarpışan Kürt halkına kendi dilinde konuşmayı, okuyup yazmayı bile çok görüyorlar.

Bundan 62 yıl önce cumhuriyeti kuranların resmi görüşlerini bugün Türkiyede değil savunmak, dile getirmek bile yasak. Ulusal çıkarlarımıza kendi tarihimize yapılan ihanetin daha çarpıcı bir örneği olabilir mi?

SIA Anlaşmasını da yenileyecek olan Ankara yönetiminin projeye katılma kararı ülkemizin geleceği açısından büyük tehlike taşıyor

Yıldızlar Savaşına Türkiye de sokuluyor

Türkiye'nin dış politikasını 12 Eylül öncesi Türkiyesinin geleneksel politikasından ayıran çizgiler her geçen gün biraz daha derinleşiyor. Genel Kurmay Başkanı Necdet Ürüğ**'un, Başbakan** Özal**'ın ve Savunma Bakanı** Yavuztürk**'ün yaptıkları ABD gezileri sonunda ortaya çıkan yeni gelişmeler, Ankara yönetiminin Türkiye'yi, ABD'nin uluslararası planda kullandığı belli başlı gericilik kalelerinden biri haline getirmeye kararlı olduğunu ve bu "eski hedefi"nde epey yol aldığını bir kez daha gösterdi. Birçok NATO üyesi devletin bile destek vermeye çekindikleri "Yıldızlar Savaşı" projesine Türkiye'nin katılma kararı verdiğinin açıklanması bunun en çarpıcı kanıtı oldu. Bundan ayrı olarak Ankara yönetiminin bu yıl sonuna kadar yenilenecek olan Amerika-Türk Savunma İşbirliği Anlaşmasıyla (SİA) Amerika'ya Türkiye'de yeni askeri üsler kurma ve bunları Ortadoğu bölgesine müdahale için kullanma hakkı verme hazırlığı içinde olduğu da ortaya çıktı. Türkiye'deki diktatörlük rejiminin bir yandan içte sürdürdüğü baskılar, öte yanda dışta yürüttüğü ülkemizin geleceği açısından son derece tehlikeli Amerikancı politika, ilerici çevrelerden 12 Eylül darbesini destekleyen bazı çevrelere kadar çok geniş bir yelpazede derin endişelere yol açıyor ve tepkiler sansür altındaki basının sayfalarına bile yansıyor.**

Türk basınında üç farklı yazar ve ortak bir yargı

Hedef Küçültmek...
HASAN CEMAL

"...**durum gerçekten düşündürücüdür. Şöyle bir bakıldığında insanın ilk izlenimi, ülkemizin dıştan kuşatma altına alındığı, bir kıskacın gittikçe daraldığı yolunda olabilir. Durumun pek öyle iyimserlik telkin edici olmadığı açıktır...**" Bu satırlar **Cumhuriyet** gazetesinde **Hasan Cemal** imzalı başyazıdan aynen alındı. Türkiye'nin gömüldüğü ürkütücü yalnızlık, uluslararası ilişkilerdeki yalıtılmışlık böyle ifade ediliyor. Gerçi Hasan Cemal bu teşhisine karşılık salt politik manevralardan ibaret bir tedavi önererek, Özal'ın Amerika'ya bağımlılık tırmanışına gerekli vurguda bulunamıyor. Ama gene de Türkiye'nin içine sürüklendiği onursuz yalnızlığa işaret etmekten de kaçınmıyor. Üstelik yazısını "... **içte demokrasiyi en geniş biçimiyle yerleştirmek, dışta duyarlı dengeleri koruyabilmektir. Bu iki hedefi ülkemiz için soyut, çok havada ve çok lüks bulanlara söyleyelim, bir kez daha aldanıyorlar...**" diye bitirerek gerçekçi bir değerlendirmeye yöneliyor.

CÜNEYT ARCAYÜREK yazıyor
Strasbourg Esintileri ve

Cüneyt Arcayürek Cumhuriyet'te 1 Mayıs günlü yazısında Türkiye'nin Avrupa Konseyi' nin son toplantısında **"tutulduğu fırtınayı"** ele alıyor ve Avrupa'da Türkiye'nin **"benimsenmemesine"** dikkati çekiyor. Arcayürek, Avrupa Konseyi'nde **"artık Batının Türkiye'de demokrasinin varlığı üzerinde durmayacağını varsayıyorduk"** gözleminin nasıl tersine döndüğünü örneklerle kanıtladıktan sonra bunun nedeni üstüne şöyle yazıyor: **"Oysa biz demokratik yaşamda Batının aradığı ögeleri nasıl yerleştireceğimizi arayıp gerçekleştireceğimiz yerde, Batıdaki siyasal odakların bazı kesimlerce kışkırtıldığını savunarak, bu gelişmeleri göğüslemeye çalışıyorduk. Kısıtlamaları aşama aşama kaldırmayı değil, tersine bu kısıtlamalarla Batıya ters düşen kimi uygulamaların Batı tarafından kabul edilmesini bekliyorduk..."** Arcayürek böylece hem Evren' in Antalya'da vurguladığı, hem de Özal'ın defalarca belirttiği **"resmi"** tutuma oldukça ağır eleştiri yöneltti.

YORUM
Prof. Dr. Haluk ÜLMAN
Büyük yalnızlık

Hürriyet'in dışpolitika yazarı Haluk Ülman'ın 27 Nisan günlü yorumunun başlığı bile isabetli bir gözlemi yansıtıyor: **Büyük Yalnızlık.** Nitekim ABD'ye alabildiğine bağlanmanın ülkemizi içine sürüklediği uluslararası yalıtılmışlık Ülman'ın kaleminde **"Batıdan, en azından Batı Avrupa' dan uzaklaşırken, Doğuyu da kazanabilmiş değiliz"** diye ifadesini buluyor. Ülman yazısının daha sonraki paragraflarında Evren-Özal rejimince iyice kucağına itildiğimiz ABD'nin de pek bir işe yaramadığına işaret ediyor, Özal' ın Türk tekstil ürünlerine uygulanan kısıtlamalarının kaldırıldığı müjdesinin asılsız çıktığını belirtiyor. Amerikan askeri yardımından da bir şey çıkmayacağını savunan Ülman **"Reagan yönetimi de Türkiye karşısında sıkıntılıdır"** diyor. Olayın aslında **"uşak-efendi"** ilişkisinin doğal sonucu olduğunu, Reagan'ın kendini hiç de sıkıntıya sokmadan Türkiye'yi kendi serüvenci, emperyalist amaçları için kullanabileceğini Ülman göremiyor.

●

Türkiye'yi bütün dünyada her geçen gün biraz daha **yalnızlaştıran** ve hem dünya ve bölge barışı için tehlike yaratan, hem de ülkenin ulusal çıkarlarına ağır zarar veren **"Amerikancılık"** politikasının bu yıl sonunda süresi dolan **ABD-Türk Savunma İşbirliği Anlaşması**'nın yenilenmesi sırasında yeni boyutlara varacağı anlaşılıyor.

Türkiye topraklarındaki ABD askeri üslerinin nasıl kullanılacaklarını düzenleyen SİA anlaşmasının yenilenmesi konusunda Genel Kurmay Başkanı **Necdet Ürüğ**'un mart ayı başındaki ABD gezisinin ardından, ay sonunda da Başbakan **Özal, Reagan**'ın davetlişi olarak ABD'ye gitmişti. SİA anlaşmaşı ve Türkiye'ye verilecek askeri yardıma ilişkin olarak yapılan bu iki gezi sırasında karara bağlanan noktaları daha da somutlaştırmak üzere Savunma Bakanı **Zeki Yavuztürk** de 24 Nisan günü, ABD Savunma Bakanı **Weinberger**'le görüşmeler yapmak üzere ABD'ye gitti.

Hatırlanacağı gibi, başbakan Özal, ABD'de Weinberger'le yaptığı görüşmede, SİA anlaşmasının **yeniden görüşmelere gerek olmadan yenilenmesine** ve Yunanistan hükümetinin, ülkesindeki ABD'ye ait deniz ve hava üslerinin sökülmesini istemesi halinde, bu üslerin **Türkiye topraklarına taşınmasını** kabul etmeye hazır olduğunu bildirmişti. Zeki Yavuztürk'ün ABD gezisinde ise, Reagan yönetiminin bununla yetinmediği ve Türkiye'deki üslerin Ortadoğu bölgesinde bir savaş çıkması halinde bizzat ABD tarafından, bu savaşa müdahale için kullanılma hakkını da istediği kesinlik kazandı.

Yavuztürk'le Weinberger'in 30 Nisan günü ABD'de birlikte düzenledikleri basın toplantısında Weinberger'in gazetecilerin bu konudaki sorularını yanıtsız bırakması, ABD'nin Türkiye'den bu yönde istekte bulunduğunu büyük ölçüde kesinleştirirken, Yavuztürk' ün, Federal Almanya ve İngiltere dışında hiçbir ülke **"Yıldızlar Savaşı"** projesi konusunda olumlu görüş açıklamamışken apartopar bu projeyi olumlu bulduğunu açıklaması, Ankara'nın ABD'nin üsler konusundaki yeni isteklerine de **"evet"** demeye hazır olduğunu somutlayan bir gösterge oldu.

Yavuztürk'ün ABD gezisinin hemen ardından ortaya çıkan bir başka somut gelişme de, ABD'nin Yunanistan'a ait Girit Adasındaki 6. Filo üssünün, Marmaris sahillerine taşınması konusunda Washington'la Ankara'nın anlaşmaya varmış olduklarının basına yansıması oldu. ABD yönetimi bu üssün, Marmaris sahillerine taşınmasına **karar** verirken, **Marmaris'in Ortadoğu bölgesine yakınlığını "gözönüne aldığı"** da açıklandı. Ankara, Türkiye sahillerini, ABD' nin 6. Filo'suna açıp hem ABD' nin bu konudaki isteklerine **"evet"** diyerek karşılığında askeri yardımın artırılmasını, hem de 6. Filo'

Lance-2 füzesi. Hem atom hem nötron bombası taşıyabiliyor

nun bakım ve onarımını yaparak döviz kazanmayı hedefliyor.

Yıldızlar savaşına Türkiye de sokuluyor

Savunma Bakanı Yavuztürk, ABD gezisinden sonra basına yaptığı açıklamada, Ankara'nın **"Yıldızlar Savaşı"** olarak anılan ABD' nin uzayı silahlandırma projesine katılmayı kabul ettiğini ve bunun ABD yönetimine **resmen** bildirdiğini söyledi. Hatırlanacağı gibi, ABD Savunma Bakanı Weinberger bundan bir süre önce Lüksemburg'da yapılan **NATO Nükleer Planlama Grubu** toplantısında diğer üye ülkelerden ve bu arada NATO üyesi olmayan Avustralya ve Japonya'dan da, **"Yıldızlar Savaşı"** projesini destekleyip desteklemediklerini ve projede yer alıp almayacaklarını açıklamalarını istemiş ve bunun için de iki aylık bir süre tanımıştı.

Ankara yönetimi ABD'nin bu konudaki isteğine de olumlu yanıt vermekle, bir yandan Türkiye' de kurulmasına çalışılan silah sanayiine ABD sermayesinin katılmasını sağlamaya, öte yandan da henüz araştırma aşamasında olan **"Yıldızlar Savaşı"** projesinden bazı küçük ihaleler kaparak gene silah sanayiine destek sağlamayı planlıyor. Böylece Türkiye, füze rampalarının yerleştirilmesi aşamasına gelindiğinde gerekiyorsa bu rampalar için kendi topraklarını açmaya hazır olduğunu da belli etmiş oluyor. Nitekim Yavuztürk bu konuda yaptığı açıklamada özetle şöyle dedi:

"Bu projenin bir de yer üstü teçhizatı var. Atış rampaları var, radarların çelik karkasları var, inşaat işleri var. Bu inşaat işleri sözkonusu olduğunda, çelik konstrüksiyonları sözkonusu olduğunda, biz-

dirmeye yöneliyor. | dukça ağır eleştiri yöneltti. | man göremiyor. | Türkiye topraklarına taşınmasını | bu projeyi olumlu bulduğunu açık- | mın artırılmasını, hem de 6. Filo'

yönları sözkonusu olduğunda, bizde birim var, üniversitelerimiz var. Projeye Türkiye'nin katkısı tabii yapım sahasındaki işler olacak."

Kuzey Kıbrıs'ta Denktaş'ın dayattığı antidemokratik Anayasa oylamasında halkın üçte biri "hayır" dedi

Denktaş antidemokratik Anayasa oylamasına beklediği desteği bulamadı

Filiz KARDAM

Kuzey Kıbrısta 5 Mayıs günü yapılan Anayasa referandumunda yüzde 70 "evet" oyuyla yeni Anayasa kabul edilmiş oldu. Gerçi sonuçlar **Denktaş**'ın umduğu kadar parlak değildi. Denktaş "evet" oylarının yüzde 90'ı aşacağını açıklamıştı. Oysa, toplam seçmen sayısı 91 bin 666 olan seçimlere katılım yüzde 72 civarında kalmış, katılanların da yüzde 30'u "hayır" oyu kullanmışlardı. "Hayır"ların oranı, Magosa gibi Türkiye'den göç eden nüfusun fazla olduğu bölgelerde düşmuş, Girne ve Lefkoşe gibi kentlerde yüzde 35'i bulmuştu.

Bilindiği gibi 17 Ocak'ta iki toplum lideri, **Kipriyanu** ile **Denktaş** arasında yapılan zirvenin başarısızlıkla sonuçlanmasının ardından **Denktaş**, Kuzey Kıbrısta 15 Kasım 1983'de ilan edilmiş olan "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti"nin (KKTC) ayrı, bağımsız bir devlet olarak kalıcılaştırılması yönünde yeni adımlar atmaya başlamıştı. Yeni Anayasa taslağı bu çerçevede tartışıldı, 12 Mart'ta meclisten geçirildi ve ayrıca 23 Haziran'da da genel seçimlere gidileceği açıklandı. Bu arada **Denktaş**, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri **Perez de Cuellar**'ın görüşmeleri yeniden başlatmak için sürdürdüğü çabalara yardımcı olmamış, **"seçimlerden önce hiçbir şekilde yeni bir zirve kabul etmeyeceğini"** ve **"Rum kesimi lideri Kipriyanu ile buluşmayacağını"** ilan etmişti.

Denktaş, yeni Anayasanın hazırlıklarına daha 1983 yılı sonunda, Kıbrısta ayrı bir Türk devleti ilanının hemen ardından başlamıştı. Türkiye'deki **Evren-Özal** yönetiminden de aldığı destekle, yeni Anayasa ile daha güçlü bir iktidara sahip olmayı ve bir oldubitti ile ilan ettiği devleti kalıcılaştırmayı planlıyordu. Ayrıca, yeni Anayasanın verdiği yetkilerle temel hak ve özgürlükleri de kısıtlayabilecek, demokrasi güçlerinin sesini kısacak, **"dikensiz gül bahçesinde"** ABD'nin ve Türkiye'deki tekelci sermayenin çıkarlarını daha rahat koruyabilecekti.

Anti-demokratik baskılar altında yapılan anayasa oylaması, Kıbrıs adasının bugünkü bölünmüş durumunu kalıcılaştırmak isteyenlerin bir oyunuydu. Şimdi adadaki Türk birliklerinin Kuzey Kıbrıs'ın iç politikasına karıştırılması daha da geniş boyutlar alacak ve Türk askerlerinin adadan geri çekilmesi her geçen gün biraz daha zorlaşacaktır.

Zirvede, **"uzlaşmadan yana olan taraf"** rolünü çok iyi oynayan **Denktaş** şimdi de yeni Anayasanın barış görüşmelerine, Kıbrıs sorununun çözümüne yardımcı olacağını söylüyordu. Oysa Anayasa referandumu, Kuzey Kıbrısta ayrı bir devlet kurulması yönündeki niyetleri açıkça ortaya koyan bir girişim olarak Rum yönetimi ve Güney Kıbrıstaki çeşitli partiler tarafından BM Genel Sekreteri Cuellar nezdinde protesto edildi. Bu girişimin iki toplum liderleri arasındaki görüşmeleri büsbütün zorlaştıracağı, toplumlar arasındaki ilişkileri gerginleştireceği ve adanın bölünmüşlüğünü pekiştireceği açıktı.

Bu anlamda Anayasa, içeriği ne olursa olsun, Kıbrıs sorununun iki toplum arasında yapılacak barışçı görüşmeler yoluyla adil ve kalıcı bir çözüme ulaştırılması, toprak bütünlüğüne sahip, bağımsız, federatif bir Kıbrıs Cumhuriyetinin oluşturulabilmesi yönünde bir engeldi.

Kaldı ki, **Denktaş**'ın **"ilerici, güzel bir Anayasa"** diye nitelendirmesine karşın, yeni Anayasa ve özellikle bazı maddeleri, demokratik sol bir parti olan Cumhuriyetçi Türk Partisi (CTP), sendikalar, hukukçular ve çeşitli demokratik kuruluşlar tarafından sert bir biçimde eleştirilmekteydi.

"Yavru vatan"ın Anayasası da, Anayasa oylaması da "Anavatan"a uygun oldu

Kuzey Kıbrıs'taki ilerici basın Anayasa oylamasını sunduğumuz karikatürdeki yaklaşımla değerlendirdi. Anayasa "yürürlüğe" girdikten sonra bu gazeteler hakkında dava açıldı. Yeni "anayasal düzen" işlemeye başlamıştı

Tepkilere yolaçan maddeler

Cumhuriyetçi Türk Partisi, Anayasa taslağının görüşülmesi sırasında en başta yasanın hazırlanma sürecine dikkatleri çekti. Yaptığı açıklamalarda Anayasanın **"meclis dışında yapılan hazırlıklar, elden ele dolaşan gizli talimatlar"** ile oluşturulduğunu söyleyerek, toplumun gerçek siyasal dengelerini yansıtmadığını, bir avuç sermayedarın iktidarına güç katmak amacını güden bir yaklaşımla hazırlandığını vurguladı.

Yeni Anayasada temel bazı hak ve özgürlükler sayılmakta, ancak her bir maddeye konan ek paragraflarla, iktidarı elinde tutanlara bu hakları bir çırpıda kısıtlama ya da ortadan kaldırma yetkisi de verilmekteydi. CTP Genel Sekreteri **Naci Talat**, bunu öz bir biçimde şöyle eleştirmişti: **"Anayasa ile özgürlükler iktidara karşı değil, iktidar özgürlüklere karşı korunuyor."**

Ayrıca, sıkıyönetim ve olağanüstü hal uygulamaları ile ilgili yetkiler genişletilmiş, sivil şahısların askeri mahkemelerde yargılanması maddesine yer verilmiş ve halkın çeşitli kesimlerinden gelen tepkilere rağmen ölüm cezası Anayasada yer almıştı.

Mevcut koşulları kalıcılaştırmak

Demokrasi güçlerinin en fazla üzerinde durduğu maddeler ise adanın şimdiki bölünmüşlüğünü ve mevcut koşullarını kalıcılaştıracak bazı maddeler oldu. Buna ilişkin olarak, Anayasada Kıbrıs Türk toplumunun barışçı, federal bir çözümü hedeflediği ibaresine yer vermekten özellikle kaçınılmış olmasına dikkat çekilirken, yaşamsal konularda hükümete meclislerin üzerinde yetki veren 90. madde eleştirildi.

90. madde'de, **"uluslararası bir anlaşmaya dayanan uygulama anlaşmaları ile yasanın verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya idari anlaşmaların Cumhuriyet Meclisince uygun bulunması zorunluluğu yoktur"** denilmekte, bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile yüksek mahkemeye başvurulamayacağı belirtilmekteydi. Böylece ulusun kaderini tayin edebilecek bazı anlaşmaları yapma yetkisi meclislerin onayına başvurmadan hükümete bırakılmıştı.

90. maddenin Kıbrıs Türk kesimindeki demokratlar arasında endişelere yol açması boşuna değildi. Bir süredir Kıbrısın Kuzey kesiminde, Geçitkalede ABD ve NATO tarafından finanse edildiği, ABD Çevik Güçleri tarafından kullanılacağı iddia edilen modern bir havaalanının yapımı sürmekteydi. Havaalanının büyüklüğünün Kuzey Kıbrısın gereksinimlerini birkaç kez aşması, sivil bir havaalanı olarak kullanılacağı konusunda ciddi kaygılar doğurmuştu. Ayrıca yeni havaalanı Anadoludaki NATO üslerine benzer bir biçimde ve sivil havaalanlarında hiç rastlanmayan modern elektronik cihazlarla donatılmaktaydı. Üstelik, şimdiye dek havaalanı için KKTC'nin toplam yıllık bütçesinin yedi katı olan bir harcama yapılmıştı.

Anayasanın 90. maddesinin verdiği yetkilerle hükümet havaalanını ABD'ye devredebilir ya da kullanım izni verebilir miydi? Kuzey Kıbrıstaki barışseverler, **Denktaş**'ın Anayasadan da aldığı güçle, yabancı askerlere olanaklar sağlamasından ve Kıbrısı yeni maceralara sürüklemesinden endişe duymaktaydılar.

Geçici 10. madde ile ise, savunma ve iç güvenlik, **"uluslararası durum gerektirdiği sürece"** denilerek Türk Silahlı Kuvvetlerine bırakılmıştı. Bu madde hem bağımsız bir Cumhuriyet kavramı ile bağdaşmıyordu, hem de Türk askerlerinin adadaki varlığına yeni boyutlar kazandırma kapısını açıyordu.

Referandum öncesi

Denktaş yönetimi, referandum oylaması öncesinde yeni yasayı tartışmayı ya da ona karşı çıkmayı, **"devletin varlığına karşı çıkmakla"** özdeşleştiren bir kampanya yürüttü. Böylece, Anayasaya karşı çıkanların **"vatan haini"** olarak gösterilmesi hedeflendi.

1976 sayılı seçim ve halk oylaması yasalarının çeşitli maddelerine göre Cumhurbaşkanı ve bakanların tarafsız kalmaları gerekirken, **Denktaş** Anayasa dışı tutumunda ısrar ederek, kendi hazırladığı bildirileri bizzat kamu görevlilerine dağıttırdı. Bu bildirilerde, Anayasaya "evet" ile bağımsız bir Kıbrıs Türk Cumhuriyetine "evet" konusu birleştirilmiş, **"bir daha esir olmamak için Anayasaya evet"** belgisi yeralmıştı.

Oysa, **"Anayasaya hayır"** görüşünü savunanlara aynı özgürlük tanınmadı. "Evet" ile "hayır" diyenler devlet olanaklarından eşit oranda yararlanarak görüşlerini duyuramadılar. Bazı bölgelerde CTP'nin Anayasayı tartışan broşürlerinin dağıtılması polis tarafından engellendi, "Anayasaya hayır" propagandası yapan bazı gazeteler hakkında dava açıldı.

Ama bütün bu baskılara ve karmaşık duruma rağmen, halkın üçte birinin Anayasaya "hayır" demiş olması, Denktaş'ın gitmek istediği yolun yol olmadığını görenlerin sayısının artmakta olduğunu da gösterdi.

ABD, Türkiye'ye yeni atom füzeleri yerleştirmek istiyor

Bundan bir süre önce Lüksemburg'da toplanan NATO Nükleer Planlama Grubu toplantısında, diğer NATO ülkeleri için olduğu gibi Türkiye için de ABD'nin öngördüğü **"nükleer silahların modernizasyonu"** çerçevesinde Türkiye'ye yerleştirilmesi öngörülen nükleer silahlar, nisan ayı sonunda basına yansıdı. Rogers'in, müttefik ülkelere sunduğu raporda Türkiye için öngörülen **"modernizasyon önlemleri"** şöyle:

- Doğu Anadolu'da, Sovyetler Birliği sınırı yakınlarında bulunan **Honest John** füzelerinin sökülmesi ve onların yerine **Lance-2** füzelerinin yerleştirilmesi. Kaldırılması planlanan nükleer başlıklı füzelerin menzili **40** kilometre. Bunların yerine konulması düşünülen Lance-2'ler ise **200** kilometreyi aşan menzilleriyle Sovyetler Birliği'nin içlerine kadar uzanabilecek güçte. Bu füzeler Hiroşima'ya atılan atom bombasından 10 kat daha güçlü atom başlığı taşıyabileceği gibi gerektiğinde **Nötron bombası** başlığı da taşıyabiliyor.
- Boğazlara yerleştirilmiş bulunan **Nike Hercules** uçaksavar füzelerinin sökülmesi ve bunların yerine, İngiltere'nin Falkland Savaşı'nda kullandığı **Rapier** füzelerinin yerleştirilmesi.
- Şu anda Trakya'da bulunan ve Bulgaristan'a karşı kullanılmak üzere düşünülen ve nükleer bomba atabilen 155 ve 203 milimetrelik **18** kilometre menzilli topların kaldırılması ve bunların yerine **30** kilometre menzilli hem **nükleer bomba** hem de **nötron** bombası atabilen yeni topların yerleştirilmesi.

General Rogers'in raporunda yer alan bu önerilerin Genel Kurmay Başkanlığı tarafından incelenmekte olduğu bildiriliyor.

Bir Türk Danış görevlisinin pasaportu sudan gerekçelerle iptal edildi

Konsolosluklar Türk Danış'ta görevli demokratlara karşı komplo peşinde

Würzburg Türk Danış görevlisi Jale Schumann'ın süresiz oturma izninin iptali amacıyla açılan bir dava bazı Türk konsoloslukları-nın Türk Danış'ta çalışan demokratlara karşı girişimlerini su yüzüne çıkardı. Konsoloslukların Alman yabancılar daireleriyle birlikte çalışmaları ve yabancılara karşı uygulanan keyfi tutumlarla ilgili olarak da ilginç bilgi ve belgeler ortaya çıktı.

Jale Schumann'ın oturma izni, Nürnberg konsolosluğunun pasaportu kasıtlı olarak geç uzatması bahane edilerek iptal edildi. Bayan Schumann'ın itirazı üzerine, Würzburg yabancılar dairesi "illegal" ikametten dolayı dava açtı. Taraflı tutumuyla dikkati çeken sulh mahkemesi Jale Schumann'ı 700 mark para cezasına ve mahkeme masraflarını üstlenmeye mahkum etti. Yabancılar dairesinin keyfi tutumu, Türk konsoloslukları ile işbirliği ve mahkemenin taraflı yaklaşımı avukatlar, sendikalar ve basının sert tepkisine yol açtı.

Oyun nasıl gelişti?

13 yıldır Federal Almanya'nın Bavyera eyaletinde yaşamakta olan Jale Schumann 4 Haziran 1984'te süresi dolan pasaportunu uzattırmak için 1 Haziran günü taahhütlü olarak Nürnberg konsolosluğuna uzatma ve posta masraflarıyla birlikte gönderdi. Pasaport 4 Haziran günü konsolosluğun eline geçmiş olmasına rağmen uzatılmadı. Geciktirme amacıyla kendisinden Almanla evli olanlar için gerekli olmayan belgeleri göndermesi istendi. Bayan Schumann'ın mecbur olmadığı halde bu belgeleri göndermesine rağmen pasaport 14 Haziran'dan itibaren uzatıldı. Yabancılar dairesinin sorun çıkaracağını bilmesine karşın konsolosluğun pasaportun uzatılmasını geciktirmesi dikkatini çeken Schumann'ın avukatı Wolfgang Herbert olayın üzerine gitti ve ilginç belgeler ortaya çıkardı.

JALE SCHÜMANN

Planlı "teşebbüsler"

Nürnberg başkonsolusu Tuncer Topur'un "gizli" kaydıyla Bonn Büyükelçiliğine gönderdiği yazıda aynen şunlar yer alıyor:

"1. Türk Danış içerisinde birtakım aşırı sola mensup Türklerin kümelenerek memleketimiz ve onun idaresi aleyhinde faaliyette bulundukları, Başkonsolosluklarımızın muttali oldukça ve eldeki imkanlar ölçüsünde bunlarla mücadele gayreti içinde bulunduğu, Büyükelçiliğimizin bu gayretleri desteklediği ve hatta 1981 yılında vaki Başkonsoloslar toplantısı sırasında Sayın Büyükelçinin bu gayretleri teşvikle gerektiğinde merkezi bir teşebbüs konusu yapılması için durumun kendilerine aksettirilmesini istediği bilinmektedir.

2. Başkonsolosluğumuzun bu amaçla sürdürdüğü çalışmalar çerçevesinde önemine binaen son zamanlarda bizzat Bavyera bölge merkezi nezdinde yaptığı teşebbüslere karşılık cevap ve netice alınamamıştır. Bunlara ait iki örnek ilişikte sunulmuştur.

a. Son zamanlarda memleketimiz aleyhinde düzenlenen gösterilerde ve bildiri dağıtma faaliyetlerinde dikkati çeken Bayan .....'ın Alman polisinden "özel" kaydıyla alınan bilgilerden aynı zamanda DKP içinde de faal olduğu görülmüştür. Adı geçenin Bayreuth'da Türk Danış'a seçilmiş olduğunun öğrenilmesi üzerine Münih merkezine mektup yazılarak keyfiyetin önemi tebarüz ettirilmiş ve işine son verilmesi istenmiştir. (EK:1). Bu müracaatımıza bir cevap alınamamıştır.

b. Türk Danış'ın Würzburg'da yeni açtığı toplantı yerinin zevahirde eğitim ve sosyal yardım için gösterildiği, aslında aşırı sola mensup bir grup Türk tarafından faaliyet merkezi haline dönüştürüldüğü somut bir şekilde tesbit edilmiş, memleketimiz aleyhine siyasi faaliyet gösteren bu kimselere mani olunarak cezalandırılmaları, bu deliller kendilerine gönderilerek istenmiştir. (EK:2) Bu müracaatımıza da cevap alınamamıştır.

3. Bu defa karşılaşılan olay ise büsbütün vahamet arzetmektedir. Zira, Türk Danış, Türkiye aleyhinde faaliyet gösteren grupların bu faaliyetini tatbik eden bir vatandaşımızı, şikayet etmek ve Türk Danış'ın 'demokratik prensiplerini" çiğnemiş olmakla suçlayarak işine son verilmiştir." (...)

Konsolosluk uygulamaları yeni değil

Bonn Büyükelçiliğinin ve konsoloslukların Türk Danış'ta görevli ve diğer demokrat kişilere karşı "merkezi teşebbüsleri" yeni değil. 1982 yılında Stuttgart bölgesindeki Türk Danış görevlileri Gönül ve Mustafa Sebubiçin'in pasaportları alındı. Aynı şekilde Kuzey Ren Westfalya Öğretmenler Birliği Başkanı Ali Dağdeviren'in pasaportu iptal edildi. Her iki durumda da oluşan geniş protesto sonucu konsolosluklar attıkları adımı geri almak zorunda kaldılar. Bunun üzerine daha değişik yollar aranmaya ve kamuoyunun tepkisini çekmeyecek şekilde girişimlerde bulunulmaya başlandı. 1983 yılında Bonn'da

nış görevlisinin işine son vermesi istendi. Haan bu istemi sert bir biçimde reddetti.

Konsolosluklar şimdi kendileri için daha "gürültüsüz" olan bürokratik engellere rağbet gösteriyor. Jale Schumann'a karşı olduğu gibi Alman yabancılar dairesi ile işbirliği içinde "sakıncalı"nın pasaportunun uzatılması geciktiriliyor ve yabancılar dairesinin oturma iznini iptali için çalışılıyor.

Nitekim, Würzburg yabancılar dairesi memuru Alfons Lutz, pasaportun geçerlilik süresinin bitimiyle yeni geçerlilik süresinin başlangıcı arasında 10 günlük bir fark olmasını gerekçe göstererek Jale Schumann'ın süresiz oturma iznini iptal etti. Yabancılar Yasası'nın kendisine tanıdığı "esnekliği" kötüye kullanan Lutz pasaportun geç uzatılmasıyla ilgili tüm gerçekleri gözardı etti. Bayan Schumann'ı özgür Bavyera Devleti'nde yasadışı ikamet etmekle suçladı. Yapılan tüm başvurular, itirazlar ve görevi kötüye kullanmakla ilgili başvurular sonuçsuz kaldı. Würzburg yabancılar dairesi uzun süredir yabancılara karşı keyfi uygulamaları ile dikkati çekiyordu.

Kürt halkıyla da dayanışmaya çağrı

Ruhi Su bir teşekkür mektubu gönderdi

Aralarında **Heinrich Böll, Ingeborg Drewitz, Günther Grass** gibi ünlü yazarların da bulunduğu bir grup Alman sanatçının **Ruhi Su**'nun Federal Almanya'da tedavi edilebilmesi için yaptıkları başvuruyu, Özal hükümetinin Kültür Bakanı yanıtsız bıraktı. Kurulan girişimin basın sözcüsü **H. Erdem**, tanınmış sanatçımızın 25 Nisan günü bir ameliyat geçirdiğini, ancak başka bir hastalıktan ötürü kendisinin acilen tedaviye ihtiyacı olduğunu belirterek, girişimin ve Aşağı Saksonya Eyalet Hastanesi doktoru **Lotze**'nin, Ruhi Su'nun Federal Almanya'a gelebilmesi için çabalarını sürdüreceklerini açıkladı. Ruhi Su, kendisini davet eden ve dayanışma gösteren dostlarına 8 Nisan tarihli bir mektup gönderdi. Mektup kısaca şöyle: "**Sağlığım ve tedavimle ilgili başvurunuza ne kadar teşekkür etsem azdır. İnsanın, dünyada yalnız olmadığını anlaması kadar onur verici başka bir hal bilmiyorum. Sağolun...**"

Tüm gümrük ve eğitim hizmetleri durdu

İsveç'te kamu hizmeti emekçileri greve çıktı

İsveç'te devlete bağlı işyerlerinde Devlet Memurları Sendikası ile işveren durumundaki devlet arasındaki ek zam talebinden doğan anlaşmazlık sonucu sendika 2 Mayıs günü greve giderken, devlet 11 Mayıs günü 80 bin memur için lokavt uygulamaya başladı.

Sosyal-demokrat hükümet 1984-85 yılı toplu sözleşmelerine enflasyonu geriletebilmek için bazı sınırlamalar getirmiş, sendi-

nucu iç ve dış hava ulaşımı tamamen durdu. İsveç'e kara, hava, deniz yoluyla gelenler gümrük memurlarının da grevde olmaları nedeniyle hiçbir kontrole tabi olmadan ülkeye giriyor. Öte yandan orta dereceli okullardaki sendikalı öğretmenlerden bir bölümünün greve gitmeleri ile bazı okullarda da eğitim durdu.

Sendikal çevreler sendikanın

Enis Coşkun'un da konuştuğu barış mitinginden bir görünüş

Barış Derneği yöneticisi Enis Coşkun Avustralya'da barış güçleriyle buluştu

Türkiye Barış Derneği Genel Sekreteri **Enis Coşkun**, 28 Mart ile 7 Nisan tarihleri arasında Avustralya Demokratik Türk Dernekleri Federasyonu'nun çağrısı üzerine Avustralya'yı ziyaret etti. Ziyareti sırasında **Melbourne** ve **Sydney** kentlerinde barış örgütleri, politik partiler, radyo ve basınla görüşmeler yapan **Coşkun**, 31 Mart günü toplam 350 bin kişinin katıldığı ülkenin çeşitli bölgelerinde düzenlenen barış gösterilerinden biri olan Melbourne'deki 120 bin kişilik mitingde konuştu.

Öte yandan iktidardaki Avustralya İşçi Partisi Yerel Hükümetler ve Bölgeler Başkanı **Tom Uren**, NSW Eyaleti Senatörü ve Sydney Nükleer Silahsızlanma Koordinasyon Komitesi Başkanı **Bruce Shilds**, Sydney Federal milletvekili ve İşçi Partisi Federal Dış İlişkiler ve Savunma Komitesi üyese **Peter Baldwin**, İşçi Partisi NSW Eyaleti Savunma Komitesi üyeleri, Avustralya Komünist Partisi Ulusal Yönetim Kurulu ve bölge komiteleri üyeleri, Avustralya Sosyalist Partisi Genel Sekreteri **Peter Symon** ve Nükleer Silahsızlanma Partisi kurucularından **Ted St. John** ile görüşmeler yapan Enis Coşkun, Türkiye'deki son gelişmeler ve sürmekte olan Barış Derneği davası hakkında bilgiler verdi ve Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışmanın önemini vurguladı.

Ayrıca Avustralya'daki Türk

geceye de konuşmacı olarak katılan **Enis Coşkun**'la, 2 jjj Radyosu, ABC Radyosu ve günde bir saat Türkçe yayın yapan etnik 2 EA Radyoları da röportajlar yaptı.

F. Alman barış hareketi temsilcilerinin Evren'e mektubu

Federal Almanya barış hareketinin önde gelen temsilcileri, geçtiğimiz nisan ayı içinde Evren'e bir mektup göndererek, tutuklu Türkiye Barış Derneği üyelerinin derhal serbest bırakılmasını ve davanın durdurulmasını istediler. Mektupta özetle şöyle deniyor:

Askeri savcılara, barışa yönelik eylemlere ilişkin tüm davaları düşürmeleri ve birinci Barış Davası'nda alınan kararları ortadan kaldırmaları direktifi verilmelidir.

Türkiye Barış Derneği'nin diğer üyelerini kapsayan ikinci Barış Davası'nın açılmaması yönünde bir karar çıkarılmalıdır.

Hükümet, halkların dostluğu ve silahsızlanma için barışa yönelik çalışmaların Türkiye için kaçınılmaz olduğu şeklinde bir açıklama yapmalıdır."

Birinci Barış Derneği Dava-

Kürt halkıyla da dayanışmaya çağrı

Altı işçi örgütü yabancılar için yerel seçim hakkı istedi

Federal Almanya'daki göçmen işçilerin yığın örgütleri **FİDEF, Birlik Yolu, DİBAF, Gerçek-ADK, KKDK** ve **KOMKAR** Kuzey Ren Vestfalya'daki yerel seçimler dolayısıyla ortak bir basın açıklaması yaparak göçmen işçilere yerel seçim hakkı verilmesini talep ettiler. Açıklamada şöyle deniyor:

"Federal Almanya'da halkın yüzde 7,2'sini yabancılar oluşturmaktadır. Yabancıların yüzde 65'i 8 yıldan fazla bir süredir bu toplumun bir parçası olarak yaşamakta ve çalışmaktadır. 16 yaşından küçük bir milyonu aşkın çocuğun yüzde 63'ü bu ülkede doğmuş ve burada yetişmektedir. **Görüldüğü gibi, süregelen tüm tartışmalara karşın somut veriler Federal Almanya'nın** bir göçmen ülkesi **haline geldiğini kanıtlamaktadır. Somut gerçekler bu iken, göçmen yığınlar demokratik bir hak olan seçme ve seçilme hakkından yoksun bırakılıyorlar... 1971 yılında Essen Kongresi'nde DKP'nin, daha sonra Yeşiller'in programında seçim hakkı yer aldı. Yerel seçim hakkı SPD'nin çok geniş çevrelerince de kabul görmektedir. Geçtiğimiz yıllarda Kimya, Metal, Basın ve Kağıt Bilim ve Eğitim sendikalarının genel kurul kararlarında görüldüğü gibi, DGB sendikalarınca da savunulmaktadır. Biz aşağıda imzaları bulunan demokratik yığın örgütleri olarak 12 Mayıs NRW seçimleri nedeniyle bir kez daha "Göçmen işçilere yerel seçim hakkı" tanınması talebimizi kamuoyuna duyuruyor ve bu hakkın alınması yönündeki mücadelemizin desteklenmesini istiyoruz."**

Sözkonusu 6 göçmen işçi örgütü 25 Nisan günü yaptıkları bir başka ortak açıklamayla da, Federal Almanya'da yaşayan Kürt işçileri ve aileleri üzerindeki baskıların kaldırılmasını istediler ve tüm barış ve demokrasi güçlerini Kürtlerin haklı istemlerini desteklemeye çağırdılar.

kilde girişimlerde bulunulmaya başlandı. 1983 yılında Bonn'da yapılan konsoloslar toplantısında Türk Danışların bağlı olduğu Arbeiterwohlfahrt kuruluşuyla görünüşte iyi ilişkiler sürdürürken, Türk Danış bürolarında çalışanlar hakkında "mümkün olduğu kadar teferruatlı dosyalar" düzenlenmesi önerildi. Diğer taraftan da ikili görüşmelerde Türk Danış yöneticilerinden "sakıncalı" sosyal danışmanların işten çıkarılması konusunda "ricalarda" bulunuldu. Örneğin Büyükelçilik binasında verilen bir kahvaltıda Arbeiterwohlfahrt yöneticisi Richard Haan'dan belli bir Türk Da-

enflasyonu geriletebilmek için bazı sınırlamalar getirmiş, sendikalar da enflasyonun beklenenin üzerinde gerçekleşmesi halinde ek zam talebinde bulunabilmek için sözleşmelere ek maddeler koymuşlardı. Devlet Memurları Sendikası'nın, 84 yılında enflasyonun beklenenin üzerine çıkması üzerine geçen yılki sözleşme için yüzde 3,1 oranında ek zam talebinde bulunmaları ve bu talebi Devlet İşverenler Dairesi'nin kabul etmemesi üzerine de grev ve ardından da lokavt uygulaması başladı.

Havaalanlarında kule kontrol memurlarının greve gitmesi so-

Sendikal çevreler sendikanın mali olanaklarının 100 bin kişinin üç haftalık gereksinimini karşılayabileceğini, ayrıca bankalardan kredi bulunabileceğini belirtiyorlar.

Öte yandan kamuoyu yoklamalarından çıkan sonuçlar sendikanın grev oylamasına haklı gözle bakıldığını gösteriyor. İsveç tarihinde işverenlerin rekor karlara ulaştığı bir dönemde, ücretlere sınırlama getirilmesinin ve devlet eliyle lokavt uygulamasına gidilmesinin, sosyal-demokrat hükümete seçimlerde prestij kaybettireceği gözüyle bakılıyor.

nın önemini vurguladı.

Ayrıca Avustralya'daki Türk, Yunan, İtalyan ve Arap göçmen örgütleri tarafından düzenlenen bir

ENİS COŞKUN
Barış Derneği Genel Sekreteri

yapmalıdır."

Birinci Barış Derneği Davası'ndaki yargıçların aşırı gericilikle suçlandıkları mektubu imzalayan kişiler şunlar: **Heinrich Albertz, Andreas Buro, Walter Dirks, Ingeborg Drewitz, Helga Einsele, Bernt Engelmann, Erhard Eppler, Iring Fetscher, Ossip K. Flechtheim, Helmut Gollwitzer, Norbert Greinacher, Peter Härtling, Walter Jens, Robert Jung, Dieter Lattmann, Alfred Mechtersheimer, Margarethe Mitscherlich, Wolf-Dieter Narr, Oskar Negt, Horst-Eberhard Richter, Dorothee Sölle, Kurt Scharf, Carola Stern, Ernst Tugendhat** ve **Klaus Vack.**

Sıra İşyeri Teşkilat Yasasında...

Ümit KÖSEOĞLU

Gerici Kohl hükümetinin iktidar olduğu günden bu yana, çalışan-çalışmayan demeden saldırdığı bir dizi emekçi haklarına, geçtiğimiz günlerde eklenen **"18 ayla sınırlı, zincirleme iş mukavelesinin yapılmasının"** yasalaşmasından sonra, şimdi de gözler Işyeri Teşkilat Yasasının (Betriebsverfassungsgesetz) değiştirilmesine dikildi.

Federal hükümetin CDU/CSU kanadı hazırladığı yasa tasarısı ile Işçi Temsilciliği (Betriebsrat) seçim yönetmeliğini değiştirmek istemekte, bu yolla kendilerine yakın gerici çevrelerin, bölücü küçük grupçukların Işyeri Temsilciği'ne girmesinin yollarını açmaktadır.

CDU/CSU ister de, FDP boş durur mu? Onlar da yasa değişikliğine ilave yaparak, işyerlerinde işverenlerin has adamları ve sağ kolu olan özel yetkili, yüksek dereceli memurların (Leitende Angestellte) Işyeri Temsilciliği'ne girmesinin güvence altına alınmasını önermektedirler. Bütün bu uğraşılara gerekçe olarak, CSU parlamenteri, sarı sendikacı, Hristiyan Sendikalar Birliği (CGB) üyesi Bay Keller'in tabiriyle **"DGB sendikalarının Işyeri Temsilciliği içersindeki çoğunluğu nedeniyle, Işyeri Teşkilat Yasası'nın kötüye kullanılmasını önlemek"** gösterilmektedir.

Işyeri Teşkilat Yasası'nda yapılmak istenen değişikliğin gerçek amacı ise:

· Işyerlerinde birlik sendikamız DGB karşıtlarının güçlendirilerek, birlik sendikalarının zayıflatılmaşı,

Birliğin her zamankinden daha gerekli, daha yakıcı olduğu şu sıralarda Işyeri Temsilciliği'ni kendi içersinde bölmek, çalışamaz duruma getirmek,

Birlik sendikalarının Işyeri Temsilcilerine karşı, gerici hükümetin parti politikasını ve işverenlerin görüşlerinin, işyerlerine taşınmasına yardımcı olacak grupcukların desteklenmesi,

Grup çıkarlarını, tüm emekçilerin çıkarlarının önüne koyan bölücü grupların Işyeri Temsilciliği'ne girmesinin kolaylaştırılmasıdır.

Adamlar niyetlerini açık söylemektedirler. Yukarıda sözü edilen Bay Keller, **"Işverenler sevinsinler, gelecekte Işyeri Temsilciliği içerisinde sorunlar daha dengeli güçlerle tartışılacaktır"** demektedir.

DGB Başkanı arkadaşımız **E. Breit** hükümetin başı Kohl'a yönelttiği açık mektupta bu önerileri **"Anayasal hukukla korunan sendikal haklara yapılan tarihin en ağır saldırısı"** olarak niteledi.

Yasa değişikliğinin yabancı işçiler açısından anlamı nedir? Yasanın gerçekleşmesi halinde, çok sayıda değişik gruplardan oluşacak Işyeri Temsilciliği içersinde çalışanların çıkarlarının korunması mücadelesi ortak bir biçimde, birlikte verilemeyecektir. Diğerlerinin yanında bundan en çok zarar görecek olan yabancılardır. Özel yetkili memurların Işyeri Temsilciği içerisine girmesi, işverenin temsilcilik içersine girmesi demek olacağından, bunun sivri ucu özellikle yabancılara dokunacaktır. Yabancılar Işyeri Temsilciliği seçimlerinde çeşitli bölücü grupların **"Oy makinası"** olarak kullanılacaktır. Yabancılar Işyeri Temsilciliği içersinde grup çıkarlarına **"Alet"** edilecek, bu durum yabancı düşmanlığını daha da körükleyecektir. Bütün bunlar yasa değişikliğine karşı çıkmayı gerektiren sorunların yabancılar açısından sadece bir kaç örneğidir.

Işyeri Temsilciliği içersinde zaten belirli yerlerde varolan grupçuluğu, fraksiyonculuğu geliştirmeyi amaçlayan yasa değişikliğinin gerçek hedefi, birlik sendikacılığını ve ortak çıkarlarımız için birlikte mücadeleyi parçalamak istemekten başka hiçbir şey değildir. Oyleyse çevremizdeki demokrat kişi, örgüt ve kuruluşlarla, sendikalarımızla birlikte bizlere önemli görevler düşmektedir.

Bunlar, değişiklik tasarısını işyeri toplantılarında, sendika ve işci temsilciliği oturumlarında, işyerlerinde arkadaşlarımızla, mahallelerde, derneklerde ve sendika içersinde, tartışmak, yasanın perde arkası amacını ve vurmak istediği gerçek hedefini yığınlara göstermek ve onları mücadeleye hazırlamak olmalıdır.

En önemlisi: Deneyler göstermektedir ki, bu tür tartışmalar çok kere yabancıları kapsamadan, tartışmaların sıcaklığı onları sarmadan yüzeysel olarak sürdürülmekte, bunun sonucu olarak da, neyin ne olduğu, nasıl olduğu, getireceği-götüreceği yabancıların geniş kesimlerince kavranmamaktadır.

Bu nedenle önemli görevimiz, yasa değişikliği konusunu yerli-yabancı en geniş kesimlere taşımak olmalıdır. Bunun da en kestirme yolu, sendikalarımıza ve demokratik kitle örgütlerine başvurarak yabancıların kendi dillerinde konu ile ilgili toplantı ve günlük seminerlerin yapılmasını sağlamaktır. Konu hakkında malzeme üretilmelidir. Bunun için de sendikalardaki **"Yabancılar Komisyonu"** kullanılmalıdır. Demokratik kitle örgütlerinin görüş ve yorumları alınmalıdır. Tutulacak diğer bir yol da, yerel enformasyon standlarının açılması ve tüm bölge ve Federal parlamenterlere **"Mektup kampanyasının"** başlatılmasıdır.

Çalışmalar bizi bekliyor, hem de vakit geç olmadan...

ÖZÜR

3 Mayıs tarihli "Türkiye Postası"**nda, FİDEF 9. Kurultayının seçim sonuçlarını verirken, yeni yönetimin oybirliği ile seçildiğini duyurmuştuk. Seçim Kurulu'nun gazetemize bildirdiğine göre, toplam 162 delege arasından 1 delege** "hayır" **oyu kullanmıştır. Okurlarımıza duyurur, özür dileriz.**

Bu yıl 1 Mayıs bir başka büyük günle, faşizmin yıkılışının 40. yıldönümü ile adeta içiçe geçti. Milyonluk kitleler her iki bayramı da aynı coşku ve kararlılıkla kutladılar...

1 Mayıs'ta yedi iklim dört bucakta milyonlarca emekçi alanlardaydı

Uluslararası işçi sınıfının birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs tüm dünyada, her ülkenin kendi koşullarına uygun olarak kutlandı. Barış, silahsızlanma, halkların kardeşliği gibi istemler bu yılki işçi bayramının başta gelen belgilerini oluşturuyordu. Işçiler emekçiler dünyanın neresinde olursa olsun savaş tehlikesine ve özellikle ABD'nin yeni savaş planlarına karşı birlikte mücadelenin önemini vurguladılar. Sosyalist ülkelerde 1 Mayıs tüm halkın bayramı olarak kutlandı. Milyonlarca emekçi Moskova'da, Berlin'de, Hanoi'de ve diğer sosyalist ülkelerin başkentlerinde barış ve sosyalizme bağlılıklarını dile getirdiler. Ulusal bağımsızlık mücadelesinden utkuyla çıkan, kendi sorunlarını kendisi çözmeye başlayan Nikaragua gibi ülkelerde de 1 Mayıs anti-emperyalist bir hava içerisinde coşkuyla kutlandı. Kapitalist ülkelerde ise işçiler, memurlar, tüm ücretliler işsizliğe, işyerlerinin yokedilmesine ve sosyal hakların budanmasına karşı seslerini yükselttiler. Iş süresinin kısalması, özellikle Batı ve Kuzey Avrupa ülkelerinde ön plana çıkan istemler arasındaydı. Bunalım çerçevesinde sertleşen mücadele koşullarında işçi haklarını korumak ve genişletmek için birlik ve dayanışmanın önemi vurgulandı. Türkiye'de faşist diktatörlük koşullarında emekçiler tüm sendikal haklarından yoksun olarak 1 Mayısı kutladılar.

Dünyada 1 Mayıs '85

Polonya

Yüzbinlerce Varşovalı 1 Mayıs mitinginde Jaruselski başkanlığındaki Polonya hükümetinin politikasını desteklediklerini dile getirdiler. Özellikle faşizme karşı zaferin 40. yıldönümü etkinliğinde geçen 1 Mayıs kutlamalarının bu yıl çok daha iyi, sorunların çözümü yolunda önemli gelişmelerin kaydedildiği bir ortamda yapıldığı vurgulandı. Iki ABD diplomatının da en ön sırada katıldığı Solidarnoş'un çağrı yaptığı yürüyüş ilgi görmedi. Polonya hükümeti diplomatların bu çirkin hareketini protesto etti.

SOL BIRLIK PANKARTI 1 MAYIS'TA LONDRA CADDELERINDE...

Küba

Havanna'daki kutlamalara katılan 500 binden fazla insan emperyalizme karşı, ulusal bağımsızlık, barış ve sosyal adalet için mücadele eden halklarla dayanışmalarını dile getirdiler. Yürüyüşün başında Fidel Castro ve diğer par-

dor'da yapılan 1 Mayıs yürüyüş ve mitingine 25 bin kişi katıldı. Gösterilerde zorbalıklara son verilmesi ve insan haklarına saygı gösterilmesi istendi.

Fransa

Hollanda

Hollanda'nın Den Haag kentinde, 1 Mayıs tüm Türk ve Kürt örgütlerinin yanısıra, Hollanda'daki sol partiler ve sendikaların katılımı ile yığınsal kutlandı. Hollanda'lı ör-

düzenin güçlendirilmesini ve Amerika kıtasında barışın korunmasını istedi.

Yunanistan

Onbinlerce kişinin katılımıyla kutlanan 1 Mayıs'ta ulusal bağımsızlığın güçlendirilmesi, uluslararası emperyalist kuruluşlardan çıkılması, ülkedeki ABD üslerinin sökülmesi ve halkın ekonomik sosyal haklarının korunması istendi.

F. Almanya'da 1 Mayıs '85

DÜSSELDORF: 1 Mayıs miting yürüyüşüne 5 bin kişi katıldı. Alınan haberlere göre bu, Düsseldorf'daki en yığınsal 1 Mayıs'lardandı. Bu yürüyüşe 200'ün üzerinde Türkiyelinin katıldığı bildiriliyor.

KASSEL: Kutlamalara 5 binin üzerinde insan katıldı. 1 Mayıs akşamı kültür gecesinin de düzenlendiği şehirde, Barış Davası sanığı Reha Isvan'la dayanışma kampanyası için 325

Nazi ölüm kamplarından sağ çıkabilmiş anti-faşist savaşçılar...

Savaşa savaş açmış askerler yürüyüş kollarında omuz omuza...

Faşizme karşı zaferin 40. yılı Köln, Hamburg ve Frankfurt'ta yığınsal mitinglerle kutlandı

Dünya halklarının faşizmden kurtuluşunun 40. yıldönümü ne-

tir, çünkü onlar anti-Sovyettir. Bu silah arkadaşlığı insan haklarının

Götz, Yeşillerin federal milletvekili Roland Vogt, Krefeld Çağrısının

...lanını öne getirdiler. Yürüyüşün başında Fidel Castro ve diğer parti yöneticileri yeraldı.

Japonya

1200 Japon şehir ve köyünde yapılan gösterilerle bu yıl 1 Mayıs Japonya'da görülmemiş bir yığınsallıkla kutlandı. 40. yıl, barış ve silahsızlanma, işçi haklarının korunması en ön plana çıkan konular arasında yeraldı.

İsrail

Çeşitli sınıf ve tabakalardan Yahudi ve Arap İsrail yurttaşları 1 Mayıs'ta "Barış ve Eşitlik İçin Demokrasi Cephesi" saflarında yürüdüler. Başta Tel Aviv, Hayfa, Nazaret olamk üzere bir çok kentte sokak gösterileri ve mitingler düzenlendi.

El Salvador

Ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesinin üst boyutlara eriştiği El Salvador'un başkenti San Salva-

Türkiye'de 1 Mayıs '85

Günlerdir, İstanbulun her köşesinde 1 Mayıs kutlamalarına karşı çok sıkı önlemler alındı. Basına da yoğun bir sansür kondu. Ama biz herşeye karşın 1 Mayısı çeşitli biçimlerde kutladık. Biz de aynı fabrikadan 10 arkadaş en yeni elbiselerimizi giydik. Gecikmeden endişeli, coşkulu 1 Mayıs alanına girdik. Boydan boya dolaştık alanı, her adımımızda önceki kutlamalarımızı düşündük. Alanlara sığmayan insan selini...Dostlar geldi gözlerimizin önüne, tutsak edilenler, yiğit ölülerimiz. İçimizi bir burukluk kapladı. Ama asla yılgınlık değil. Sonra dünyanın her yerinde sınıf kardeşlerimizin alanları doldurduğunu düşündük. Sessizce ama kararlı selamladık onları, hıncımız bilendi yeniden. Dostlar, bilmelisiniz ki, faşist çizmelerin ezdiği özgürlük çiçekleri solmadı. Filizleniyor, öncekinden daha gür, daha gürbüz. Sonra, sessizce ayrıldık alandan, yeniden yığınsal, doldurmak için alanları.

Asım/İstanbul

Fransa

Özellikle CGT sendikasının etkinliğinde yapılan 1 Mayıs gösterilerinde onbinlerce Parisli sokakları bir pankart denizi haline çevirdi. Işsizlik ve kapitalist bunalıma karşı, barış ve silahsızlanma için savaş en önde gelen belgilerdi. Ayrıca ırkçılık ve yabancı düşmanlığı yargılandı ve halkların dostluğu istemi haykırıldı. Türkiyeli örgütler de 1 Mayıs'a aktif olarak katıldı, özellikle Sol Birlik geniş ilgi gördü.

Danimarka

Danimarkanın başkentindeki yürüyüşe 50 bin kişi katıldı. Barış isteminin yanısıra, Danimarka'nın NATO'dan çıkması, işçi haklarına yönelik saldırıların durdurulması istemleri vurgulandı. Sol Birlik Kopenhag'da yapılan yürüyüşte de temsil edildi ve özellikle politik tutuklulara genel af istendi.

İngiltere

Londra'da yapılan yürüyüş ve mitingte en büyük korteji Sol Birlik'i destekleyen örgütler oluşturdu. Miting sırasında Sendikalar birliği TUC Genel Başkanı, Işçi Partisi Genel Sekreteri, Avrupa Parlamentosu üyeleri ve çeşitli sendikacıların yanısıra Sol Birlik'i destekleyenler adına Genel Iş yöneticisi **Nafiz Bostancı** da bir konuşma yaptı. Işçinin Sesi grupçuğunun konuşmayı rahatsız etme çabaları başarısız kaldı ve kınandı.

Türkiye'de 1 Mayıs 1977

Bu görkemli alan bir süre sonra kana bulanacak. Ama Türkiye işçi sınıfı 1 Mayıslardan vazgeçmeyecek. Bir yıl sonra, 1978'de yanıtını gene aynı alandan haykıracaktır...Daha savaşkan, daha kararlı...

...partiler ve sendikaların katılımı ile yığınsal kutlandı. Hollanda'lı örgütler adına konuşma yapan Işçi Partisi'nden Piet Vink, konuşmasında, bu yıl 36 saatlik iş haftası, 1 Mayıs'ın Hollanda'da resmileşmesi, yabancı düşmanlığına karşı ve işsizlikle mücadele için, yerli ve yabancı bütün örgütleri işbirliğine çağırdı.

Şili

Şili'de faşist Pinochet'in polisinin saldırı ve baskılarına rağmen 1 Mayıs başta başkent Santiago ve Valparaiso olmak üzere büyük kentlerde işçiler ve gençler tarafından sokaklarda yapılan gösterilerle kutlandı. Gösterilerde Pinochet'in istifası ve ülkede demokrasiye geçilmesi istendi. Göstericilere saldıran polis, 20 kişiyi tutukladı.

Güney Afrika

Irkçı Botha rejimi de ülkede 1 Mayıs eylemlerini engelleyemedi. Başkent Johannesburg, Cape Town ve Pretoria'da binlerce insan sokaklarda gösteriler yaparken, birçok kapalı salon toplantıları da düzenlendi. Polis 1 Mayıs'ı kutlayan halka vahşice saldırarak toplantıları engellemeye çalıştı.

Arjantin ve Uruguay

Güney Amerika ülkelerinden demokratik düzene geçmiş olan Arjantin ve Uruguay'da ise 1 Mayıs, yasal olarak ve yüzbinlerce işçi ve gencin katılımıyla kutlandı. Gösterilerde halk, demokratik

...Davası sanığı Reha Isvan'la dayanışma kampanyası için 325 imza toplandı.

MAINZ: Yığınsal bir katılım oldu. Mitingde konuşma yapan DGB Mainz Bingen Bölge Başkanı Hammer, Kohl hükümetinin uygulamalarına, sosyal hakların kısıtlanmasına, yabancı düşmanlığına karşı, işyerlerinin korunması için tüm işçileri birliğe çağırdı.

FRANKFURT: 1 Mayıs kutlamalarına, Türk ve Kürt örgütler, "Türkiye'de özgür 1 Mayıslar için ileri", "Yaşasın Sol Birlik" pankartları altında yığınsal katıldılar. DGB-Haus'da yapılan kültür gecesi de coşkulu geçti.

ESSEN: Özellikle Türkiyelilerin sayısının çok olması dikkati çekiyordu. Başta gelen istemler arasında Federal Almanya'da eşit haklar ve Türkiye'de genel af yer alıyordu. DKP'nin Grugahalle'de yaptığı toplantıya ise 5 bin kişi katıldı.

NÜRNBERG: 5 bin emekçi işsizliğe ve sosyal hakların budanmasına karşı yürüdü. Demiryolu işçileri sendikası genel başkanı Ernst Haar'ın ana konuşmayı yaptığı mitinge Türk ve Kürt işçileri Sol Birlik pankartı altında katıldı. Yürüyüşte FEBAG'lı gençler de yer aldı.

MÜNİH: 1 Mayıs çok sayıda yerli ve yabancı işçinin katılımıyla coşkulu olarak kutlandı. Marienplatz'da yapılan mitingde çalışan insanların güncel sorunlarını ele alan konuşmalar yapıldı. Sol Birliği destekleyen örgütler daha sonra Sendling tesisinde bir kapalı salon toplantısı düzenlediler.

KAISERSLAUTERN: 1 Mayıs kutlamaları DGB'nin 30 Nisan günü gerçekleştirdiği bir konserle başladı. Mitingden sonra ise yabancılarla dostluk günü olarak kutlandı. Yürüyüş ve miting yerinde Reha İsvan ve tüm politik tutuklularla dayanışma için imza toplandı.

DARMSTADT: DGB'nin düzenlediği 1 Mayıs yürüyüş ve mitingine katılım geniş oldu. Özellikle "Yaşasın Sol Birlik" pankartı altında yürüyen Türkiyelilerin kalabalıklığı dikkati çekti. DGB şube başkanı Alois Peres'in bir konuşma yaptığı mitingden sonra DGB binasında bir şenlik düzenlendi.

Dünya halklarının faşizmden kurtuluşunun 40. yıldönümü nedeniyle Köln, Hamburg ve Frankfurt'ta düzenlenen büyük yürüyüş ve mitingler 90 bine yakın anti-faşistin katılımıyla görkemli bir biçimde gerçekleşti. Sendikacılardan dinadamlarına, komünistlerden sosyal demokratlara, yeşillerden liberallere kadar uzanan geniş tabanlı bir kutlama komitesinin çağrı yaptığı yürüyüşlere başta Sol Birliği destekleyen Türkiyeli göçmen işçi örgütleri olmak üzere çok sayıda yabancı da katıldı.

Mitinglerde yapılan konuşmalarda özellikle faşizmden çıkarılan tarihsel dersler, barış ve demokrasi için birlikte mücadelenin gereği vurgulandı. ABD'nin yeryüzünü ve uzayı silahlandırma stratejisi ve Nikaragua'ya karşı izlediği çatışma politikası kınandı.

Köln'de 25 bin kişinin katıldığı gösteriler Ebertplatz'dan başlayarak şehrin işlek caddelerinden dolanarak Neumarkt'ta düzenlenen mitingle noktalandı. Ebertplatz'da yapılan başlangıç mitinginde Genç Sosyalistler, Falken ve SDAJ'un yöneticileri ve Nikaragua'daki Sandinist gençliğin temsilcileri birer konuşma yaptılar. Yürüyüş korteji miting yerine vardığında onlarca örgütün yiyecek ve enformasyon masaları hazırdı. Tanınmış sanatçıların yeraldığı mitingde toplama kampında kalmış sosyal demokrat ve protestan papazı Werner Koch, DKP Genel Başkanı Herbert Mies, Aachen şehri belediye meclisi üyesi Hildegard Lisse, IG-Metall Köln şubesinden Dieter Haas, bilimadamı Hubert Kneser, din bilimcisi Prof. Walter Kreck, Yeşillerin temsilcisi Gaby Gottwald ve liberal demokrat Prof. Konfurius'un yanısıra Nikaragua Dayanışma Komitesi Başkanı Sylvia McIwan ve Sovyetler Birliğinden savaşı yaşamış ve Hitler ordularına karşı bizzat savaşmış olan general Lisitzin katılanları coşturan konuşmalar yaptılar.

Pastor Werner Koch konuşmasında Alman-Amerikan silah arkadaşlığını yerdikten sonra özetle şunları söyledi: "Kime karşı silah arkadaşlığı? Dünyada birinci sıra için verilen mücadelede tek ve biricik ciddiye alınacak rakibe karşı. Ve bu Sovyetler Birliğidir. Bu komünizm düzenine de karşıdır. Örneğin Çin komünistleri ABD hükümetinin gözünde iyi komünisttir, çünkü onlar anti-Sovyettir. Bu silah arkadaşlığı insan haklarının zedelenmesine karşı da değildir. Eğer Güney Amerika'da, Güney Afrika'da, Güney Kore'de, Filipinlerde ve Türkiye'de insan hakları faşist diktatörlükler tarafından ayaklar altına alınıyorsa, Washington hep onların yanındadır. Ve Bonn da para veriyor ve susuyor.

Hayır, Sovyetler Birliğine karşı yeni bir savaş planlanıyor. Bu savaş sürdürülebilir ve kazanılabilir olarak değerlendirildiği için isteniyor, ya da göze alınıyor. 8 Mayıs 1945'de batı güçlerine karşı savaşın sona erdiği, fakat Sovyetlere karşı savaşı sadece ertelenmiş olarak sayan yeterince insan vardır. Ne demişti Churchill 1945'de: **"Biz yanlış domuzu kestik".**

Herbert Mies ise yaptığı konuşmada özellikle şunları vurguladı: "Kim ki, Reagan gibi ülkemize yaptığı ziyarete Nikaragua'ya saldırıyla başlar, Bitburg gezisinde Göbbels'in antikomünizmini, anti-Sovyetizmini haklı çıkarmaya çalışır, ABD halkına SS canavarlarıyla barışmayı reva görür, o barışmayı değil düşmanlığı istemektedir. Ona engel olunmalıdır. Nazi savaş katliamlarının haklı çıkarılmasına son. Nikaragua'dan elinizi çekin. Halkımızın ulusal ve barış çıkarlarından elinizi çekin."

Bu konuşmalar yapılırken ırkçılığı ve yabancı düşmanlığını bayrak edindiği halde seçimlere katılmasına izin verilen neonazi FAP partisinin faşist militanları antifaşistlere miting alanında saldırmaya yeltendiler, ancak derhal etkisiz hale getirildiler. Aynı anda ise Aachen kentinde sendikacılara ve solculara karşı terör yaratmak amacıyla neonazilerin toplandığını duyuran Bayan Lisse kendisinin de yazılı olarak tehdit edildiğini belirtti ve Aachenli antifaşistlerin neonazilere göğüs gerdikleri için kendisini temsilci olarak gönderdiklerini ve orada kaldıklarını dile getirdi.

Frankfurt'ta yapılan gösterilere 30 binden fazla antifaşist katıldı. Paulsplatz mitinge katılanlara dar geldi ve antifaşistler çevredeki yolları doldurdular. Sabahın erken saatlerinde gelmeye başlayan insanlar öğleden sonraya kadar coşkulu bir şekilde kilometrelerce süren yürüyüşe katıldıktan sonra miting yerine geldiler. Antifaşist direnişçi Etty Gingold, HBV sendikası Yürütme Kurulu üyesi Christian Götz, Yeşillerin federal milletvekili Roland Vogt, Krefeld Çağrısının kurucularından Josef Weber, Sovyet generali Alexey Buzdijnij, Mörfelden-Waldorf şehri Belediye Başkanı Bernhard Brehl ve Şili Sendikalar Birliği CUT temsilcisi Ivan Ljubetic konuşmalar yaptılar. Faşizmi bizzat yaşamış Etty Gingold'ün konuşması sırasında dinleyenler gözyaşlarını tutamadı. Christian Götz ise Federal Almanya'nın NATO bloku içindeki rolünü dile getirdikten sonra özetle şunlara değindi: "Bugün ülkemiz yönünü Reagan'ın ve onun arkasında yer alan sermaye ve ordu çevrelerinin belirlediği bir askersel blokun üyesidir. Reagan 'bağlaşıklarına' uşak muamelesi yapıyor. Ne var ki bu rol Başbakan Kohl'ün hoşuna gidiyor...Reagan kendine uygun düşmeyen ve emirlerine uymayan ülkeleri tehdit ederek dünyanın jandarmalığını üstleniyor."

Hamburger Strasse'den başlayarak savaş kurbanlarının ve faşizmin katlettiği insanların yattığı Ohlsdorf mezarlığına yürüyen 30 bin antifaşist Hamburg'da bir taraftan faşizmi lanetlerken bir taraftan da kelimenin tam anlamıyla bir tarih dersi aldı. Antifaşist direnişin temsilcileri Ille Wendt ve Lotte Gross yürüyüşe katılanlara Hitler rejiminin barbarlıklarını anlattılar. Kortej uzun bir yürüyüşten sonra 1945 yılında SPD ve KPD yöneticilerinin "bir daha kardeş savaşı yapmayacağız, bir daha bölünmeyeceğiz" andını içtikleri Ohlsdorf mezarlığına geldi. Burada yapılan mitingde SPD eyalet parlamento grubu 2. Başkanı Bodo Schümann, DKP Eyalet Başkanı Wolfgang Gehrcke, antifaşist direnişçi Charlotte Gross, HBV sendikası Hamburg Başkanı Horst Meyer, emekli Sovyet generali A. Şevçenko ve hristiyan barış hareketinden Gisela Wiese birer konuşma yaptılar. Gerek yürüyüşte, gerekse mitingde olsun Hitler'in toplama kamplarından sağ çıkabilen politik tutuklular, üzerlerinde kırmızı üçgen olan kamp kıyafetleriyle en ön sırada yer aldılar. Yapılan konuşmalarda ve taşınan pankartlarda dikkatleri en çok çeken bir belgi vardı: **"40. yılda tüm antifaşistlerin, demokratların ve barışseverlerin birliği, hangi politik görüşten, hangi ulustan olursa olsun faşizmi tekrar yaşamak istemeyen tüm insanların birliği!"**

Solda Bitburg askeri mezarlığında, sağda da Bergen Belsen toplam kampındaki ziyareti sırasında görülen Reagan'ın Avrupa seferi tam bir fiyasko oldu. Reagan Hitler faşizminin yıkılışının 40. yıldönümünde sosyalist ülkelere karşı ilan ettiği haçlı seferine yeni destekçiler bulayım derken Avrupa ve ABD kamuoyunu karşısına aldı. Bizde buna "Dimyata pirince giderken evdeki bulgurdan olmak" derler.

Batı Avrupa gezisinde Reagan'a yüzbinlerin yanıtı: Go home !..

● Başkan Reagan gezisi sırasında demokratların, anti-faşistlerin protestolarından kurtulamadı. F. Almanya'da gezi programı, polis kuvveti ile gerçekleştirilebilirken, İspanya'da 1 milyon kişi yürüdü. Avrupa Parlamentosunda bir kısım saylavlar Reagan konuşurken toplantıyı terketti.

Mayıs ayı başında, Batı Avrupa'ya adımını atar atmaz bir müjde verircesine Nikaragua'ya ekonomik savaş ilan eden **Reagan,** Federal Almanya gezisi sırasında çeşitli yerlerde yaptığı konuşmalarda da sosyalist ülkelere karşı savaş kışkırtıcılığı yaptı. Kendi halkından ve dünyanın her yerinden yükselen

yemeğine de katılmadı.

6 Mayıs günü ise **Reagan,** Rheinland Pfalz eyaletindeki ünlü Hambach Şatosu önünde yaptığı konuşmada çoğunluğu genç olan 10 bin dinleyiciye **"Hayallerinizi yıldızlara kadar vardırabilirsiniz, girişim çağında girişimci olun"** derken yıldızlara vardırmak istediği kendi girişimlerinin de reklamını yapıyor, **"uzay silahları programı dünyayı militarize olmaktan kurtaracaktır"** diyordu.

Hambach Şatosu'ndan 153 yıl önce Alman yurtseverleri özgürlük ve halkların dostluğu için çağrı yapmışlardı. Şato böyle bir eylemin sembolüydü. Aynı yerden **Reagan** gençleri şu sözlerle sosyalist ülkelere karşı mücadeleye çağırdı: **"Tüm Avrupa ve tüm Almanya'nın özgür olabilmesi, Almanya'nın birleşmesi için uğraşmak gerekir. Almanya'nın özgürlük sınırı Berlin'dir. Bugün dünyanın büyük çoğun-**

larla kurbanlarının aynı kefeye konulmasına karşı çıktılar. ABD'nin tanınmış dergilerinde bile fiyasko olarak değerlendirilen olay, **Reagan**'ın ülkesindeki prestijini önemli ölçüde zedeledi.

Bitburg ziyareti sırasında yapılan gösteriye aralarında çeşitli ülkelerin Yahudi örgütlerinden de 500 kadar kişi olmak üzere binlerce kişi katıldı. Bu arada polisin göstericilere karşı olağanüstü saldırgan bir tavır içinde olduğu gözlendi. Bergen-Belsen'de ise barışseverler **Reagan-Kohl** ve resmi ziyaretçileri "Barışa giden yol yumuşama ve silahsızlanmadan geçer" pankartıyla karşıladılar.

Birçok yerde yapılan gösterilerde Bitburg olayını protesto eylemleri ile **Reagan**'ın saldırgan politikasını protesto eylemleri birbiriyle bütünleşti. İspanya'da 6 Mayıs akşamı

dünyanın her yerinden yükselen tepkilere rağmen, 49 SS subayının mezarının da bulunduğu Bitburg'u ziyaret programını değiştirmeyen **Reagan**, SPD Başkanı **Willy Brandt** ile görüşmeyi reddederken, 5 Mayıs günü CSU Başkanı **Strauss** ile yarım saat süren ve basına kapalı bir görüşme yaparak Federal Almanya'da hangi çevrelerle daha çok işbirliği içinde olduğunu ortaya koydu.

CSU basın sözcüsü **Rosenberg**, **Reagan**'ın **Strauss** ile görüşmelerinin ana temasını uzay silahları programının meydana getirdiğini, **Strauss**'un bu programa Federal Almanya'nın ve Avrupa'nın katılmasını desteklediğini açıkladı. Öte yandan ajansların bildirdiğine göre **Reagan'a** atom silahlarının dondurulması ve uzay silahlarıyla ilgili çalışmaların durdurulması yönünde bir çağrıyı sunacak olan **Willy Brandt, Reagan** için verilen veda **manya'nın özgürlük sınırı Berlin'dir. Bugün dünyanın büyük çoğunluğu hala totaliter rejimlerin karanlığındadır."** Açıkça soğuk savaş kışkırtıcılığı yapan bu konuşma büyük tepkilere yolaçtı. DGB Yönetim Kurulu üyesi **Ilse Brusis** konuşmayı **"rezalet"** olarak nitelendirdi.

8 Mayıs günü Strasbourg'da Avrupa Parlamentosu'nda yaptığı konuşmasında ise **Reagan** kitlelerin karşısında olduğu kadar pervasız değildi. Yıldızlar savaşı programını gündeme getirmedi. Ancak parlamentodaki komünist, sosyalist ve Yeşillerden parlamenterlerin protestoları, kimilerinin ellerinde taşıdıkları **"Nikaragua'dan elini çek"**, **"atom silahlanması durdurulsun"**, **"Pershing ve Cruise'lere hayır"** pankartları arasında yine de Sovyetler Birliği'nin askersel üstünlüğe sahip olduğu yalanını yineledi.

Faşizmin yenilgisinin kırkıncı yılında **Reagan**'ın 49 SS mezarının da yeraldığı Bitburg'u ziyareti en başta kendi ülkesinde önemli tepkilere yolaçmıştı. Yapılan kamuoyu yoklamaları halkın yüzde 52'sinin bu ziyarete kesinlikle karşı olduğunu gösterirken, **Reagan**'ın Orta Amerika ve Güney Afrika politikalarını protesto eden her gösteride Bitburg ziyareti kınandı. Ayrıca ziyaret, New York'da aynı günlerde yapılan 250 bin kişinin katıldığı bir gösteriyle protesto edildi.

"Dünya Yahudi Kongresi" örgütü dünyanın dört bir yanındaki ABD büyükelçiliklerine temsilciler göndererek Bitburg ziyaretinden vazgeçilmesini isterken, 257 ABD parlamenteri de **Kohl**'a gönderdikleri bir dilekçe ile mezarlık ziyaretinin programa alınmamasını istediler.

Reagan'ın Bitburg mezarlığını ziyareti sırasında yakalarına nazilerin Yahudilere zorla taktırdığı sarı yıldızları takan anti-faşistler gösteriler yaptılar

Ziyaretten en fazla memnun olanlar ise eski Nazi subaylarıydı. Federal Almanya'nın Nesselwang kentinde yaptıkları toplantıda eski SS'ler ABD başkanının tavrını **"yerinde bir uzlaşma jesti"** olarak değerlendirdiler.

Ancak **Kohl** hükümeti de ABD ile olan ilişkilerini zedelememek için programı değiştirmeye yanaşmadı, sadece gezi programına bir de Bergen-Belsen ziyaretinin eklenmesi ile yetinildi. **TIME** dergisinin kendisi ile bu konuda yaptığı mülakatta **Kohl "Reagan benim dostum. O, yalnızca iyilik yapmak istediğim bir kişi"** diyor ve ekliyordu **"savaştan sonra bize kimlerin yardım ettiğini, Marshal yardımıyla ABD'nin bu ülkede neler yaptığını unutmayalım. Amerikalılar bizim dostumuzdur.**

Mezarlıktaki SS subaylarına gelince ise **Kohl** şöyle bir açıklama yapıyordu: **"Bunların en üst rütbelisi teğmendi. Bu genç insanlar yaşasalar affa gireceklerdi. Benim amacım geçmişe ait bu mezarları bir yana bırakıp, barışmayı gerçekleştirme."** Oysa, **Reagan**'ın "onlar da savaşın kurbanları", **Kohl**'ün ise "bu genç insanlar" diyerek sözünü ettiği mezarlarda yatanlar Fransa'daki Oradour köyünün kadın-erkek, çoluk-çocuk tüm halkını diri diri yakarak öldüren SS birliğinin askerleriydiler.

Sonuç: fiyasko

Reagan'ın Bitburg ziyaretini onaylamadıklarını ABD'de ve dünyanın çeşitli yerlerinde Yahudi topluluklar, barışseverler, demokratlar, savaşın gerçeklerini bilenler çeşitli eylemlerle gösterdiler, cellat-

protesto eylemleri birbiriyle bütünleşti. İspanya'da 6 Mayıs akşamı ve 4-5 Mayıs hafta sonu çeşitli kentlerde yapılan ve toplam bir milyonun üzerinde kişinin katıldığı gösterilerde ABD üslerinin sökülmesi ve NATO'dan çıkma istemleri dile getirildi. İspanya halkı **Reagan**'ı Madrit'in önemli bir kesiminde ışıkları söndürüp, korna çalıp tencereleri birbirine vurarak yarım saatlik bir gürültü eylemiyle de protesto etti.

30 bin kişi Bonn'daki ekonomik zirveyi protesto etti

Yaklaşık 30 bin kişinin katılımıyla Bonn'da yapılan yürüyüş ve mitingte Zenginler Zirvesi diye adlandırılan **Dünya Ekonomik Zirvesi** ve **Reagan'**ın ziyareti protesto edildi. Taşınan pankartlarda ve yapılan konuşmalarda Üçüncü Dünya ülkelerinin zengin batı ülkeleri tarafından talan edilmesi, halkların baskı altında tutulması ve ABD'den kaynaklanan savaş tehlikesi yargılandı, uluslararası dayanışmanın önemi vurgulandı.

Münsterplatz'da yapılan miting eski ABD Adalet Bakanı **Ramsey Clark**, Barış Listesi seçim adayı **Fia Lind**, İngiliz maden işçileri sendikası NUM'dan **David Hamilton**, Amerikalı **Cynthia Enloe**, Yeni Kaledonya'dan **Jean Marie Tjibau**, Nikaragua'dan **Felix Contreras** ve Yeşillerin temsilcisi birer konuşma yaptılar.

Polis yürüyüşün başından beri havanın gerginleşmesine yol açtı. Miting alanında iki kez olay çıkaran polisin gözü önünde kimi dükkanların camları kırıldı ve yağmalandı. Yürüyüş komitesi polisin tavrını eleştirirken, birkaç kışkırtıcının ve onlara kapılan bir grubun dükkanlara yaptığı saldırıyı da yerdi.

8 Mayıs'ta Bremen'de anti-faşist miting

8 Mayıs günü Bremen'de 10 binden fazla anti-faşistin katıldığı büyük bir miting düzenlendi. Marktplatz'da yapılan ve özünü "Alman toprağından bir daha savaş çıkmasın" belgisi oluşturan mitinge çeşitli parti, örgüt ve kuruluştan oluşan geniş tabanlı bir komite çağrı yaptı. Mitingte birer konuşma yapan sendikacı **Richard Boljahn**, Prof. Dr. **Karl Holl** (FDP), papaz **Wolf-Udo Smidt, Willi Hundertmark** (VVN - Antifaşistler Birliği), **Gustav Böhrnsen (SPD)** özellikle faşizmden çıkan dersler ve birlik sorunu üzerinde durdular. Örneğin papaz Smidt, savaşın 40 yıl önce doğu cephesinde devam ettirilmesi görüşünü savunanlar, Hitler'in Sovyetler Birliği'ne saldırmasını benimseyenlerdir, derken Willi Hundertmark ise, "bizi birleştiren şeyleri bir daha hiçbir zaman küçümsemeyeceğiz" diye söz vererek birlik sorununun altını çizdi.

DGB'den neonazilere yanıt: Sokakları bir daha size terketmeyeceğiz!..

DGB'nin 40. kuruluş yıldönümü Aachen'de kutlandı

Alman Sendikalar Birliği **(DGB)** ve ona bağlı sendikalar 8 Mayıs günü **Aachen**'da yaptıkları merkezi bir mitingle **Hitler faşizminden kurtuluşun ve aynı zamanda birlik sendikalarının kuruluşunun 40. yıldönümünü** kutladılar. Yaklaşık tüm sendikaların üye ve yöneticileri, işyeri barış girişimleri üyeleri taşıdıkları pankartlarda şunu dile getiriyorlardı: Savaş ve faşizm bir daha yaşanmasın, silahlanmaya son, roket değil işyeri. DGB mitingten önce birlik sendikalarının doğduğu **Aachen** kentinde bir de konferans düzenledi. Kurtuluşun 40. yıldönümü ayrıca yüzlerce yerel sendika toplantılarıyla da kutlandı.

1945 yılında tekrar özgürlüklerine kavuşan sendikacılar faşizmden kendi paylarına düşen en önemli dersi çıkartmışlardı: **"Sendikaların kapısına bir daha kilit vurulmasını, onbinlerce sendikacının zindanlarda ve toplama kamplarında yokedilmesini istemiyorsak, birlik olmalıyız".** Bu gerçekten hareket eden sendikacılar politik görüşleri, dini inançları ne olursa olsun tek bir sendika çatısı altında

AACHEN'DEKİ DGB MİTİNGİNDEN BİR GÖRÜNÜŞ

toplandılar. Savaş sonrası yıllarda işverenlerin ve hükümet çevrelerinin sendikal birliğe yönelttiği saldırıları birlikte göğüslediler.

Mitingde bir konuşma yapan DGB Başkanı **Ernst Breit** özellikle sendikacıların savaş sonrası ve günümüzdeki toplumsal rolüne dikkati çekti. Breit, 1945 yılında faşizme hizmet etmiş olan işverenler ve onların menejerleri toz olurken, işçiler ve sendikacıların savaşın yıkıntılarını ortadan kaldırdığını ve toplumun yeniden inşasına kollarını sıvadığını belirtti. Ancak, dün her türlü fedakarlığa katlanan emekçilerin bugün bunun meyvesini yiyemediklerini, tersine kazanılmış işçi haklarına saldırıların giderek yoğunlaştığını vurguladı. Breit konuşmasında sendikaların silahlanmaya, **"yıldızlar savaşı"** gibi yeni savaş stratejilerine kesinlikle karşı çıktığını dile getirdi ve hükümetin, ikinci dünya savaşı sonrası oluşan sınırları tartışma konusu yapan sözde sürgünlerin intikamcı örgütlerine gözyummasını hatta destek olmasını eleştirdi.

Alman Sendikalar Birliği Genel Yönetim Kurulu yaptığı 8 Mayıs açıklamasında ise yığınsal işsizliğe, sosyal hakların budanmasına karşı kararlı mücadelenin, Hitler faşizminden çıkan en önemli derslerden biri olduğunun altını çizdi.

DGB mitinginden birkaç gün önce Aachen'da, yollarda nazi paraloları haykırarak ve **Hitler** selamı vererek geçen 150 kadar neonazi halkı korkutmaya ve DGB mitingini engellemeye çalışmışlardı. Ancak anti-faşistler birlik olarak neonazilerin, faşistlerin bu amaçlarına ulaşmasını önlediler. Sendikacılara ve demokrasi güçlerine karşı yapılan yazılı ve sözlü tehditlere ise şu yanıt verildi: **"Sokakları bir daha size terketmeyeceğiz".**

Nokta Dergisi Türkiye'ye egemen olan en zengin 100 aileyi açıkladı. 25 ailenin her birinin serveti 200 milyar liranın üstünde...

Keneler

Özlem ÖZGÜR

PARABABALARININ kökenleri, özellikleri ve örgütlenme biçimi, Türkiye'nin toplumsal yaşamına ilişkin o kadar çok şeye ışık tutmaktadır ki... Türkiye büyük sermayesinin önemli bir bölümü, toprak ağalığından gelmedir. Osmanlı toplumunun bu egemen sınıfı, yeni toplum düzeninde de, genç Türkiye burjuvazisiyle birlikte gelir iktidara ortak olur. Elbette, eski toplum düzeninin bütün olumsuzluklarının taşıyıcılığını yaparak.

BU özellik, neleri etkilemez ki? Türkiye'de, 65 yıl boyunca bir toprak reformu yapılamaz... Kapitalizmin gelişmesi, büyük sancılar ve sıkıntılar içinde olur. Ataerkil üretim ilişkilerinin, tutucu yapıların kökünü kazımak mümkün olmaz... Köklü reformlar yapılamaz; demokratik devrim sonuna kadar götürülemez... Toplum yaşamına ilişkin, bu ve benzeri olumsuzluklarda, Türkiye büyük sermayesinin toprak ağalığından gelmesinin, az mı payı vardır?

BÜYÜK sermayenin ikinci özelliği, işbirlikçiliğidir. Türkiye'nin en varlıklı yüz ailesinin içinde, işbirlikçi olmayan; çokuluslu tekellerle ortaklık ilişkisi içinde bulunmayan; ulusal ekonominin emperyalizme bağımlı kılınmasının ve Türkiye'de, yeni sömürgeciliğin bütün mekanizmalarıyla işlemesinin taşıyıcılığını ve aracılığını yapmayan parababalarının sayısı, bir elin parmakları kadar azdır.

ÇAĞDAŞ kapitalizmde, sermaye sınıfının **"asalak"**lığından ve geniş devlet olanaklarından yararlanmasından, daha doğal birşey olamaz. Ama, bizdeki parababaları kadar **"asalak"** olanı, Türkiye büyük sermayesi kadar devlet desteği alanı görülmüş ve duyulmuş mudur?

EĞRİ oturup doğru konuşursak, **"asalaklık"** ve legal-illegal her yoldan devlet olanaklarından yararlanma açılarından, Türkiye büyük sermayesi kadar **"hünerli"** olanını, bir başka ülkede bulmak pek kolay değildir. Özellikle, 1980 sonrasında, Türkiye büyük sermayesi **"kene"**ye bile tur bindirmiş, ekonomik ilişkilerin illegaliteye nasıl çekilebileceğinden ilginç örnekler vermiş; ekonomi bilimine önemli **"katkı"**larda bulunarak, **"hayali dışsatım"**, **"hayali ulusal gelir"** ve benzeri kavramlar kazandırmıştır...

"BATARKEN" bile nasıl milyarder olunur? Banka müdürlüğünden, beş yıl gibi kısa bir sürede, banka ve holding patronluğuna nasıl tırmanılır? Teknesi bile olmayanlar, 3-4 yıl içinde, dev tankerlerin sahibi olup, milyarderler **"ordusu"**na nasıl katılır? Bütün bunlar ve benzerleri, bizim büyük sermayenin **"hünerleri"** arasındadır.

TÜRKİYE büyük sermayesinin bir başka özelliğini, holdingcilik ve tekelcilik oluşturuyor. Türkiye'nin en zengin yüz ailesi arasında, holding sahibi olmayan ve tekel konumunda bulunmayan aile sayısı, yine bir elin parmağı kadar azdır.

KUŞKUSUZ, çağımız kapitalizminde, parababalarının tekel konumuna yükselmiş olmasından daha doğal birşey olamaz. Ancak, bizdeki parababalarının tekel konumuna yükselmesi, **"klasik"** olana hiç mi hiç benzemez. Klasik olanda, tekelcilik, birkaç yüz yıl süren serbest rekabetçi bir dönemin ardından gelir. Bizde, doğru-dürüst bir serbest rekabetçi dönem nasıl yaşanabilir ki? Eloğlu daha emeklerken ve parababası, sanayiye adımını atarken, tekel ve işbirlikçidir... Birkaç yıl geçmeden de, banka sahibi.

TÜRKİYE büyük sermayesinin bu olumsuz niteliklerinin, hiç-

Türkiye'de kestirmeden milyarder olmanın üç yolu var: ❶ Kaçakçılık ❷ Sahtekârlık ❸ Hayali ihracat

Son birkaç yıl içinde, milyonlarca emekçinin gerçek gelirleri yarı-yarıya geriletilirken, parababalarının milyarlarına milyarlar kattığı ve bu arada, süngülerin gölgesinde çok sayıda **"yeni yetme"** milyarderin türetildiği belirlendi. **Nokta** dergisinin 5 Mayıs 1985 tarihli sayısında yer alan **"En zengin 100 Türk"** adlı araştırmada, Türkiye'de 25 ailenin servetinin 200 milyar liranın üstünde olduğu kaydedildi. **Nokta** dergisinin araştırmasında, Türkiye'nin en zengin beş ailesinin, sırasıyla **Koç** (Koç Holding), **Sabancı** (Sabancı Holding), **Karamehmet** (Çukurova Holding), **Yaşar** (Yaşar Holding) ve **Eczacıbaşı** (Eczacıbaşı Holding) aileleri olduğu belirtildi.

Serveti 200 milyar liradan fazla olan 25 aile içinde, **Yazıcı** ve **Özilhan** (Anadolu Endüstri Holding), **Haznedaroğlu** ve **Koçak** (Kutlutaş Holding), **Ercan** (Ercan Holding), **Tara** (Enka Holding), **Sönmez** (Sönmez Holding), **Kamhi** (Profilo Holding) ve **Narin** (Narin Grubu) aileleri gibi isimler var. Türkiye'nin en zengin 100 ailesinin sıralandığı araştırmada, 25 ailenin servetinin 200 milyar liradan daha fazla olduğu, 49 ailenin servetinin 100 ile 200 milyar lira ve geri kalan 26 ailenin servetinin de, 10 ile 100 milyar lira arasında değiştiği belirtildi.

Yeni yetmeler

Nokta dergisinin yaptığı araştırma, 1980 öncesinde adları büyük sermaye içinde yeralmayan çok sayıda ailenin, 4-5 yıl gibi kısa bir sürede **"sıfır"**dan milyarder olduklarını ve Türkiye'nin en büyük sermaye grupları içine katılmayı **"başardıkları"**nı gösteriyor. Örneğin,

İşte 12 Eylül Türkiye'sinin resmi. Solda 200'er milyar liradan fazla servetleri olan Türkiye'nin en zengin iki kişisi Sabancı ve Koç. Sağda ise geçinebilmek için böbreklerini satışa çıkarmış bir emekçi ailesi

(Sadıkoğlu Deniz Ticaret) aileleri, 1980 sonrasında büyük servetler elde ederek, Türkiye'nin en zengin aileleri arasına katıldılar.

Ayrıca sözkonusu araştırma, 1980 sonrasında büyük servetler elde edenlerin ve milyarlarına yeni yeni milyarlar katanların, bu paraları üretken faaliyetlerden çok, devletin **"teşvik"** ve desteğinde **"asalak"** faaliyetlerden ve yasadışı yollardan **"kazandıkları"**nı gösteriyor. Örneğin, **"sıfır"**dan başlayıp kısa sürede milyarder olanların, başlangıç sermayelerinin devlet bankaları tarafından karşılandığı, bu **"yeni yetme"**lere büyük teşviklerle devlet sektöründen milyarlar aktarıldığı ve bunların, deniz taşımacılığı, dış ticaret ve inşaat sektöründe (devlet ihaleleri ve yurtdışı müteahhitlik) ihtisaslaştıkları görülüyor.

Büyük sermaye ve asalaklık

Bilindiği gibi, bütün gizleme ve üstünü örtme çabalarına rağmen, gerek holdingler arasındaki iç çatışmalar ve ihbarlar, gerekse başka nedenlerden ötürü, Türkiye büyük sermayesinin **"asalak"** ve **"yasadışı"** faaliyetlerinin, 12 Eylül devirmesinden sonra yoğunluk kazandığı iyice açığa çıktı. Türkiye'nin önde gelen holding sahiplerinin kaçakçılık ve banka sahtekarlıkları, vergi kaçakçılığı, rüşvetçilik, hayali dışsatım yaptıkları, Kamu İktisadi Kuruluşları ve devlet bankalarını dolandırdıkları, sahte iflas yoluyla haksız kazanç sağladıkları, devleti ve yurttaşları zarara soktukları belirlendi ve bunlar hakkında, ya kovuşturma açılması ya da, bu yasadışı eylemlerin kamuoyu önünde açıklanması kaçınılmaz oldu.

Nokta dergisinin araştırmasında yeralan Türkiye'nin en zengin 100 ailesinin önemli bir bölümünün, bu tür asalak ve yasadışı faaliyetleri gerçekleştiren kimseler olduğu görülüyor ve bu eylemler, şu ana noktalarda toplanıyor:

● **Kaçakçılık:** Örneğin, Türkiye'nin en zengin 25 ailesi içinde yeralan **Karamehmet** (Çukurova Holding) ve **Sönmez** (Sönmez Holding) ailelerinin yüzmilyarlarca liralık kaçakçılık yaptıkları ortaya çıktı ve bunlar hakkında çeşitli davalar açılmak zorunda kalındı.

● **Bankalarda sahtekarlık.** Türkiye'nin en zengin aileleri arasında yeralan ve banka sahibi olan holding patronlarının hemen tümü hakkında, bankalarında sahtekarlık yapıldığı, yasadışı yollardan kazanç sağlandığı, devleti ve yurttaşları zarara soktukları gerekçesiyle, ya suç duyurusunda bulunuldu, ya da kovuşturma açıldı.

● **Sahte iflas-rüşvet-sahtekarlık.** Bu yasadışı eylemlerde bulunan ve adları basında yeralan ailelerin tümü de, Türkiye'nin en zengin aileleri arasında bulunuyor. Örneğin, **"batık"** Has Holding'in ve İstanbul Bankası'nın sahibi **Has** ailesi ve yine **"batık"** Hisarbank ve Çavuşoğlu-Kozanoğlu Holding'in patronu **Çavuşoğlu** ailesi. Örneğin, Özdağlar rüşvet olayının kahramanları **Sadıkoğlu**

Bir doktor da geçim sıkıntısı çekiyorsa ... ötesini siz hesaplayın ...

TÜRKİYE büyük sermayesinin bu olumsuz niteliklerinin, hiçbir demokratik geleneğe sahip olmamasının faturasını, onyıllardır Türkiye halkı ödemektedir. Türkiye'de demokrasi sürekli güdük kalmışsa; Cumhuriyet tarihinin üçte ikisinden daha çoğu sıkıyönetimler altında geçmişse; bunda, Türkiye büyük sermayesinin bu özelliklerinin az mı payı vardır? Bugün, işbirlikçi tekelci sermaye, yalnızca 50 milyon insanın sırtında bir kene değil, aynı zamanda, toplumun gelişmesinin ve nesnel olarak olanaklı, gürbüz ve büyük bir Türkiye'nin önündeki en büyük engeldir...

şardıkları"nı gösteriyor. Örneğin, **Haznedaroğlu** ve **Koçak** (Kutlutaş Holding-OYAK'la ortak), **Yazıcı** ve **Özilhan** (Anadolu Endüstri Holding), **Türkeş** ve **Akkaya** (Sezai Türkeş-Fevzi Akkaya Grubu), **Şara** (Enka Holding), **Çarmıklı** (Libaş), **Menteşoğlu** (Dış Ticaret), **Cerrahoğlu** (Deniz Nakliyat), **Süzer** (Dış Ticaret) ve **Sadıkoğlu**

Her yıl dış borçların yüzde 99'u kadar da faiz ödeniyor

Türkiye'nin dış borçlarının faizi borcun kendisini aşmak üzere

● Türkiye'nin 1985'te ödemesi gereken 3 milyar 500 milyon dolar dış borcun 1 milyar 650 milyonu faiz. Dış borç ve faiz yükü 5 yılda 9 kat arttı

Türkiye'nin her yıl ödemek zorunda olduğu dış borç faiz miktarının, ana paraya yaklaştığı belirlendi. Örneğin, Merkez Bankası tarafından yapılan açıklamaya göre, Türkiye içinde bulunduğumuz yılın Ocak-Nisan döneminde, 507 milyon doları faiz ve 513 milyon doları da ana para olmak üzere 1 milyar 20 milyon dolar dış borç ödedi. Böylece, Türkiye'nin dış borç yükü, ana paranın yüzde 99'unu oluşturdu.

Merkez Bankası'nın yaptığı açıklamada, 1985 yılının ilk dört ayında ödenen 1 milyar 20 milyon dolarlık dış borcun, geçtiğimiz yılın eş döneminde ödenen dış borç miktarından yüzde 46 fazla olduğu belirtildi. Bilindiği gibi, Türkiye geçtiğimiz yılın ocak-nisan döneminde, 697 milyon dolar dış borç ödemişti.

Merkez Bankası yetkililerinin yaptığı açıklamaya göre, Türkiye 1985 yılında 1 milyar 850 milyon doları ana para ve geri kalan 1 milyar 650 milyon doları da faiz olmak üzere toplam 3 milyar 500 milyon dolar dış borç ödeyecek. Böylece, Türkiye aldığı dış borcun yüzde 90'ı oranında faiz ödemiş olacak.

Öte yandan, Hazine Genel Müdürlüğü'nun verilerine göre, Türkiye'nin her yıl ödemesi gereken dış borç ve faiz yükü, 1980 öncesine oranla yaklaşık dokuz kat artmış bulunuyor. Örneğin, Türkiye 1970-1979 dönemini kapsayan 10 yıl içinde toplam 3 milyar 787 milyon dolar dış borç ödedi ve böylece, yıllık dış borç yükü 378 milyon dolar olarak gerçekleşti. Oysa, Türkiye önümüzdeki dönemde her yıl 3,5 ile 4 milyar dolar dış borç ödemek zorunda.

Aynı şekilde, Hazine Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre, Türkiye 1970-1979 dönemini kapsayan 10 yıllık sürede, toplam 1 milyar 913 milyon dolar faiz ödedi ve böylece, yıllık faiz yükü 191 milyon dolar olarak gerçekleşti. Oysa, Türkiye önümüzdeki dönemde yılda ortalama 1,5 ile 2 milyar dolar faiz ödemek zorunda.

İşte zam furyası, işte bir tanık

Özal hükümeti, bütün tepki ve hoşnutsuzluklara rağmen, iğneden ipliğe zam furyasını sürdürüyor. Son olarak, geçtiğimiz günlerde Tekel mallarının fiyatlarına yüzde 8 ile yüzde 43 arasında zam yapıldı ve böylece, Özal hükümetinin işbaşına gelmesinden bu yana sigara fiyatları yüzde 117 ve içki fiyatları yüzde 84 oranında artmış oldu. Tekel maddelerine yapılan zamları, petrol ve elektrik zamları izledi ve Özal hükümeti, petrol ürünlerinin ve elektriğin fiyatlarını yüzde 10 oranında artırdı. İlgililerin yaptığı açıklamaya göre, önümüzdeki günlerde kağıt ve kağıt mamüllerinin, kömürün ve demir çelik mamüllerinin fiyatlarına da yeni zamlar yapılacak. Yanda, Türkiye'deki bir doktorun bu zam furyasina tanıklık eden mektubunu yayınlıyoruz.

"...Ne oldu sana? Hiç böylesine uzun süre ara vermedin mektubuna. Nerede ise bir seneden fazla oldu haber almayalı. Gerçi ben de seyrek yazdım ama yazdım hiç değilse... Çok özledim seni. Özlem kelimesi ne kadar yavan kalıyor duygularımı anlatmak için. Sana duyduğum özlem, gençliğe, güzel günlere duyulan özlemle içiçe... Eve gelince; ilk taşındığım evde yüzbin lira kiraya karşılık kalorifer yanmıyor, su akmıyordu ve banyosu yoktu. Evet, yanlış okumadın. İstanbul'a geldim geleli, elimde hamam takımları yıkanacak yer arıyorum. Üç ay zor dayandım o eve ve bir başka eve çıktım, Tarabya sırtlarındaki bu ev 50 bin lira; kalorifersiz, bahçe içinde şirin bir ev. Ancak yağmurlarla birlikte buranın da kokusu çıktı. Misafir odasının tavanı akmaya başladı. Ev öyle rutubetli ki, duvar kağıtları ıpıslak. Yerler yeni silinmiş gibi. Çarşaflar, elbiseler ıslak, buz gibi... Kışın kar bastırınca su boruları dondu, 2,5 ay hiç su akmadı. Yollar kardan kapandığı için eve ulaşmak da imkansız oldu. Ayrıca kurtlar indi bahçeye kadar...Yani evlere şenlik bir kış geçirdim. Tabii bu süre içinde hep hastanede kaldım. Koşullar öyle berbat ki anlatmak mümkün değil hastanede... Tuvalet, banyo bile bir sorun... Öte yandan maaşlar ev kirasını karşılıyor ama kalan yol parasına bile yetişmiyor. Yeniden nasıl para kazansam diye kara kara düşünmeye başladım. Çocuk bakıcılığına bile razı oldum ama bakacak çocuk bulamadım. Neyse sonunda bir özel laboratuarda akşamları çalışmak üzere iş buldum. Ancak kıt kanaat yaşıyorum..."

olayının kahramanları **Sadıkoğlu** (Sadıkoğlu Deniz Nakliyat) ile **Cerrahoğlu** (Cerrahoğlu Deniz Nakliyat) aileleri. Devlet bankalarına ve KİT'lere borcunu ödemeyen holding patronlarıyla, yasadışı yollardan devlet ihalesi kazanan veya usulsuz kredi alan ve adları basında yeralan parababalarının tümü, yine Türkiye'nin en zengin 100 ailesi içinde yeralıyor. Örneğin, Hema Holding'in patronu **Emin Hattat** ile Otomarsan'ın patronu **Kemal Has.**

● Sahte dışsatım. Türkiye'nin dışsatımının önemli bir bölümünü elinde tutan ve **"sahte dışsatım"** yoluyla devletten yüzmilyarlarca lira haksız teşvik alan 15-20 dolayındaki holdingin hemen tümü, Türkiye'nin en zengin ailelerinin en tepelerinde yeralıyor.

Büyük sermayenin özellikleri

En zengin 100 aile, Türkiye büyük sermayesinin asalaklık yanında öteki özelliklerine de ışık tutuyor ve bunlar, şu ana noktalarda toplanıyor:

● Büyük toprak sahipliğinden gelme. Türkiye'nin en zengin aileleri incelendiğinde, holding sahiplerinden önemlice bir bölümünün büyük toprak sahipliğinden geldiği görülüyor.

● İşbirlikçilik. Türkiye'nin en zengin 100 ailesinin ezici çoğunluğunun, çokuluslu tekellerle ortaklık ilişkileri içinde olduğu görülüyor.

● Banka sahipliği-Holdingcilik. Türkiye'nin en zengin 100 ailesinin ezici çoğunluğunun holding patronu olduğu ve bunların, en tepe noktasındakilerin de, ya özel bankaların sahipleri veya ortakları olduğu gözleniyor.

● Tekelcilik. Yine, Türkiye'nin en zengin 100 ailesinden önemli bir bölümü imalat sanayii, inşaat sektörü, ulaştırma, büyük ticaret, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde tekel durumunda.

Nitekim ilk 100 aile arasında yeralan Karamehmetler ve Eliyeşiller büyük toprak sahipliğinden, hemen hemen tümü (etkili bir örnek olarak: Koç) uluslararası tekellerle işbirlikçilikten, tırmanışlarını Akbank'ın olanakları ile hızlandıran Sabancı ailesi banka sahipliğinden ve kuşkusuz tümü devlet destekli tekelcilikten bugünkü servetlerini elde ettiler.

Özal'a bir sorumuz var: Değirmenin suyu nereden geliyor?

Fakir Başbakan Özal ve asgari ücretin 600 katı

Zürih'ten bir grup okurumuz bize yolladıkları mektupla Turgut Özal'**ın oğlu** Ahmet Özal**'a 9,5 milyon liralık spor arabası aldığını (haberi Hürriyet vermiş) duyurdu. Bir hafta geçmeden (6.5.'85 günü) aynı gazete** Turgut Özal**'ın bu defa kızı** Zeynep Özal**'a 6 milyon liralık bir Alfa Romeo aldığını yazdı. Demek ki Özal ailesinin çocuklarının spor araba merakını gidermek için bir-iki hafta içinde** 15 milyon lira **harcandı. Bu para yaklaşık yirmibeşbin olan** asgari ücretin 600 mislidir. **Diğer bir deyişle, asgari ücretle çalışan bir işçinin ancak 50** (elli!) **yılda kazanabileceği parayı Turgut Özal bir çırpıda şımarık çocuklarının zevki için harcayıverdi. Varın siz bu adamlardan yokluk içinde kıvranan milyonlarca yurttaşımızın haline anlayış bekleyin. Dağlar taşlar insafa gelir de bunlar gelmez. Gelgelelim iş burada bitmiyor. Zeynep Özal 6 milyonluk arabayı altına çektikten iki gün sonra babası Turgut Özal gazetelere verdiği bir beyanatta** "ben en fakir başbakanım. Gelirim ayda 480 bin lira, vergi iadesi ile 500 küsur bin lira eder" **diyor. Burada bir bityeniği var. Bir insan aylık gelirinin tam otuz mislini çocuklarına hediye almaya harcayabilir mi? Sayın başbakan hazretleri, IMF'nin şampiyonu, Amerikalıların** gözdesi **Turgut Özal harvurup harman savrulan bu paraları nereden buluyor? Bu soruya cevap verebilir mi? Veremez. Veremeyeceği için de Özal ve onun temsil ettiği çete demokrasiden, yani bu soruların serbestçe sorulabileceği bir ortamdan şeytan görmüş gibi korkuyorlar.** Korkunun ecele faydası yoktur **derler. Gerçekten de ne korkuları, ne de Türkiyemizde kurdukları diktatörlük onları kurtaramayacak.**

Yukarıda **"prenses"** Zeynep Özal ile 6 milyoncuğa alınan Jaguar arabası görülüyor. **"Prens"** Ahmet Özal'a alınan spor araba ise birazcık pahalı: 9,5 milyon lira. Sonra da **"padişah"** Özal utanmadan demeç veriyor: Aylığım 1000 dolar.

9,5 milyonluk arabasıyla kızları çatlatacakmış

28 Nisan tarihli Hürriyet Gazetesinin son sayfasında büyük bir başlık altında "Özal Almanya'dan oğluna 9,5 milyona bir araba aldı. Ahmet Özal bu araba ile bütün kızları çatlatacak" **diye bir haber okuduk. Yurt dışında yaşayan işçiler olarak bu haber üzerinde doğal olarak düşünmek zorunda kaldık. Ülkemizde işsizlik sınırı 6 milyona dayandı. Enflasyon durmak bilmiyor. Işçilerin ve tüm emekçilerin gerçek gelirleri her gün biraz daha geriliyor, satın alma güçleri düşüyor. Bizler, ülkemizden binlerce kilometre uzakta çalışarak kazandığımız dövizlerin böyleşine çarçur edilmesine karşıyız. Geçenlerde yine Hürriyet'te, hastahanenin birinde ameliyat sırasında elektrikler kesildiği için doktorların** ameliyata tüp gaz ile devam etmek **zorunda kaldıkları yazıyordu. Oysa Özal 9,5 milyona oğluna araba alacağına, o parayla hastahaneye bir jenaratör alınsa idi daha iyi olmaz mıydı? Bizim ülkemizde kızlarımız eğer çatlayacaklarsa, işsizlikten, okulsuzluktan, pahalılıktan ve mutlu bir yuva kuramamanın sıkıntısından, geleceğe güvenle bakamamanın endişesinden çatlayabilirler. Yoksa Ahmet Özal'ın arabasıyla hava atmasından değil. Kısaca özetlersek biz yurt dışındaki işçiler olarak ulusal gelirimizin iş yerleri, okullar, hastahaneler, sosyal konutlar ve ülkemizdeki tüm emekçilerin gelir düzeylerinin yükseltilmesi için harcanmasından yanayız.**

(Bu mektubu Hürriyet gazetesinde yayınlanması için oraya da gönderdik)

Zürihten bir grup işçi adına/ Cemal Azmi Poyraz

Yedi elebaşılar Bonn Doruğunda bir arada

Bonn doruğundan sonra haklı bir soru: F. Almanya ABD'nin 51. eyaleti mi?

A. DERİN

2-4 Mayıs tarihleri arasında kapitalist blokun önde gelen yedi endüstrileşmiş ülkesi devlet ve hükümet başkanlarını Bonn'da biraraya getiren zirve konferansı, Reagan yönetiminin diğer ülke temsilcilerine görüşlerini kabul ettirmek için yaptığı baskılar altında geçti.

Reagan daha Bonn'a ayak basarken Nikaragua'ya ambargo koyduğunu açıkladı ve böylece konferansa katılan diğer ülke temsilcilerini bir oldu-bittiyle karşı karşıya bıraktı. Reagan'ın Nikaragua'ya karşı ekonomik savaş kararını ABD'de değil de Bonn'da açıklaması Kohl hükümetini bile rahatsız etti. Alman basını bu tutumu "galiba Reagan Federal Almanya'yı Amerika'nın 51. eyaleti sayıyor" diyerek yorumladı. Reagan, konferans boyunca Avrupalıları bölmek için elinden geleni yaptı: **Kohl** ve **Thatcher**'i yanına çekmeye çalıştı. Konferans boyunca ABD delegasyonu sert ve küstahça bir tavır takınarak müttefiklerini **ikna etme yerine onları sindirme** yöntemini benimsediğini açıkça ortaya koydu.

Reagan'ın bu çabaları ABD'nin Cenevre görüşmelerinde Sovyetlere karşı takındığı tutumun ve yaptığı önerilerin diğer ülkelerce desteklendiğinin yayınlanan politik deklarasyonda belirtilmesi sonucunu verdi. Bunun yanısıra, Almanya'nın birleştirilmesi konusu **Alman İntikamcı çevrelerinin** tezlerine uygun bir biçimde işlenerek deklarasyonda, Demokratik Almanya Cumhuriyeti ve tüm sosyalist bloka karşı bir provokasyon politikasına zemin hazırlayan bir bölüme de yer verildi.

Öte yandan, Avrupa ülkeleri temsilcilerinin ABD karşısında birliklerini koruyamamaları ve Ortak Pazar zirvesinde alınan kararları çiğneyerek uluslararası ticaret sorunlarını görüşmek üzere toplanacak konferans konusunda bu kararları savunan Fransa'yı tek başına bırakmaları AET için bir bozgun oldu. AET'nin omurgasını oluşturan **Paris-Bonn** ekseninin bu duruma dayanamama olasılığı, siyasi gözlemcilerce, Avrupa Topluluğu içinde çok ciddi çalkantılara yol

Reagan'ın ambargo ilanı devletler hukukuna aykırı ve saldırgan bir karar

ABD yönetimi Nikaragua'ya şimdi de ekonomik savaş açtı

1 Mayıs'ta Avrupa gezisine başlayan ABD Başkanı **Ronald Reagan,** aynı gün Bonn'da yaptığı açıklamayla ABD'nin Orta Amerika ülkelerinden Nikaragua'ya karşı bir ticaret ambargosu uygulamaya başlayacağını duyurdu. Başkan **Reagan** adına basın sözcüsü **Larry Speakes**'in verdiği bilgiye göre, ticaret ambargosuna ek olarak **"Dostluk, Ticaret ve Ulaşım Anlaşması"** da iptal edilecek ve ABD ile Nikaragua arasındaki deniz ve hava ulaşımı durdurulacak. Verilen bilgilere göre, bu kararın yaşama geçirilmesi için **Reagan**'ın ABD Kongresi'nden onay alması gerekmiyor.

Bilindiği gibi Nikaragua'ya ambargo uygulamaya başlayan ABD Şili, Güney Afrika ve Israil gibi faşist ve ırkçı rejimlere büyük miktarda askersel ve ekonomik yardım yapıyor. Bu durum ABD'de de büyük tepkilere yolaçıyor. Geçtiğimiz günlerde Güney Afrika'daki ırkçı rejimi ve ABD'nin bu rejime desteğini kınayan gösteriler yapıldı. Vietnam Savaşı'na karşı yapılan gösterilerin boyutlarına varan gösteriler sırasında, aralarında ABD'li zenci insan hakları savunucusu ve

Ortega ve Gorbaçov

Reagan'ın saldırılarına karşı halkların kardeşliği

ABD Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi **Angela Davis**'in de bulunduğu 112 kişi tutuklandı.

Saldırgan ve mantıksız bir karar

Bundan bir süre önce başkan **Reagan** Nikaragua'daki devrimci hükümete karşı eylemler yürüten karşı-devrimcilerin desteklenmesi için Kongreden gerekli parayı alamamış, bunun üzerine ABD Dışişleri Bakanı **George Schultz** ile güvenlik danışmanı **Mc Farlane**'i ABD'nin Nikaragua politikasını gözden geçirmekle görevlendirmişti. Dışişleri Bakanı **Schultz** da **Reagan**'a ticaret ambargosu uygulanmasını önermişti.

Uygulanacak ticaret ambargosunda ve ekonomik yaptırımlardan Nikaragua'nın sağlık hizmetleri, gübre ve yedek parça sektörleri ile tarım ürünleri ihracatı büyük zarar görecek. Nikaragua Tarım Bakanı **Jaime Wheelock**'un yaptığı bir açıklamaya göre, ambargodan Nikaragua'nın en önemli ihraç ürünü olan kahve ile muz ihracatı yüzde 99, et ihracatı ise yüzde 95 oranında etkilenecek. Nikaragua geçtiğimiz yıl ABD'ye 113 milyon dolar değerinde mal ihraç ederken, ABD'den yaptığı ithalat 54 milyon dolar değerindeydi.

Özellikle Nikaragua'da özel işletmeleri güç duruma düşürecek olan ABD ekonomik yaptırımlarının açıklanmasından sonra, o sırada Belgrad'da bulunan Nikaragua Devlet Başkanı **Daniel Ortega,** ABD'nin kararının **"saldırgan ve mantıksız"** olduğunu söyledi. Nikaragua Tarım Bakanı **Wheelock** da Nikaragua'nın alacağı önlemleri açıkladı. **Wheelock**'un bildirdiğine göre, Nikaragua bu ambargoyu, Avrupa ülkeleriyle ticaretini artırarak karşılamaya çalışacak. Şimdiye dek Avrupa ülkeleriyle 30 milyon dolarlık muz ihracatı anlaşması yapıldı.

Öte yandan Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler topluluğu Nikaragua'ya ekonomik kalkınmasında yardımcı olmaya kararlı olduklarını açıklıyorlar. Avrupa'ya yaptığı gezi sırasında Sovyetler Birliği'ne uğrayan **Ortega,** burada SSCB ile ekonomi, ticaret, bilim ve teknik işbirliği için ortak bir hükümet komisyonu kurulması konusunda Sovyet yetkilileriyle anlaşmaya vardı.

ABD, daha önce de Küba, Kuzey Kore, Vietnam, Libya, Iran, Güney Yemen ve Suriye gibi birçok ülkeye ekonomik yaptırımlar uygulamayı denedi. Ancak bu denemeler, bu ülke halklarının ülke yönetimi etrafında daha da kenetlenmesi, sosyalist ve ilerici yönetimli ülkelerin destekleri sonucunda hep başarısızlığa uğradı. Gözlemciler Nikaragua'da da aynı şeyin olması olasılığının yüksek olduğunu bildiriyorlar.

Nikaragua Devlet Başkanı **Daneil Ortega,** bu ambargo ve ekonomik baskı uygulamasına rağmen ülkesinin eskiden olduğu gibi bugün de Orta Amerika'daki sorunların Contadora Planı temelinde çözülebileceği görüşünde olduğunu söyledi. Contadora Grubu adı verilen dört Orta Amerika ülkesi Meksika, Venezuela, Panama ve Kolombiya Orta Amerika'da ABD'nin saldırgan stratejisini durdurmak ve sorunlara çözüm getirmek için barışçı görüşmeler yapılmasını öneriyorlar.

Yiğit bir halk, yeniden yaratılan bir ülke: Vietnam

30 Nisan 1975'de, Vietnam Halk Kurtuluş Ordusu başkent Saygon'u ABD kuklası **Thieu** kuvvetlerinden temizliyor ve böylece Vietnam halkının yıkılmaz direnişi ve ABD'deki barış hareketinin yoğun baskıları sonucunda, ABD, tarihinin ilk askeri yenilgisiyle karşılaşıyordu.

Vietnam zaferinin 10. yıldönümü nedeniyle hemen bütün yayın organları konuya geniş yer ayırdılar. Batı Avrupa ve ABD'ki yayılma emellerini engelliyordu. Üstelik bu devrimler bölgedeki diğer halklara da esin kaynağı oluyordu. ABD Dışişleri Bakanı **Acheson** daha 1949 yılında Hindiçini'nin ABD'nin **"yaşamsal çıkar alanı"** olduğunu söylemişti. Fransa'nın yenilgisi belgelenmeden çok daha önce de Vietnam Savaşı Fransa'dan çok ABD'nin savaşına dönüşmüştü. 1953 yılında Fransa'nın Vietnam'daki tüm askeri operasyonları ABD tarafında finanse ediliyordu.

ABD, Fransa ile Vietnam arasındaki anlaşmayı hiçbir zaman kabul etmedi. Anlaşmaya uygun olarak serbest seçimler yapılacak olduğu takdirde bunu da **Ho-Chi-Minh**'in kazanacağını anlayan ABD seçim yapılmasına izin vermedi ve Saygon'da kanlı **Diem** diktatörlüğünün kurulmasını sağladı. Bu diktatörün 1955-1959 yılları arasında yürüttüğü **"temizlik kampanyası"**nda 75 bin kişi öldürüldü.

1960 yılında Güney Vietnam'ın tüm demokratik örgüt ve partileri Ulusal Kurtuluş Cephesi'ni (FNL) oluşturdular ve amaçlarını **"güneyin kurtarılması, kuzeyin savunulması, anavatanın birliğinin sağlanması"** olarak açıkladılar. Asıl gücünü köylülerden alan Halk Kurtuluş Ordusu, **Diem**'in ordusunu kısa sürede birçok bölgeden püskürttü ve kurtarılan bölgelerde demokratik dönüşümler gerçekleştirilmeye başlandı.

ABD bunu kendi askeri gücünü göstererek yanıtladı. 1963 yılında 200 bin ABD askeri Güney

Varşova Paktı'nın süresi 20 yıl

gözlemcilerce, Avrupa Topluluğu içinde çok ciddi çalkantılara yol açabilecek nitelikte görülmekte.

Ne var ki Bonn zirvesinden Reagan yönetiminin istediği sonuçları aldığını söylemek de olanaksız. Tam tersine önemli üç noktada Reagan'ın yenilgiye uğradığını söylemek abartma olmaz.

Nikaragua'ya ambargo uygulanmaya başlanmasının konferansa tüm katılanlarca eleştirildiği bizzat ABD Dışişleri Bakanı **Shultz** tarafından açıklandı.

Resmen gündemde gözükmemesine rağmen Reagan'ın "**uzay savaşı**" projesinin konferans sırasında, özellikle ikili görüşmelerde ele alınacağı bilinen bir şeydi. Böyle olmasına rağmen konferans deklarasyonunda bu hususun yer almamış olması, **Mitterand**'ın konferans sonunda Fransa'nın bu projeye katılmayacağını açıklaması da Reagan için bir başarısızlık teşkil etmekte.

Öte yandan bu konuda Reagan ve Kohl arasında belirli bir yaklaşmanın elde edilmiş olması, Alman hükümeti içinde bu konudaki fikir ayrılıklarının ortadan kalktığı anlamına gelmiyor.

Brezilya Komünist Partisi üstündeki yasak kalktı

Brezilya'da Komünist Partisi yöneticilerinden bir heyeti Mayıs ayı başında kabul eden Devlet Başkanı **Sarney**, Brezilya'nın önünde duran politik sorunların ancak tüm politik güçlerin katkılarıyla çözüme ulaştırılabileceğini söyledi. Devlet Başkanı'nın toplumsal yaşamın demokratikleştirilmesine yönelik önlemlerini Komünist Partisi'nin bundan böyle de destekleyeceğini bildiren heyet üyeleri Brezilya'da ağır baskı ve gizlilik koşullarında çalışmak zorunda bırakılan Komünistlerin serbestçe çalışmalarının da güvence altına alınması gerektiğini belirttiler. Görüşmeden birkaç gün sonra Brezilya Komünist Partisi üzerindeki yasak kaldırıldı.

yayın organları konuya geniş yer ayırdılar. Batı Avrupa ve ABD'nin burjuva yayınlarının birçoğu, "**ABD'nin Vietnam'a aslında iyi niyetle saldırdığını**", bugün Vietnam'ın "**komünist zulmü altında inlediğini**", bu nedenle binlerce kişinin teknelere dolarak "**hür dünyaya kaçtıklarını**" ve komünistlerin Vietnam'ı dünyanın "**en yoksul ülkesi yaptıklarını**" yayıyorlar. Sundukları belgeler de öylesine ustaca çarpıtılıyor ki, Vietnam tarihini bilmeyenler, kolaylıkla bu görüşlerin etkisi altında kalabiliyor.

Oysa tarihsel gerçekler bambaşka.

Fransa'ya karşı direniş

Vietnam, Ikinci Dünya Savaşı öncesinde Fransa'nın bir sömürgesiyken, savaş sırasında Japonya tarafından işgal edildi. Daha o günlerde Vietnam, Laos ve Kamboçya'daki işçi, köylü ve aydınları birleştiren Hindiçini Komünist Partisi'nin ve onun önderlerinden **Ho-Chi-Minh**'in girişimiyle bir Halk Kurtuluş Ordusu oluşturuldu. Bu ordu Ağustos 1945'te Japon ordusunu topraklarından kovarak zafere ulaştı ve 2 Eylül 1945'te **Ho-Chi-Minh**, Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'nin kurulduğunu ilan etti.

Ama Fransa eski sömürgesine bağımsızlığı bu kadar kolay vermek niyetinde değildi. Kısa sürede ülkeye çıkan 175 bin Fransız askeri, büyük katliamlara girişerek ülkeyi kontrol altına almaya çalıştı. Ancak Vietnam halkının direncini kıramadı. Yıllarca süren kanlı bir savaştan sonra Vietnam Halk Kurtuluş ordusu Fransız sömürge ordusunu Dien Bien Phu'da yenilgiye uğrattı.

1954 yılında imzalanan anlaşma ile Vietnam, Kamboçya ve Laos ayrı ülkeler oldular. Vietnam ise ikiye ayrıldı. Kuzey'de Halk Kurtuluş Ordusu'nun egemenliği kabul edildi. Güneyin kaderi ise yapılacak seçimlerin sonuçlarına göre belirlenecekti. Bu anlaşma Fransa'nın yenilgisini belgeliyordu. Ancak Vietnam halkının acıları bu anlaşma ile de bitmedi.

Bu nedenle Ikinci Dünya Savaşı'ndan sonra Çin ve Kore'de devrimci hareketlerin başarıları ABD emperyalizminin Asya'da-

Bir uşak ve bir kahraman

Beynine namlu yöneltilen savaşçı şimdi binlerce adsız, ünsüz kahramanla birlikte halkının bilincinde ve gönlünde yaşıyor. Namluyu doğrultan uşak ise (Saygon Emniyet Müdürü General Nguyen) şimdi sığındığı ABD'de içkili lokanta çalıştırıyor ve kadın satıyor

Ho Amca

Sosyalizm kuruculuğunda da zafere kadar

1976 yılında bütün Vietnam'da Ulusal Meclis seçimleri yapılıp Kuzey ve Güney birleştiğinde ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti kurulduğunda, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik koşullar çok ağırdı. Ülke topraklarının yüzde 10'undan fazlası Amerikalıların püskürttüğü kimyasal silahların etkisiyle kullanılmaz hale gelmişti. Zaten sayısı az olan sanayi işletmelerinin çoğu harabe halindeydi. Kuzey Vietnam'da da ağır bombardımanların sonucunda, durum güneydekinden pek farklı değildi. Ayrıca Güney Vietnam'da toplumsal bir çöküş yaşanıyordu. ABD'nin kuklası Thieu kaçarken Vietnam halkına 3 milyon kişilik bir işsiz ordusu, 1 milyon veremli, 500 bin uyuşturucu madde tutkunu ve 300 bin fahişe bırakmıştı. 7 milyon kişi de okuma yazma bilmiyordu.

Vietnam Komünist Partisi'nin 1976 yılındaki 4. Kongresinde ekonomik kalkınma için 5 yıllık plan hedefleri belirlendi. Ancak bu hedeflerin gerçekçi olmadığı birkaç yıl içinde ortaya çıktı. Plan, ABD'nin anlaşmalarla vermeye yükümlü olduğu 3 milyar 250 milyon dolarlık savaş tazminatının ve Federal Almanya'nın vermeyi kabul ettiği yılda 80 milyon marklık kalkınma yardımının, gerçekten verileceği hesaplanarak yapılmıştı. Ancak ABD anlaşma hükümlerini yerine getirmeyi reddetti ve Federal Almanya da dahil olmak üzere batılı müttefiklerini Vietnam'a ekonomik ambargo uygulamaya zorladı.

1977-1980 yılları arasında ise savaşta tüm baraj ve bent sistemi yıkılmış olduğundan, Vietnam tarihinin en ağır sel felaketlerini yaşadı. Öte yandan Çin'in saldırıları ve Kamboçya'dan gelen provokasyonlar ülkeyi savunma önlemleri almaya zorladı. Bütün bunlara bir de diğer bazı eksiklikler eklenince, planın hedeflerine ulaşılması olanaksızlaştı. Bunun üzerine 1979 yılında, plan hedefleri, bu koşullar gözönüne alınarak düzeltildi. Temel gıda maddelerinin ve halkın acil ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla geleneksel küçük üretim en önemli sektör olarak teşvik edildi; endüstri üretiminde verimliliğe yönelik bir ücret sistemi getirildi ve köylülere o güne değin yetersiz kullanılan alanları değerlendirmeleri için destek olundu.

Bu önlemler ürünlerini vermekte gecikmedi. 1980 yılı başından bu yana Vietnam ekonomisi düzenli bir gelişme gösteriyor. Burada, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin yardımlarının da payı büyük. Bu yardımlar konulan hedeflere ulaşılmasında Vietnam halkına büyük olanaklar sağlıyor.

Gelişmeleri izleyen ciddi burjuva yayınları da kaydedilen önemli başarıları kabul etmek zorunda kalıyorlar. Bunlardan Isviçre'de yayınlanan "Neue Zürcher Zeitung" **geçtiğimiz günlerde Vietnam ekonomisinin** "sağlamlaştığını ve önemli başarılar elde ettiğini" **yazmak zorunda kaldı. Nüfusu her yıl yüzde 2,3 oranında artan Vietnam'ın, halkını doyurabilmesi için her yıl besin üretiminde 400 bin ton artış sağlaması gerekiyor. Ve 1980'den bu yana da, besin üretimini yılda bunun iki katı yani 800 bin ton artırıyor.**

Özellikle tarım sektöründe ve enerji üretiminde ihtiyaç duyulan sanayi üretimi ise, yılda ortalama yüzde 11,8 oranında artıyor. Ekonomik alanda büyük zorluklara göğüs gererek ilerleme sağlanırken, Vietnam bugün sağlık ve eğitim alanlarında bölgedeki diğer ülkelerden çok ilerde bulunuyor ve kalkınmış sanayi ülkeleriyle yarışıyor. Örneğin, UNESCO'nun istatistiklerine göre, Vietnam nüfusunun yüzde 5,2'si üniversite eğitimi görmüştür. Bu oran bölge ülkelerinden Filipinler için yüzde 2,8, Hindistan için yüzde 2,1, Tayland için ise yüzde 0,5'tir. Bu oran ABD'de bile yüzde 7(7'yi geçmiyor.

nü göstererek yanıtladı. 1963 yılında 200 bin ABD askeri Güney Vietnam'a çıktı. 1968 yılında bu sayı 550 bine yükselecekti.

1964'te ABD, daha sonra bizzat kendisinin düzenlediği ortaya çıkan bir çatışmayı bahane ederek Vietnam Demokratik Cumhuriyet'ne (VDC) savaş açtı.

CIA'in düzenlediği bir operasyonla halkın nefret ettiği **Diem** öldürüldü, yerine **General Thieu** getirildi. Böylece halkın sempatisi kazanılmaya çalışıldı. Ardından da saldırıya geçti.

Vietnam Halk Kurtuluş Ordusu'nun ikmal yolları napalm bombalarıyla bombalandı ve buralara "**Agent Orange**" adlı zehirli gaz döküldü.

Bütün bu barbarca yöntemlere rağman, Halk Kurtuluş Ordusu'nun 1968 yılı başlarındaki saldırısını ABD ve işbirlikçisi **Thieu** güçlükle durdurabildiler. Bu durum ABD'yi, Vietnam Demokratik Cumhuriyeti ve Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin görüşme önerisine olumlu yanıt vermeye zorladı.

ABD 1969'da Paris'te başlanan görüşmeleri istediği yöne çekmek amacıyla savaşı Laos ve Kamboçya'ya da yayarak, 8 ay süreyle Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'ni bombaladı.

27 Ocak 1973'te ABD ve Vietnam Demokratik Cumhuriyeti (Güney Vietnam Hükümeti ile Güney Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'ni de temsilen) ABD kuvvetlerinin çekilmesini ve sorunların çözümü için Güney Vietnam'daki iki tarafın görüşmesini içeren anlaşmayı imzaladılar.

Ancak ABD, anlaşmanın gereklerini tam olarak yerine getirmedi.

Thieu ise genel af çıkarmayı ve görüşmeleri başlatmayı kabul etmedi, devrimci güçlere saldırıyı sürdürdü.

1975 Mart'ında Vietnam Halk Kurtuluş Ordusu genel bir saldırıya geçti. Onlar ilerlerken, ülkenin her yanında da ayaklanmalar başladı.

21 Nisan 1975'te **Thieu** Tayvan'a kaçtı. 30 Nisan'da Kurtuluş Cephesi yandaşları ve HKO kuvvetleri Saygon'u kan dökmeden kurtardılar. Böylece Vietnam tekrar birleşiyor, Vietnam halkı için de savaş bitiyordu.

süresi 20 yıl daha uzatıldı

Nisan ayı sonunda Polonya'nın başkenti Varşova'da biraraya gelen Demokratik Alman Cumhuriyeti, Bulgaristan, Çekoslovakya, Macaristan, Polonya, Romanya ve Sovyetler Birliği heyetleri Varşova Paktı adıyla bilinen "**Dostluk, Işbirliği ve Karşılıklı Yardım**" antlaşmasının sürecini 20 yıl daha uzattılar.

Varşova Paktı Orgütü, NATO'nun 1949'da kurulmasından itibaren sosyalist ülkelere karşı saldırgan politika yürütmesi ve 1955 yılında Federal Almanya'nın Potsdam Antlaşması çiğnenerek NATO'ya üye yapılması ve yeniden militarize edilmesi üzerine 14 Mayıs 1955'te Sovyetler Birliği, Bulgaristan, Demokratik Almanya Cumhuriyeti, Polonya, Macaristan, Çekoslovakya ve Arnavutluk'un katılımıyla kuruldu. Arnavutluk 1968'de örgütten ayrıldı.

Amacı dünya barışını korumak ve sosyalist ülkelerin güvenliğini sağlamak olan Varşova Paktı'nın çok sayıdaki barışçı önerisi NATO'nun karşı çıkması nedeniyle gerçekleşemedi. Örneğin Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin, F. Almanya'nın da bunu kabul etmesi halinde, kendi topraklarını atom silahlarından arındırılmış bölge durumuna getireceğini açıklaması, Federal Almanya hükümeti tarafından yanıtsız bırakıldı.

Aynı şekilde atom silahlarını ilk kez kullanmama ilkesini de Varşova Paktı Örgütü tek taraflı olarak uyguluyor. Bu ilkeyi reddeden NATO, ayrıca Varşova Paktı üyesi devletlerin, dünyada gerginliği azaltması için NATO ve Varşova Paktı Örgütü'nün kendilerini aynı zamanda feshetmeleri yolundaki önerisine de karşı çıkıyor. Varşova Paktı üyesi devletler dünya barışını tehdit eden örgütlere ve ittifaklara girmeme konusunda da güvence vermektedirler.

Varşova Paktı Örgütü'ne emperyalist askeri blokların tersine, toplum düzenine bakılmaksızın barışı amaçlayan her devlet üye olabilir. Oysa, Sovyetler Birliği'nin 1954 yılında NATO'ya üye olma önerisi NATO'nun amaçlarına aykırı düştüğü gerekçesiyle reddedilmişti.

Nisan Devrimi yedi yaşında... Devrim kazanımlarla pekişirken karşı-devrimci komplolar da alabildiğine sürüyor...

Afganistan Devrimi yeni kazanımlarla zenginleşerek ilerliyor

27 Nisan'da Afganistan halkı ulusal demokratik Nisan Devrimi'nin yedinci yıldönümünü büyük törenlerle kutladı. Kabil'deki törene 100 bin kişi katıldı. Törende bir konuşma yapan Devlet Başkanı Babrak Karmal **yedi yıl içinde Afganistan halkının elde ettiği kazanımları vurgulayarak,** "eğer Washington yönetiminin sürdürdüğü ilan edilmemiş savaş olmasaydı, kuşkusuz çok daha büyük kazanımlar elde edecektik." **dedi.**

Gerçekten de 1978'den bu yana gittikçe artan sayıda Afgan emekçisi devrimin olumlu sonuçlarını kendi günlük yaşamında görmekteydi. Nisan devriminden önce Afganistan dünyanın en yoksul on ülkesi içinde yeralmaktaydı. 68 kabile ve bir düzine milliyetten oluşan, halkın yüzde 50'sinin tarımla uğraştığı ve en iyi toprakların çoğunluğuna toprak ağalarının sahip olduğu ülke, halk devrimiyle feodalizmden 20. yüzyıla adımını atmıştı. Geçtiğimiz yedi yılın kazanımları ise şöyle özetlenebilir:

- **Devrimden sonra 308 bin topraksız aileye 6 milyon 770 bin dönüm toprak parasız dağıtıldı. Tarımsal alandaki reformlarla köy kooperatiflerinin sayısı 1200'ü aştı, beş milyon dönümlük bir alanda sulama tesisleri kuruldu. 1982'den bu yana tarım sektöründe sağlanan gelir yüzde 7,1 arttı.**
- **1978'de ülke nüfusunun yüzde 87'si karacahil olan Afganistan'da devrim sonrası gerçekleştirilen okuma-yazma seferberliği ile 1,5 milyon kişi okur-yazar hale geldi. Son altı yılda 334 yeni okul açıldı, 110'u yeniden inşa edildi.**
- **Devrimden bu yana 80 yeni fabrika açıldı; 1980'den bu yana ise işçi ücretleri yüzde 45 oranında arttı. Birçok işletmede sağlık merkezi, yuva ve anaokulu yapıldı. Önemli sayıda işçi ailesinin yeni yapılan konutlara yerleşmesi sağlandı.**
- **Kamu sektörünün ulusal ekonomideki payı yüzde 20 oranında arttı. Kamu sektöründe çalışanların ücretleri ise son beş yılda iki kat yükseldi.**
- **Hastane sayısı 77'den 83'e çıktı, hastane yatakları yüzde 84, doktor sayısı ise yüzde 45 oranında artırıldı.**
- **Sendikal faaliyetler gelişti. Üye sayısı 190 bini bulan sendikalar toplumsal yaşamda aktif bir rol oynamaya başladılar.**
- **Özellikle 1980'den sonra sendikal hareketin gelişmesi, kadın ve gençlik örgütlerinin kurulmasıyla yönetimdeki Demokratik Halk Partisi de bir yığın partisi olma yönünde adımlar attı. Devrimden bu yana partinin üye sayısı 18 binden 120 bine ulaştı. Parti şu anda 20 değişik milliyetten insanları bir araya getiriyor.**

Afganistan halkı hem emperyalist güdümlü karşı-devrimle hem de cehaletle savaşıyor

"Afganlı mücahitlere büyük saldırı"...

"Afganistan'da Sovyet askerleri 200 sivili öldürdü"...

"Mücahitler 60 Sovyet askerini öldürdü"...

"Sovyet işgalcilerin koruması da işe yaramıyor"...

"Afganistan'da yeni Sovyet operasyonu"...

Bunlar Türkiye basınında son aylarda Afganistan konusunda çıkan haberlerden bazı başlıklar. Emperyalist basının ve bu arada Türkiye burjuva basınının 1978'den bu yana Afganistan hakkında gerçekleri çarpıtarak yaydığı görüş şudur: Afganistan Sovyet işgali altındadır. Ülkeyi fiilen yönlendiren Sovyet birlikleri sivil yaşama da karışmaktadırlar. Öte yanda ise, yurdunu ve dinini korumak için kutsal bir savaş verenler vardır. Ülkesinden, köyünden kaçmak zorunda bırakılmış ve

Afganistan'da okuma yazma bilmeme oranı ürkütücü boyutlarda. Devrim hükümeti bu konuda seferberlik örgütlemeye çabalıyor

bir din adamı görüşlerini şöyle dile getiriyordu: **"19 yıldır mollayım. Birçok hükümet geldi, geçti. Hiçbirinde ibadet etmek bugünkü kadar serbest değildi."**

1979 ilkbaharından bu yana ABD, CIA ve Pakistan kanalıyla karşı-devrimci çeteleri donatmakta, eğitmekte ve onlara çeşitli biçimlerde yardım etmektedir. Nitekim Amerika'da yayınlanan **"Washington Post"** gazetesi bu yılın başında Amerikan Gizli İstihbarat Örgütü CIA'nın, her yıl karşı-devrimcilere yaptığı 50 milyon dolarlık yardımı 250 milyon dolara çıkaracağını açıkladı. **Reagan** yönetiminin önerdiği yardımı bile üç kat aşan bu miktar, Vietnam'dan bu yana CIA'nın karşı-devrimcilere yapacağı en büyük yardım olacaktır.

Coğrafi ve politik konumu açısından Sovyet sınırında stratejik

uzmanıyla, mühendisiyle, öğretmeniyle Afgan halkıyla kaynaşmıştır. İki ülke arasındaki geleneksel dostluk ve 1921'de imzalanmış olan dostluk anlaşması, 1978 Nisan devriminden sonra yapılan yeni anlaşmayla pekiştirilmekteydi.

Sovyet askerleri kışlalarında...

Bugün Afganistan'da bulunan sınırlı sayıdaki Sovyet askerlerinin, burjuva basınında yaygarası koparıldığı gibi Afganistan'ın içişlerine karışmadıklarına, kendilerinden yardım istenmedikçe kışlalardan çıkmadıklarına Afganistan'a gidenler bizzat tanık olmaktadır. Bu konuda Batı'nın basın-yayın organlarında birçok izlenim yeralmış, bunların bir kısmı 1981'de Novosti Press tarafından **The Truth about Afganistan** (Afganistan Gerçeği) adlı kitapta

ler vardır. Ülkesinden, köyünden kaçmak zorunda bırakılmış ve kahramanca direnen bu insanlar Sovyet birliklerini mutlaka yenecektir...

Türkiye basınında **"İslam mücahitleri"** olarak nitelendirilen, ABD yöneticilerinin de **"özgürlük savaşçısı arkadaşlarımız"** diye selamladığı bu kişiler gerçekten yalnızca yurdunu, dinini korumak isteyen göçmenler midir? Oysa, Afganistan Devlet Başkanı **Babrak Karmal**'ın başka ülkelerde yaşayan Afganlara (provokatörler dışında) ülke kapılarını açtığı, bir dönem bölücü faaliyetlere karışmış olan pekçok kişinin affedildiği onların yeniden topluma katılmaları için olanaklar sağlandığı da bilinmektedir. Devrimin ilk yıllarında yeni yönetime güven duymayarak ya da kandırılarak ülkeyi terkedenlerin yarısından fazlası gelişmeleri gördükten sonra geri dönmüştür. Dönmeyip, direnişi sürdüren **"mücahitlerin"** önderlerinden birkaçının kimliği ise bunların gerçekten ne uğruna savaştıklarını ve kimler tarafından desteklendiklerini ortaya koymaktadır.

Islamiyet böyle savunulmaz!

İslamın büyük savunucusu olarak tanınan mücahit liderlerinden biri de **Hekmatyar**'dır. 1960'larda homoseksüel olduğu için askeri okuldan atılmış. Daha sonra CIA ile ilişkiye geçiyor ve gerici, terörist bir kuruluş olan **"Müslüman Kardeşler"**'in liderlerinden biri oluyor. 1970'de bir öğrenciyi öldürdüğü için hapis cezasına çarptırılıyor, ancak tahliyesi sağlanıyor. 1973'de yurtdışında, Peşavar'da bir çete oluşturuyor. Nisan Devrimi'nden sonra ise Afganistan'a sızıp, operasyonlar düzenleyen **"Hizbi-i Islami"** çetesinin öncülerinden biri oluyor. Güvenilir bazı kaynaklara göre **Hekmatyar** bu **"kutsal"** faaliyetleri için Pakistan'daki ABD büyükelçiliğinden her ay 100 bin dolar alıyor.

Yine bu **"mücahit"** çetelerinden biri olan **"Islam Topluluğu"**'nun yöneticilerinden **Rabbani** ise, devrimden önce zengin bir toprak ağası. Bir taraftan köylüleri topraklarında esir gibi çalıştırırken, diğer taraftan da halı ticareti ve çeşitli kaçakçılık işlerine karışıyor. Devrimden sonra ise, Pakistan'a kaçıp İran'a uyuşturucu madde kaçakçılığı yapmak gibi kirli işlere girerken, Afganistan'a karşı da terör eylemleri düzenliyor.

Bir diğer lider **Mojadedi** ise, Ingiliz sömürgecileri ile çok iyi ilişkileri sürdürmüş köklü bir feodal aileden geliyor. Bu ilişkileri ile **Mojadedi, "Müslüman Kardeşler"** örgütünün de saygıdeğer bir üyesi oluyor. 1959'da katle teşebbüs ve diğer bazı suçlardan yargılanmakla birlikte, serbest bırakılıyor ve ABD'ye gidiyor. Nisan Devrimi'nden sonra ise Washington'da resmi çevreler tarafından da kabul görüyor. Toprak reformuna, sanayiye, kadınların eğitimine, sinemaya, televizyona karşı görüşleriyle ün yapan **Mojadedi,** devrim sonrasında **"İslamı savunma"** adı altında köylülere verilmiş olan toprakların geri alınması için mücadele ediyor. Şimdi ise, Iran'da ve Pakistan'daki bazı sabotaj kamplarını yönetiyor.

Yine **"mücahitlerden"** eski toprak ağası **Nabi** ise 1980'de BBC radyosunun kendisiyle yaptığı röportajda, Sovyet yapısı silahları Mısır'dan ABD dolarıyla aldıklarını ve Pakistan'daki Afgan çetelerine ilettiklerini açıkça anlatmıştı...

"İslamı savunma" adına

Daha böyle düzinelercesi sayılabilecek olan **"mücahit"** liderleri, çoğunluğu Pakistan'da ve bölgedeki diğer ülkelerde bulundurdukları 117 kampta 50-60 bin civarında kişiyi donatıp, eğitmektedirler. Ülke içinde devrimin güçlenmesi, ülke halkının büyük çoğunluğunun yeni yönetimi desteklemesi gerici güçlerin ülke içinde örgütlenmesini güçleştirmiştir. 1983'den bu yana artık tümüyle ülke dışında örgütlenmekte, terörist faaliyetlerini ülkeye gizlice sızarak sürdürmektedirler.

Din adına, yurtseverlik adına ve yeni yönetimi Islama sahip çıkmamakla suçlayarak yapılanların en kaba dökümü şunu göstermektedir:

- Sivil halka karşı kimyasal silahlar kullanılması, okul çocuklarını zehirleme.
- Aralarında dini liderler, öğretmenler, askerler olmak üzere halktan yüzlerce kişiyi öldürme.
- 1814 okul binasını, 31 hastaneyi, 11 sağlık merkezini, 906 kooperatifi, yüzlerce kamyonu, 14 bin kilometrelik telefon hattını tahrip etme...

Afganistan'daki gelişmeleri izleyenler kaçınılmaz olarak şu soruyu soruyorlar: Müslüman halkın haklarını koruyanlar bunca cinayet işleyen ve zarara yolaçan bu çeteciler midir, yoksa 300'den fazla yeni cami yaptıran ve 1981-82 yıllarında 150 milyon Afgan lirasını kutsal yerlerin onarımına ayıran devrim yönetimi mi?

Bugün Afganistanda gerçek din adamlarının gittikçe daha büyük çoğunluğu **Babrak** yönetimine destek vermektedirler. 1983 yılında Afganistan'ı ziyaret eden batı ülkelerinden bir gazeteciye

Burhanuddin Rabbani

Syed Ahmad Gilani

Mohammad Asef Mohseni

M. Nabi Mohammad

Mohammad Yunus Khalis

Gulbudin Hekmatyar

KARŞI-DEVRİM ÇETELERİ, İSLAMI SAVUNMA ADINA OKULLARI SABOTE EDİYOR, ADAM ÖLDÜRÜYOR

Afgan karşı-devriminin elebaşılarının hemen tümü geçmiş dönemin egemen güçlerini oluşturan feodal beyler. Ülkenin sınırlı orandaki ekilebilir topraklarının devrim öncesinde yüzde 50,8'ini elinde tutan 101 aile, topraktan da önemli olan su (ırmak, pınar ve göl) ve otlakların ise yüzde 66'sını elinde tutan 47 aile bugün karşı-devrimin liderliğini yapıyorlar. Bunlar için halkın cahil kalması yaşamsal önem taşıyor. O yüzden de sabotajların ağırlığı okullara, okuma yazma kursları verilen binalara yöneliyor. Solda karşı devrimin elebaşılarından altısı görülüyor. Sağdaki iki fotograf ise karşı-devrimci çetelerin sabotajı sonunda yıkılan iki okulu gösteriyor

Coğrafi ve politik konumu açısından Sovyet sınırında stratejik bir bölgede yeralan Afganistan'daki ulusal demokratik devrim sonucunda gericiliğin konumlarını yitirmesi, emperyalizmin çıkarlarına ağır bir darbe indirmiştir. ABD emperyalizminin yanısıra, devrim, Pakistan'daki Ziya-Ül Hak diktatörlüğünün, Çin'deki hegemonyacı çevrelerin, İran'daki gerici kesimlerin ve Arap gericiliğinin de işine gelmemiş, bunlar da en başta Pakistan olmak üzere çeşitli biçimlerde karşı-devrimcileri desteklemişlerdir.

Beyaz Saray yöneticileri ise, 1945'den bu yana Afganistan'ı Sovyetler Birliği'ne karşı yıkıcı faaliyetlerin yürütülmesine elverişli bir köprübaşı olarak değerlendirmişlerdir. ABD bu amaçla Afganistan'da, Nisan devrimi öncesinde iktidarı elinde bulunduran gerici yönetimlerle kurduğu ilişkilerde, düzenlediği komplolarla ülkedeki ekonomik ve politik etkisini artırmaya çaba göstermiş, Afganistan'ın geleneksel bağlantısızlık politikasını değiştirmeye ve onu Sovyetler Birliği'ne karşı askeri blokların içine çekmeye çalışmıştır.

Afganistan devriminin hemen ardından ise ABD, bir NATO zirvesinde Afganistan'ı gündeme getirmiş ve toplantıda NATO devletleri Afgan hükümetinin çağrısı üzerine başlatılan Sovyet askeri yardımını **"saldırganlık"** olarak ilan etmişlerdi. Ama, ABD'nin Afganistan'ın müdahale girişimlerini ve CIA'nın karşı-devrimcilere yaptığı yardımların sözünü bile etmemişlerdi. Emperyalist basının koro halindeki sürdürdüğü **"Sovyet işgali"** propagandası NATO'nun bu kararına dayanmaktadır.

Oysa, Afganistan'a yapılan Sovyet askeri yardımı, iki ülke arasında 1978'in aralık ayında imzalanmış bulunan dostluk ve işbirliği anlaşmasına dayanmaktaydı ve Birleşmiş Milletler Tüzüğü'nün 51. maddesine de uygundu. Ülkenin yasal yönetiminin, devrimin ve bağımsızlığın korunması için gerekli gördüğü ve uluslararası yasalara tümüyle uygun bir yardımdı.

Kaldı ki Afganistan ile Sovyetler Birliği arasındaki dostluk bağları çok eskilere dayanmaktaydı. Afganistan bağımsızlığını kazanalı beri Sovyetler Birliği bu ülkeye her alanda yardım etmiş, 1919'dan bu yana Sovyet halkı

dan **The Truth about Afganistan** (Afganistan Gerçeği) adlı kitapta toplanmıştır. Isveçli yazar **Arvid Rundberg** şöyle demektedir: **"Sovyet askerleri kışlalarında. Afgan ordusu onları herhangi bir saldırıda yardıma çağırmadıkça da kışlalarından çıkmıyorlar. Bir de gereksinimi duyulduğunda sivil halka okul yapımında ve hasatta yardımcı oluyorlar. Yeni halk onları dostları, arkadaşları olarak değerlendiriyor.**

1980'den sonra Afganistan'ı ziyaret eden pekçok kişinin izlenimi de bu yöndedir. Ingiliz parlamenter **Allan Roberts** da şöyle diyor: **"Gezimiz sırasında hiçbir Sovyet birliğinin köprüleri, sınırları, yasak bölgeleri kontrol ettiğine rastlamadık. Afganistan'da Sovyet askeri varlığını ortaya koyan izlerin çok az olduğunu söyleyebilirim..."**

***

Devrimin 7. yılında gelişmeler, Afganistan'da yaşamın tümüyle normale dönmesinde başlıca engelin ABD müdahalesi ve CIA destekli karşı-devrimciler olduğunu gösteriyor. Devrimin neler yapmak istediğini gören, onun meyvalarını toplamaya başlayan halk gittikçe daha büyük bir çoğunlukla yönetimin yanında yer alırken, düşmanların yalanlarına kanarak çetelere katılanların sayısı da azalıyor. Afganistan'ı ziyaret eden İngiltere Sendikalar Birliği (TUC) yönetiminden **William Ronkesley**'in bu konudaki gözlemi dikkate değer. Şöyle diyor **Ronkesley: "Beni en çok şaşırtan Afganistan'da sıradan halkın, karşı-devrimcilerden nefreti oldu. Afgan halkı işletmelerde, bürolarda kendi işiyle gücüyle uğraşmanın yanısıra, onlardan gelecek herhangi bir saldırıyı da kararlı bir biçimde geri çevirmeye hazırlanıyor."**

Öte yanda, ABD yönetiminin CIA eliyle sürdürdüğü **"ilan edilmemiş savaş"** Amerikan kamuoyunda da sert eleştirilere yol açıyor. Bu yıl başında **"Washington Post"** gazetesi bu tepkileri şöyle dile getirdi: **"Bizim Afganistan'da ne işimiz var? Reagan'ın dediğine bakılırsa özgürlük savaşçılarına yardım ediyoruz. CIA'nın özgürlükten ne anladığı ise ortada. Burada 'özgürlük' iki yüzlü bir politikayı gizlemek için kullanılıyor. Zerre kadar kazanma şansı olmayan bu çetelere niçin bol bol silah veriyoruz?"**.

Hollanda'da göçmen emekçilere yönelen kâr amaçlı, yoz gösterilere karşı olumlu bir alternatif

Kırmızı Karanfil Müzik Şenliği

Geçtiğimiz nisan ayının ilk haftası içinde, Hollanda'nın Den Haag kenti, Kırmızı Karanfil müzik şenliğinin ikincisiyle tam bir şölen yaşadı. Geçen yıldan daha kaliteli, daha yığınsal ve çok uluslu, çok renkli bir müzik şöleniydi bu. Şenliğin bu yıl değişik politik düşüncelere sahip pek çok sanatçıyı ve izleyiciyi biraraya getirebilmesi bile başlıbaşına bir başarıydı. Kendi alanının Avrupa'daki **tek örneği** olan Kırmızı Karanfil şenliği; kâr amaçlı, yoz organizasyonlara karşı halkın gözünde olumlu bir **alternatif** oluşturmasını bildi. Şenlikteki etkinlikler özetle şöyle:

Workshop

İki gün süren çalışmayı ünlü müzik adamı **Tahsin İncirci** yönetti. 15-20 kadar Hollandalı ve Türkiyeli genç müzisyen, iki gün boyunca bir usta denetiminde parçalar üzerinde çalıştılar. **Tahsin İncirci**'ye değişik teorik ve pratik sorular yönelttiler. Bu kısa zaman diliminden olabildiğince yararlanmaya çalıştılar. Aynı halk türküsünü ilk gün de, ikinci günün akşamı da birlikte çaldılar. Aradaki fark, gelişimi açıkça gösteriyordu. Workshop'un bitiminde gençler; **"hiç olmazsa, daha önce yaptığımız müziğin niteliğini şimdi iyi biliyoruz. Daha iyisini başarmak için ise çok uzun çalışma, gayret gerek.**

MERAL TAYGUN

Turkuaz Müzik Grubu'ndan **Tanar Çatalpınar**'ın yönettiği sempozyumun ilk konuşmasını **Tahsin İncirci** yaptı. Karatahtada müzik üzerine kimi açıklamalarla başlayan İncirci, beste yapan Türk müzisyenlerinin karşılaştığı zorluklara değindi. Piyanoyla küçük örnekler verdi. Daha sonra söz alan **Heval** ise kendisinin **Kürt** müziği üzerine bir uzman olmadığını, ancak böyle bir sempozyumda bu konunun özel olarak dile getirilmesini de doğru ve yararlı bulduğunu belirtti. Eğer Kürt müziğine gelişme olanağı tanınmış olsaydı onun da bugün de-

ŞİVAN

ğişik kanallarıyla birlikte karşımızda olabileceğine değinen Heval, Kürt ve Türk halk müziklerinin yılların getirdiği ortak ve yanyana yaşam sonucu birbirlerini karşılıklı olarak nasıl etkilediklerini anlattı. Sözlerine son verirken, zorla yapılan asimilasyonun karşısında olmak gerektiğini de belirtti.

Şanar Yurdatapan ise, **"Türk pop müziği"** üzerine açıklamalarda bulundu. **"Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerinde, ramazanlarda, İstanbul Direklerarası'nda gayri müslimlerin müziklerini, kantolarını, pop müziğin bizdeki ilk örnekleri sayabiliriz belki de"** diyen Yurdatapan, tarihçeyi günümüze dek kısaca özetlerken, kendi sesiyle de küçük örnekler verdi.

TAHSİN İNCİRCİ WORKSHOP'TA MÜZİĞİ ANLATIYOR

üzerine araştırma ve çalışmalarıyla tanınıyor. Aynı müziği yapan "Çalgıya" müzik grubunda da değişik enstrumanlar çalıyor. Yarısını Türkçe yaptığı konuşmasını ilginç müzik örnekleriyle süsledi. Swets **"konyalı"** havasının Makedonya, Yunanistan, Orta Anadolu, Kürdistan ve İran'da nasıl değişik aletler ve biçimlerle ama aynı tema çevresinde çeşitlendiğini banttan örnekler dinleterek anlattı.

Şenliğin Macaristan'dan gelen konuğu **"Keçkeş Ensemble"**'ın yö-

HEVAL

neticisi **Andreas Keçkeş**; aslında 5 yıldır barok ve rönesans müziği yaptıklarını, ama eski Türk mü-

keşimin izleyeceğini; bu nedenle de kendilerinin Hollanda'ya davet edilmelerine çok memnun olduklarını söyleyerek konuşmasına son verdi.

MELİKE DEMİRAĞ

Hollandalı besteci **Teo Luventi**, yaptığı müzik parçalarından örneklerle Türk müziğinin kendi üzerindeki etkilerine değindi. Bu amaçla **"İnsan sesi ve müzik"** bestesini, bir caz bestesini ve **"Aksak Semai"**'den yararlanarak yaptığı bir opera bestesinden küçük bir bölümü banttan dinletti. Luventi böylesi bir sempozyumu; Türk müziğinin, Hollanda müzik çevrelerinde daha çok tanınmasının

bir başlangıcı olarak olumlu bulduğunu da belirtti.

Turkuaz grubundan **Tanar Çatalpınar**'ın değerlendirme konuşmasından önce, izleyicilerin çeşitli sorularına değişik müzik adamları tarafından yanıtlar verildi. Sempozyumdan sonra müzisyenler ve **Kırmızı Karanfil Komitesi**'nin kimi elemanları **HTİB Den Haag Şubesi**'nin salonunda toplanarak bir süre daha müzik üzerine konuşup sempozyumu değerlendirdiler.

NİZAMETTİN ARIÇ

İZLENİM

Ahmet GÖKDAL

Dört gün süren Kırmızı Karanfil Müzik Festivali'nin son günü. Büyük konser saat 14'de başlayacak. 1500'e yakın insan bu görkemli salona giriyor. "Ajda"lı, "Petrol"lü Eurovizyon şarkı yarışmasının da yapıldığı yer burası. İlk göze çarpan, festivalin amblemi: Kırmızı Karanfil...Salonun ikinci katının ön cephesinde Hollandaca ve Türkçe, "Gençliğe güvenli bir dünya" ve "Kırmızı Karanfil Müzik Festivali'ni yaşatalım" yazılı. Salonun alt kısmı tamamen doldu. Den Haag Belediye Müsteşarı Bruning, Türkçesini de kendisinin okuduğu kısa konuşmasını, "Bugünün hepiniz için hoş geçmesini dilerim" diye bitirdi. Tertip Komitesi Başkanı çarpıcı bir konuşmayla Türkiye ve Hollanda'daki Türk

Türk romanında yepyeni bir soluk: Latife Tekin

Saliha GÜNER

12 Eylül darbesinden iki yıl kadar sonraydı,* Latife bir roman yazmış diye duydum arkadaşlardan. Haberi sevecen bir hoşgörüyle karşılamıştım. Gençliktir, insan şiir de yazar, roman yazmaya da heves eder gibilerden bir duyguydu benimkisi. Çünkü Latife 25 yaşındaydı ve yazın deneyimi yoktu. Yayıncı da benim gibi düşünmüş olmalı ki, romanı beğendiği halde ikinci kitabını da gördükten sonra basabileceğini söylemiş. **Latife Tekin** bu koşulu da yerine getirdikten sonra, 1983 Eylül'ünde ilk romanı **"Sevgili Arsız Ölüm"** yayınlandı. 1984 yılında roman dört baskı daha yaptı. Aynı yılın Ekim ayında ise ikinci romanı **"Berci Kristin Çöp Masalları"** yayınlandı. 1985 Ocak ayında ilk romanı altıncı, Çöp Masalları üçüncü baskısını yapmış bulunuyor.

Latife Tekin Türkiye'nin en titiz eleştirmenleri tarafından övgüyle değerlendirildi. Üzerinde en çok konuşulan, tartışılan yazar haline geldi. Ancak, Latife Tekin'in özgün ve güçlü bir yazar olduğu tartışılmıyor. O şimdiden İki romana ve

ken, sözkonusu değişimden derinden etkilenen toplumsal kesimin anatomisi veriliyor. Köyün teknikle karşılaşmasında başrolü oynayan Huvat İstanbul'da çalışmaktadır ve her gelişinde birlikte getirdiği bir yığın icatla köylüyü şaşkına çevirir. Kocaman mavi otobüs, radyo, su tulumbası, bir takım alet edevat... Deligöz, atak Huvat'ın yanına katıp köye getirdiği, **"Yüzü alev alev yanan, başı kıçı açık, süt gibi beyaz"** Atiye gelin de en az şehirden getirdiği türlü **icat** kadar aykırıdır köye. Huvat ve Atiye köydeki değişimin başını çeken öncü iki tiptir. Gerçekten de göçü yükleyip, büyük kenti de değiştirecek olan gelişimler de yerlerini alırlar.

Çarkın dişlileri arasında ezilmeden...

İstanbul'un kenar semtlerinden birinde, bir göz oda içinde yaşam,sevgisi, didişmesi, cinselliğiyle sürüp giderken, ailenin erkekleri dışarda ekmek parası peşindedir. Tutkuları, zaafları, tembellikleri, üçkağıtlarıyla gerçek kişilerdir hepsi de. Çarpık kapitalistleşme çarkının dişlilerine tutun-

ruz. Daha iyisini başarmak için ise çok uzun çalışma, gayret gerek. Keşke bu Workshop bir ay sürebilseydi." diyorlardı.

Sempozyum

Festivalin üçüncü günü yapılan ilgi çekici açıkoturumu (sempozyum) elli kadar insan izledi. **"Türk Müziği"** konulu sempozyumu izlemek için Hollandanın değişik kentlerinden ve çeşitli sanat kurumlarından gelenler vardı.

müze dek kısaca özetlerken, kendi sesiyle de küçük örnekler verdi. Belli bir dönem sonra bu tür müziği ısrarla ülkede yaymaya çalışanların, asıl onun yaşam ve düşünce biçimini yaygınlaştırmak istediklerine değinen **Yurdatapan,** sonraki gelişmelerle bu durumun biraz tersine döndüğünü, aynı silahın zaman zaman onlara çevrilebildiğini vurguladı.

Hollandalı türkolog ve müzikolog **W. Swets,** Makedon müziği 5 yıldır barok ve rönesans müziği yaptıklarını, ama eski **Türk** müziğini de bu çerçevenin içinde gördüklerinden özel bir alan olarak ele aldıklarını belirtti. Osmanlılardan diğer alanlarda olduğu gibi müzik alanında kalanların da dikkatle korunduğunu belirten Keçkeş, **"Hüsrev Aşıki"** ve **"Cantemir Peşrevi"** adlı müzik parçalarını banttan izleyicilere dinletti. Andreas Keçkeş yaptıkları müziği ilk kez bu denli geniş bir Türkiyeli

LISBETH LIST

Halkın Türküsü

Mehmet KARDEŞ*

Patronların paşası
Amerikan maşası
Evren-Özal çetesi
Halka yenilecektir!

Eli kanlı diktatör
Halka yaptığın terör
Çok yakında bak da gör
Seni de yiyecektir!

Ey gerçek bölücüler
Hayın sömürücüler
Bendi aştı acılar
Halk yeter diyecektir!

Korkunun yok yararı
Halk acılı yılları
Bütün zorbalıkları
Bir bir ödetecektir!

Kurulan mahkemeye
Halk yargıç olacaktır
Can yurdumuz Türkiye
Sizden kurtulacaktır!

Bilgi ile pratik
Halkça yoğrulacaktır
Gerçek bir demokratik
Düzen kurulacaktır!

Türk ile Kürt el ele
Yeniden girip yola
Özgür mutlu günlere
Birlikte varacaktır!

Yurtta barış dünyada barış
İyide güzelde yarış
Kardeşlik dostluk anlayış
Egemen olacaktır!

*Ünlü bir şairimize ait olan bu şiirde, anlaşılabilecek nedenlerle takma ad kullanılmıştır.

Karanfili soldurmamak ...

Şanar YURDATAPAN

Dilimize yerleşmiş garip bir deyim var: **"Türk gibi başla, Alman gibi devam et, İngiliz gibi bitir!"** demiş öncekiler. Bir işi doğru dürüst, planlı programlı, inançlı sürdüremeyeceğimizi itiraf etmek!... Bu çağda kabul edilecek şey mi?

Genç bir kadronun çoşkulu çalışmasıyla başlamıştı **Kırmızı Karanfil.** İki yıl İzmir'de buluştuk bu sanat şenliğini gelenekselliştirmeye. Araya 12 Eylül girdi. Faşizm koşulları, yurt içinde nefes almayı bile zorlaştırıyordu. Ama Avrupa'nın çeşitli köşelerinde, sanatını faşizme karşı direnişe adamış sanatçılarımız vardı. **"Karanfil'i soldurmamak"** çağrısı Hollanda'nın başkentinden geldiğinde, hiçbir koşul öne sürmeden bu çağrıya koşan, sanırım yalnız biz değildik. 1984'te Kırmızı Karanfil'in yanık kokusunu bir daha duyduk, duyurduk, uzun bir aradan sonra... Bu yıl yapılan 1985 Karanfil'i ise, her bakımdan ulaşılan en üst düzeydeydi.

Bu övgüyü umut vermek veya yüreklendirmek için yazdığım sanılmasın. Tam tersine **"Kendimizi eleştirmek için acımasız olmak"** gerektiğine inandığımdan, sanat ve organizasyon konularında çağın gerisinde kalmayı affedemediğimden; genellikle **"Hiçbir şeyi beğenmeyen, bir türlü tatmin olmayan biri"** olarak tanınırım. 1985 Karanfil'i, bütün kuşkularımı haksız çıkardı. Neler yoktu ki?

Yalnız Den Haag'ın değil, bütün ülkenin en ünlü ve modern salonlarından birinde, Congressgebouw'da yapıldı. (1980 Eurovision yarışması da bu salonda yapılmıştı.)

Tam ilan edilen saatte başladı. (Bizde hâlâ alışılmamış bir ciddiyet) Bu ciddiyet bütün şenlik boyunca sürdü. Özel ve sağlıksal nedenlerle katılamayan bir iki arkadaşımız (Sümeyra, Tülay German) hariç, Avrupa'da yaşayan demokrat sanatçılarımızın hemen hepsi bir aradaydılar.

Hollandalı müzikolog ve Türkolog **W. Swets'**in klasik Türk müziği bestelerinin gene Hollandalı müzisyenler tarafından çalınması ve Macar Keçkeş topluluğunun Tarihi Türk Müziği, bu yılki şenliğin en güzel sürprizleriydi. Ama, alışılmışa oranla ağır sayılabilecek bu programların seyircimizden gördüğü ilgi ve saygı, hepsinden daha sevindiriciydi...

Karanfil '85, bir yönüyle de, yapıldığı ülkenin sanatçılarıyla bizleri -müzikseverler önünde- yanyana getirmeyi, belki de ortak çalışmalara yöneltmeyi amaçlamıştı. Workshop ve Sempozyumuyla birlikte, **"çok sayıda ünlü sanatçının katıldığı bir konser"** görünümünün hayli ötesindeydi.

Kısacası, Türk gözüyle bakıyorum, yabancı gözüyle bakıyorum; sanatçı gözüyle, seyirci gözüyle, eleştirmen gözüyle bakıyorum: Alkışlanacak -hayır, yeterli değil-gurur duyulacak, **"ya devam ettiremezsek"** diye korku duyulacak bir başarıydı bu!

Önce biz, sanatçılar, kendi kendimize tekrarlamalıyız: Kimimiz zorunlu, kimimiz gönüllü, ama sürgündeyiz. Koşullarımız zor. Yabancı sanatçılarla, sanat kuruluşlarıyla görüşürken, onların bize gösterdiği dayanışmadan mutluluk duyuyoruz ama bu ne kadar devam eder böyle? Güçlü ve saygı duyulan bir sanat kuruluşunu, bir sanatçı birliğini sürgünde oluşturmayı çoğumuz çaba gösterdiği halde, bugüne kadar başaramadık. Ama hiç değilse başardığımız bir sanat şenliğini **"devam ettirmeyi"** başaralım. Yazımın sonunu, sanatçı arkadaşlarıma çok somut bir çağrıyla noktalamak istiyorum:

● Yılda bir kere -maddi koşullar ne olursa olsun bir araya gelelim.

● Kişisel ilişkide olduğumuz ünlü sanatçıların da aynı dayanışma havası içinde bize katılmasına çalışalım.

● Her yıl **"Bir Özgün Şarkı"** armağan edelim Karanfil'e. Ortak bir plak yapılsın. Geliri Karanfil'e kalsın. Ama dünyanın her köşesine ortak sesimizi duyursun.

● Karanfil, yeni sanatçıların yetişmesine de katkıda bulunsun, yani bizler ellerinden tutalım yurt dışındaki genç yeteneklerimizin, Karanfil bahanesi olsun.

"Amerikayı yeniden keşfetmeyelim"... Yani böyle özel bir çalışmada deneyim kazanan kadrolar gitmesin yorulup da...(Bu yorgunluğu da gördüm ne yazık ki...)

Karanfil '86 için çalışmaya başlamanın zamanıdır. Hatta geç bile belki! Tutalım bir köşesinden, **Karanfil'i soldurmayalım**...Galiba buna mecburuz da!

lesi Başkanı çarpıcı bir konuşmayla Türkiye ve Hollanda'daki Türk ve Kürt gençliğinin sorunlarından bir tablo çizdi. Konuşmasından sonra müzik ziyafeti, Hollanda'da yaşayan Türkiyeli müzikseverlerin kurduğu ve giderek ünü-nü Avrupa çapında duyurmaya başlayan kaliteli bir grupla başladı: Turkuaz. İkinci kuşağın müzik dinleyicilerinin hayranlığını kazanan Turkuaz, yaptığı müzikle birinci kuşakla da bağını koparmamasını biliyor. Daha sonra Türk ve Kürt türkülerinden değişik örnekler veren Heval çalıp söyledi. Sözlerini de kendisinin yazdığı ve Karanfil '85 için bestelediği "Bedel" adlı türküsünde, "Verirsen birliğe hızı, yaraların sarılmaz mı?" diyordu.

Hollandalı tanınmış sanatçı Lisbeth List, piyanist Karel Prins eşliğinde sevgi ve dostluk şarkıları söyledi. Sonra sahneye Tahsin İncirci ve Kreuzbergli Dostlar grubu çıktı. Ardarda güzel parçalar söylediler. Genç solist Sema giderek daha güvenli ve rahat söylüyor. Balkan müziği üzerinde uzmanlaşmış Çalgıya adlı Hollandalı grup, "Erzurum Barı"ndan, eski İstanbul türkülerine kadar güzel parçalar çaldı. Türkiyeli müzikseverlerin sempatisini toplayan bu gruptan sonra sahneye Meral Taygun geldi. "Asiye"nin şarkılarını söyleyen Taygun'a, Ali Çifteci sazıyla eşlik etti. "Kırmızı Karanfil'e merhaba" diye sahneye çıkan Melike Demirağ, deneyim ve yetenekleriyle salonla hemen sıcak bağlar kurdu. Alman gençlerinden oluşan grubu, "playback"in olumsuz etkisini kırıyordu. Aynı grup, hemen sonra sahneye gelen Şivan'a da eşlik etti. Sonra Şivan ve Melike'nin ortak gösterisi geldi. Son bölümün konuğu Macaristan'dan gelen Keçkeş idi. Ağır başlayan müzikleri giderek hızlandı, tanıdık ezgilere dönüştü.

Nizamettin Ariç (Feqiya Teyra), Hollanda'daki Türkiyeli müzikseverlerden sesi, sazı ve kavalıyla tam not aldı. Rahatsızlığına rağmen Türkçe ve Kürtçe türkülerle sürdürdü programını.

Cem Karaca ve Kanaken sahneye geldiğinde epey geç olmuştu. "Dadaloğlu" ile başladı Karaca, "Terketmedi Sevdan Beni" ile sürdürdü. Saat 10'da sahneye diğer sanatçılar ve çok sayıda çocuk çıktı. Sahne bir anda karanfil bahçesine döndü.

lu on yazar olduğu tartışılmıyor. O şimdiden iki romana ve geçenlerde Istanbul'da **"Sinema Günleri 85"** adıyla düzenlenen uluslararası sinema şenliğinde birincilik ödüllerinden birini alan, **"Bir Yudum Sevgi"** adlı filme senaryo yazarı olarak imzasını koymuş bulunuyor.

Özgün bir yazar

Latife Tekin'in özgünlüğü, gerçekliği fantastikle birleştiren, masalsı, renkli anlatımdan geliyor. Özellikle Latin Amerika yazarlarının toplumsal sorunları dile getirmede başarıyla kullandıkları, Mario Vargas Llosa'nın deyişiyle, **"gerçekliğin zarif bir kılığı"** haline getirdikleri **"fantastik gerçekçi** edebiyattan esinlenmiş. Ancak bu anlatım biçimini tümüyle yerel malzemeyle işleyerek özgün bir yapıt üretmiş. Çeşitli uygarlıkların yaşadığı, Şamanimzden Müslümanlığa bir dizi dinin inanışlarını, hurafelerini (boşinan) barındıran Anadolu'muzun sanatçılarımız için nasıl zengin bir kaynak olduğunu bir kez daha kanıtlıyor Latife Tekin.

Güçlü bir gözlem yeteneği, güçlü bir bellek ve engin hayal gücünün yanısıra ince bir mizah duygusu, Latife Tekin'in başarısına katkıda bulunan özellikleri. Romanların konusu için yakaladığı halka da önemli: Türkiye'de 1950'lerden sonra hızlanan kapitalistleşme sürecinin kırsal kesime yansıması, kentlere göç ve gecekondulaşma... Latife Tekin iki kitabının temasını da, içinde yaşayarak gözlediği bu değişimden almış.

Kullandığı masalsı anlatım hızlı bir hareket temposu kazandırıyor romanlarına. Yer yer şiirselliğe ulaşan bir dili var. Yakaladığı çelişkileri (örneğin köyün teknikle tanışması) ustaca bir mizaha dönüştürebiliyor.

Yazarın ve ailesinin öyküsü mü?

Romanda Atiye Ana, cinli kız Dirmit ve kardeşlerinin köydeki ve kente göçtükten sonraki serüvenleri anlatılır- hepsi de. Çarpık kapitalistleşme çarkının dişlilerine tutunmaya çalışırlar, sık sık boşluğa düşerek... Dirmit, **"aralarından bir gölge gibi sıyrılarak"** okur. (Ve böylece Türk yazını bir yazar kazanacaktır.)

Yüzyılımızın masalı

"Berci Kristin Çöp Masalları"nda roman kahramanı, kentin dışında, çöp yığınlarının az ötesinde, fener ışığında kurulan bir gecekondu mahallesidir. Latife Tekin'in **Çiçektepe** adını verdiği bu mahalle doğar, diğerleri gibi defalarca yıkıma uğrar, yeniden kurulur. Karla, soğukla, fırtınayla ve resmi güçlerle savaşır durur. Acımasız bir varolma savaşıdır bu... Çöp yığınları üzerinde tutunmayı başarır sonunda. Gelişir, büyür Çiçektepe. Kondu camileri, biriketten yapılmış **upuzun** okulu, kondu kahveleri, sineması, politikacılarıyla kurumlaşır, kenti çevreden kuşatırken (Çiçektepeler), kent de onu içerden zaptetmektedir. Kondu fabrikaları, kondu banka şubeleri, hesap açtırma ve tüketim yarışıyla, fuhuşu, kumarıyla kanına girer Çiçektepe'nin. Ne var ki, öte yandan kondu fabrikalarda işçileşme süreci de başlamıştır. Direnişler, grevler yaşanır. **"Grev takviminde kağıtlar soldu, kalbimin içi hicranla doldu,"** diyerek işbaşı yapılır yeniden.

Koca kentlerin yanıbaşında yaşanan bu toplumsal oluşum, gecikmiş ve dışa bağımlı kapitalizmin türevlerinden biridir ve yakından tanımayanlar için akla aykırıdır... Tıpkı bir masal gibi. Evet, Latife Tekin yüzyılımızın masalını yazmış. Aynı gelişim sürecinin Avurapa'ya, el kapılarına sürükleyip getirdiği insanımızın serüveni de, usta yazarını bekleyen bir başka masal değil mi?

Türkiye Postası

SİZİN İÇİN GÖRDÜK, DUYDUK, OKUDUK...

DEDİLER Kİ...

"Bir yumruk patlatırsın ve muhalefet (ister basında, ister öteki alanlarda) kroke durumuna düşer. O zaman bir yumruk daha patlatırsın ve sonucu alırsın." **International Management adlı yabancı dergiye siyasal taktiklerini anlatan Başbakan Özal**

"Paradan tatlı birşey yok. Para olduğunu bilirsem bok bile karıştırırım." **Çöp müteahhidi Osman Söyler**

"Çok cahil olduğum için çok kolay marksist olmuştum." **Siyasa Bilgiler Öğretim Üyesi Doçent Dr. Sezai Tezel**

"Hay allah! Şu işe bak, dayak yiyenler bizdenmiş üstelik!" **ANAP Kongresinde gazetecilerin dövülmesi olayı üzerine Başbakan'ın karısı Semra Özal**

"Bugün müslümanların durumu gayet güçtür. Faizli işlem almış yürümüş. Helal haram hepsi birbirine karışmış durumdadır. Allah yardımcımız olsun. Alınan maaşlar da öyle. Helali, haramı birbirine karışmış durumda." **"İslam" dergisi yazarı M. Emin Er**

"Tekel ürünlerine bugün de

Kıbleyi şaşırana, namazı kaçırana elektronik saat... hediyesi 300 mark...

At binenin, kılıç kuşananın, iş bilenin ...

İşte iki ticari buluş: Biri müslümanlara, öteki hristiyanlara dönük. Amerika'da, şifalı diye bilinen bir ayazmanın suyunu haç şeklinde şişelere doldurup satan uyanık bir Amerikalı birkaç hafta içinde milyoner oluvermiş. **"Her derde deva-hastalara şifa"** sloganıyla yola çıkan açıkgöz Amerikalı, dinine bağlı Amerikalıların inançlarından yararlanıp köşeyi dönmüş.

Daha önce hep Kıble'yi gösteren pusulalı seccadeler yaparak büyük kazançlar sağlayan müslümanlar dünyasının açıkgöz işadamlarına şimdi yepyeni bir buluşla bir yenisi eklenmiş durumda. Şu günlerde gazetelerde ilanları çıkan müslüman işi bir saat dünyanın neresinde olursanız olun, düğmesine basınca size bulunduğunuz yerin veya dünyanın hangi kentini isterseniz oranın hicrî ve miladî takvimini, namaz saatlerini, Kıble'sini, mahallî saatini veriyormuş. Saatin tanıtıldığı reklamda, saati üreten kuruluşun merkezi Cenevre'de bulunan **"Dar Al Maal Al İslami"**nin yani (İslam Bankası'nın) bir yan kuruluşu olduğu bildiriliyor. Bu kuruluşun ilk ürünü olan saatin 100 yıl süreyle her ezan vakti, başka bir ayarlamaya ihtiyaç göstermeden ses ve görüntü ile saat sahibini uyaracağı vurgulanıyor ve saat **"İslam dünyasının yüz akı"** olarak tanıtılıyor. Üstelik başka marifetleri de var ki saymakla tükenmez. Modellerinden birinin kapağında ayrıca bir de pusula var. Ama bu kuzey kutbunu gösteren pusulalardan değil. Kıbleyi gösteriyor. Böylece **kıbleyi şaşırma, namazı kaçırma** tehlikesi ortadan kalkıyor. Hediyesi?... **Sudan ucuz.** 300 Marktan 400 Marka kadar çeşitlerimiz var...

SPACETRONİC, bir Müslüman bilim adamının yıllar boyu süren emeğinin ürünüdür.
SPACETRONİC, elektronik dünyasında gerçekleşen en büyük saat devrimidir.
SPACETRONİC, yüz akıdır İslâm dünyasının.

100 bin evi bırakıp intihar etti

Federal Almanya'nın, belki de dünyanın en büyük özel konut sahibi Günter Kaußen, Federal Almanya'daki 100 bin evini ve bunların getirdiği muazzam serveti ardında bırakarak intihar etti. 100 bin evli adamın neden intihar ettiği henüz bilinmiyor. Kimileri, özellikle Amerika'daki mülkleri ve emlak komisyonculuğu şirketinin zarar etmekte olduğunu söylerken, kimileri tam tersini iddia ediyor ve 100 bin evli adamın işlerinin çok iyi olduğunu ama son zamanlarda büyük bunalım içinde bulunduğunu, hiçbir şeyden zevk almaz hale geldiğini söylüyorlar. 100 bin konutu elinde toplayan Kaußen

---

Türkiye Başbakanı'nın kültürel düzeyi

Turgut Özal'ın Amerika'ya uzun yolculuğu sırasında, gazeteciler Başbakan'a çeşitli sorular yöneltme ve onunla sohbet etme olanağı buldular. Bu sohbetler sırasında bir ara söz kültürel konulardan da açıldı. Gazetecilerden biri, başbakana roman okumaya fırsat bulup bulamadığını sordu. Özal bu soruyu **"Artık fırsat bulamıyorum, ama bir zamanlar okurdum, mesela Red-Kit falan"** diye cevap verdi. Video'yla arasının nasıl olduğu sorulduğunda da, **"Hani bir Kemal varya, onu çok seviyorum. Kemal neydi? Haa... Kemal Sunal"** dedi. "Ya en sevdiğiniz müzisyen" diye sorulduğunda da duraksamadan ve düşünmeden **"Hiç şüphesiz Bülent Ersoy"** cevabını yapıştırdı.

12 Eylül'den bu yana başı sıkıyönetimle, yasalarla sürekli dertte olan ve çok çekmiş bulunan Bülent Ersoy belki de artık rahat eder...

...rtadirek m...navının sonu kötü gel...

İflas etti

- 1 yıl dayanabilen ucuzcu manav, tabelasını söküp, dükkânı kapattı

TÜRKİYE'deki ekonomik şartlara bir yıl dayanabildiğini belirten manav **Ali Çelik**, iflas ederek "**Ortadirek**" adını verdiği dükkânını kapattı. **Ali Çelik, "Bu ülkede ucuz mal satarak, maalesef bir yere varılamıyor"** dedi. Büyük umutlarla açtığı dükkânının sonunun böyle **"hazin"** bir şekilde biteceğini tahmin etmediğini söyleyen **Ali Çelik, "Hükümetin uygulaması sonunda, kepenkleri indirip dükkânı kapattım. Bu ekonomik uygulamayla Ortadirek adı verilen kesimin kaybolacağı inancındayım"** dedi. Ali Çelik, bu...

Ortadirek'in iflasının gayri resmi kanıtıdır

Samsunlu manav Ali, Türkiye'deki ekonomik şartlara bir yıl dayanabildiğini ilan ederek "Ortadirek" adını

Kimine cennet, kimine cehennem

İstanbul Sanayi Odası, İstanbul'da bir çocuk araç ve gereçleri sergisi düzenledi.

Gazeteler haberi **"Çocuk cenneti"** olarak verdiler. Sergi gerçekten de bir cennetti ama, zaten dünya cennetinde yaşayan bir avuç mutlu azınlığın çocukları için... Yoksa sergideki oyuncaklara, kitaplara, oyun gereçlerine bakmaya bile hakkı olmayan **"ortadirek"** çocukları için çocukluk özlemlerinin gerçeklerle karşılaşıp yokolduğu bir cehennemden farksızdı.

"Çocuk 85" fuarında neler yoktu neler! Elinden tutulunca yürüyen, küçük kahkahalar atan ve anne, mama diyebilen bebeklerin fiyatı 60 bin liraydı. Büyük küçük herkesin ilgisini çeken çok marifetli bir robot oyuncak 250 bin liradan satılıyordu. Çeşit çeşit Lego oyuncakların fiyatı ise 3 ile 30 bin lira arasında değişiyordu. Her nasılsa yolu sergiye düşen asgari ücretli bir işçi, bir yandan küçük oğlunun yanında olmadığına dua ederek, bir yandan da bu robotu alabilmek için 16 ay çalışması gerektiği hesabını yapıyordu.

Günlüğü 500 bin liradan yazlık villa ister misiniz ?

Türkiye'de turizm patlaması olduğunu söyleyen **Kültür ve Turizm Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu** birkaç gün sonra sözlerini şöyle düzeltti: **"Bizim patlamamız kendimize göre"**... Türkiye'de batıda görüldüğü anlamda bir turizm gelişmesi yoktu ama, mevcut iktidarla içli dışlı gerici Arap rejimlerinin zenginlerini yeni keşfettikleri Türkiye, zengin Arap turistlere açılarak, **"kendimize göre"** bir patlama gerçekleştirmişti.

Son günlerde, Türkiye'nin kıyı kentlerinde, özellikle de İstanbul'da yazlık evi, hatta bahçesinde bir kümesi olanlar bile turizm hummasına yani Arap turist avlama telaşına kapılmış durumdalar. Bol paralı Arap turistleri ağırlamak için özellikle Boğaziçi büyük bir hazırlık içinde. Hele zen... olsa deniz gören evlerinden çıkıp, Anadolu'daki akraba, eş dost yanına yazı geçirmeye giden ve evlerini Araplara kiraya vermeye hazırlananların sayısı da bir hayli fazla. Turizme hizmet(!) için evlerini Araplara verip çadıra çıkanlar bile var. Kiralar dolar üzerinden hesap ediliyor; ve günlüğü 100 dolardan başlayıp 1000 dolara kadar uzanan yazlıklar, cepleri dolar dolu zengin Araplara yine de çok pahalı gelmiyor.

Bakanın dediği gibi: **"Bizim patlamamız da kendimize göre!"**

Postadan bir nükleer başlık

"Tekel ürünlerine bugün de yarın da zam yok." **Tekel ürünlerine zamdan iki gün önce Başbakan Turgut Özal**

"Ben öyle bir yazarım ki akılları durur." **DYP Genel Başkan adayı Mehmet Yazar**

"Ben o devirde yaşamadım efendim." **Evren'in sorusunu cevaplandıran Kültür ve Turizm Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu**

"Türkiye'nin içinde bulunduğu durumu ben Amerika'nın gelişme yıllarına çok benzetiyorum...Nasıl Amerika ilk yıllarda avcıların, tuzakçıların, takasçıların kızılderililerle mücadelesiyle yola çıktıysa ben Türkiye'ye gelen yabancı yatırımcıları da bizim tarihimizdeki avcılara, tuzakçılara benzetiyorum." **ABD'nin Türkiye Büyükelçisi Strauzs-Hupe**

"Bak bak, buradaki emekli oldu diyor. Milattan önce 500 yılında emeklilik var mıydı?" **Din dersi kitabını inceleyen Diktatör Evren**

"Dün gece sizi rüyamda gördüm, ağladım." **Antalya'da Diktatör Evren'e çiçek veren Enis Rencber adlı küçük çocuk.**

hale geldiğini söylüyorlar. 100 bin konutu elinde toplayan Kaußen ucuza satın aldığı binalarda oturan kiracılardan fahiş kira istemek, veremeyenleri sokağa atmak için türlü dolap çevirmekle tanınmıştı. Bu yüzden bir mahkeme, Kaußen'e **"kira haydutu"** anlamına gelen "Miethai" demenin hakaret sayılmayacağına karar vermişti.

Arsa ve konut spekülasyonuyla milyarlarca DM vuran Kaußen gibileri Federal Almanya'daki yüksek kiralardan asıl yararlananlardır. Bu emlak kapitalistleri büyük banka ve sigorta şirketleri ile el ele kiracıları soyuyorlar. Nitekim Kaußen öldü, fakat onunla yıllardır sıkı bir işbirliği içinde olan Deutsche Bank Kaußen'in kiracılarının sırtından yüz milyonlarca kar sağlamaya devam edecek.

Ama şimdiden bilinen bir gerçek var: Federal hükümetin politikasından dolayı sosyal konut kiralarında gözlenen dev artışlarla Kaussen'lerin yerini konut sorununu çözmekle yükümlü kamu kuruluşları alacak... Kimbilir belki de adamcağız işte bu **"rekabet"** yüzünden intihar etmiştir...

Samsunlu manav Ali, Türkiye'deki ekonomik şartlara bir yıl dayanabildiğini ilan ederek "Ortadirek" adını verdiği manav dükkanını kapattı; "Ortadirek Manavı" tabelasını üzüntü içinde indirdi. "Bu ekonomik gidişle değil benim manav, tüm ortadirek kaybolup gidecek" diye beyanat da veren manav Ali Çelik, bundan böyle tabelacılık yapacağını söyledi. Gariban "manav eskisi-tabelacı yenisi"**ne biz şimdiden hatırlatalım. Çok yakında tabelacı dükkanı için de aynı işler başına gelecek. Tabela yazdıracak ortadirek esnafı, zenaatkarı gitgide azalacağından Ali'nin tabelacı dükkanı da topu atacak. Ali bu kez de** "tabelacı dükkanının tabelasını" **indirip, şimdi hangi işi tutacağını düşünmeye başlayacak. Oysa bu kadar düşünmesine gerek yok. Önünde çok zengin bir seçenekler demeti var. Örneğin hayali ihracat yapabilir. Bu yolla topu atmak şöyle dursun, pek çok** "ortadirek manavı"**na topu attıracaktır. O olmazsa deniz taşımacılığı yapabilir. Örneğin devletten aldığı kredilerle bir tanker satın alır ve İran Körfezinden petrol taşımaya başlar ve kısa zamanda** "ortadirek"**likten** "anadirek"**liğe terfi eder. O da olmazsa Avrupa'ya eroin gönderip, Avrupa'dan yedek parça getirterek** "ticaret" **yapar ve** "işadamı" **olarak toplumdaki saygın yerini alır... Hasılı Ortadirek Ali için henüz herşey bitmiş değil...**

mak için özenikle Boğaziçi büyük bir hazırlık içinde. Hele zengin Arap turisti çekmenin öncülüğünü yapan Sarıyer Belediyesi' ne dahil bölgelerde, Tarabya-Sarıyer arasındaki kuşakta tüm evler Arap görücülere çıkmaya hazırlanmış durumda. Fiyatlar ise evin niteliğine ve Arap turistin kesesine göre, Tarabya'da günlüğü 500 bin liraya saray yavrusu villalardan Sarıyer sırtlarındaki günlüğü 50 bin liralık gecekondulara kadar değişiyor. Uzaktan da

Arjantin'de diktatörler yargılanırken, cellatlar da ötmeye başladı

Arjantin'de 1976-1981 yılları arasındaki askeri rejim sırasında yapılan işkencelerin ve işlenen cinayetlerin sorumlularının belirlenmesi için açılan davalar sürerken, can kaygısına düşen işkenceciler de itiraflara başladılar. Şu günlerde yargılanma sırası cuntacı generallere ve birbiri arkasına **"devlet başkanlığı"**nı gaspeden iki diktatöre, **General Videla** ve **General Viola**'ya geldi. Gerek duruşmalara katılan gerekse cunta devrildikten sonra yurtdışına kaçmış bulunan eski işkencecilerin, cellatların **"itirafları"**, **"kaybolanlar"** denilen onbinlerce gencin, işçinin, demokratın nasıl öldürülmüş olduklarını da acı biçimde ortaya koyuyor. Cunta döneminin işkencecilerinden biri olan ve Brezilya'ya sığınmış bulunan deniz astsubayı Claudio Vallejos, işkenceyle öldürme olaylarını askersel diktatörlük döneminin Denizastsubay Okulu Komutanı Amiral **Chamorro**'nun yönettiğini açıkladı. Bir subay ve 5 astsubaydan oluşan ekiplerle **"görev"** yaptıklarını anlatan Vallejos, 30'dan fazla kişiyi öldürdüğünü, aralarında hamile kadınların da bulunduğu tutuklulara elektrik, başı suya sokma ve kızgın demir işkenceleri uyguladıklarını itiraf etti. Bazı ana babaları konuşturmak için, önlerinde küçük çocuklarına işkence yapıldığını da anlatan işkenceci, bir keresinde, ekipteki tüm işkencecilerin Plata Üniversitesi profesörlerinden birinin gözünün önünde, onun 13 yaşındaki kızının sıra ile ırzına geçtiklerini, ölüleri ise ya toplu mezarlara gömdüklerini ya da helikopterle denize attıklarını anlattı. Vallajos, İtalya'da çıkan büyük tirajlı **Corriere Della Ser** gazetesinde yayınlanan itiraflarında **"Bu insanları kadın, çocuk demeden terörist oldukları için öldürdüğümüze inanmıştım. Ancak daha sonra anladım ki asıl teröristler bizlerdik"** diyor. Bütün yaptıklarını "vatanın milletin yüksek çıkarları için" demagojisine bağlayan elikanlı elebaşıların ise uykuları kaçıyor şimdi...

Bazıları pahalı sever ... ama bazıları var ki ne hikmetse ucuzu severler

İstanbul petrol zengini Arap milyarderleri tarafından yeniden keşfedildi. Hükümetle iyi ilişkiler içindeki gerici Arap rejimlerinin petrol zenginleri, Arap milyarderler İstanbul'un otellerini, sokaklarını dolduruyor. Hem ziyaret hem ticaret hoşça vakit geçiriyorlar, Saud Adwans adlı Suudi Arabistanlı milyarderler de bunlardan biri. Sheraton otelinin kral dairesinde kalıyor. Adwans'ın özelliği her şeyin en pahalısını sevmesi. Neden kral dairesinde kaldığı sorulduğunda "Daha pahalısı yok da ondan" **diyor. Suudi Arabistanlı pahalılık düşkünü milyarderler, Araplara satılığa çıkarılan Boğaziçi tepelerine bir saray yavrusu yaptırmanın peşinde şimdi. Tabii şöyle** "en pahalısından" **birşey...**

Ve bunlar da ucuzu sevenler !..

Kimileri pahalıyı severmiş ya, işte fotoğrafta görülenler de ucuzu sevenler. **Yani Türkiye halkının yüzde 80'i, yani 50 milyonun** "ortadirek" **denilen 40 milyonu aşkın yoksul emekçileri... Onlar** "Daha pahalısı yok da ondan burada kalıyorum" **diyerek büyük otellerin kral dairelerinde kalmıyorlar.** "Daha ucuzu yok da ondan burada saatlerce bekleşip bu bayat ekmekleri alıyoruz" **diyorlar. Türkiye'de, yoksul emekçi halk için dayanılmaz hale gelen yaşam koşullarının sonuçlarından biri de, büyük kentlerin büyük fırınlarında veya hallerinde oluşturulan ucuz bayat ekmeğe hücum... Bayat ve imalat hatası olduğu için fırınlarda satılamayan ekmekler, ya da büyük kuruluşların, lokantaların bayatlamış ekmekleri buralarda uzun kuyruklar oluşturan halka ucuza satılıyor. Böylece sofraya bir ekmek fazla girmiş, çoluk çocuğun karınları bir nebze fazla doymuş oluyor. Ucuz ekmeklerden kapabilenler zafer kazanmış kadar mutlular.**. Tıpkı "Suudi Arabistanlı milyonerin birşeyin en pahalısı"**nı bulduğu andaki mutluluğu gibi...**

başlık çıkagelirse ...

Amerika'da, Los Angeles yakınlarında oturan bir mühendisin kapısına postacı bir paket getirdi. Pakette, mühendisin bir süre önce 150 dolar ödeyerek ısmarladığı kapıya teslim nükleer bomba başlığı vardı. Haberi veren **Los Angeles Weekly** gazetesinin yazdığına göre, nükleer başlıkta uranyum bulunmuyor ve bu haliyle bombanın sadece bir parçasını meydana getiriyor. Yine gazetenin haberine göre, nükleer başlık daha önce Avrupa'ya yerleştirilmiş olan ama daha sonra eskidikleri için sökülen 20 kiloton güçteki **"Honest John"** tipi bir füzeye ait.

Nükleer başlığı ısmarlayan mühendis malın ilanını savaş araç ve gereçlerine ilişkin yayın yapan bir dergide görmüş. İlanda **"kendi nükleer füze başlığını kendi bahçesinde bulunduran ilk akıllı insan siz olun"** deniyormuş. Şimdi meraklı mühendis, diğer parçaları da sipariş ederek **"kendi"** nükleer füzesini kurma peşinde. Böylece, ABD yönetimine ve dünya kamuoyuna, **"kendi"** nükleer bombasını yapma olanaklarının herkesin, hele hele sorumsuz kişilerin kötü veya kötü niyetlilerin elinde bulunmasının ne büyük tehlikeler barındırabileceğini göstermek ve uyarmak istiyor. Nükleer başlık satışı ilanlarının gazetelerde yer aldığı bir ülkede uyanân olursa tabii...

Çocuk ölümlerinde Türkiye ilk sıralarda

Ulusal Eğemenlik ve Çocuk Bayramı'nın 65. Yılı'nın kutlandığı şu günlerde yayınlanan **"Dünya Çocuklarının Durumu-1985"** adlı Birleşmiş Milletler raporu, çocuk ölümlerinde **Türkiye**'nin **Uganda**, **Zambiya** ve **Gana** gibi geri kalmış ülkelerden çok daha kötü durumda olduğunu ortaya koyuyor. 0-1 yaş arası bebeklerde ölüm oranı **Uganda**'da binde 90'ken **Türkiye**'de binde 110. En fazla bebek ölümü binde 200 ile **Afganistan**'da, en az binde 7 ile **İsveç**'de.